

Izjava ob 4. jutraj.
Stane mesečno Din 25; za in-
samstvo Din 40; neobvezno.
Oglas po tarifu.
Uredništvo:
Ljubljana, Knašova ulica št. 5/L
Telefon št. 2075 in 2804, ponoči tudi
št. 2034.
Rekopis se ne vračaja.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravištevno: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 2036.
Izdatni oddelek: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 2098
Podružnici: Maribor, Aleksandrova
št. 13 — Celje, Aleksandrova cesta
—
Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljub-
ljana št. 11.424 — Praha čisto 78.180.
Wien, Nr. 205.241.

Novi poskusi vladarja za doseg sporazumne rešitve krize

Nadaljevanje konzultacij na dvoru. - Včeraj je vse kazalo na obnovo stare vlade. - Senzacija skupne večerne avdijence šefov parlamentarnih skupin. - Dvojna nočna avdijenca Svetozarja Pribičevića

Beograd, 7. julija.

Dočim so današnji jutranji listi kot pozitivno objavljali, da stojimo pred obnovo stare vladne koalicije in je tudi dopolnjevanje beograjskih političnih krogov prevladovalo mnenje, da se vršijo pogajanja za vzpostavitev starega režima pod vodstvom novih oseb, so se dejansko pokazali znaki, da se morda pripravljajo preokret v smeri zahtev, ki jih je postavila KDK, ali pa vsaj v pravcu, ki bi ne podrževal vseh mostov. Zdi se, da so nekateri krogi vendarle pričeli razmišljati o usodepolnosti odločitve, pred katerimi stoji vsa naša državna politika.

Danes dopoldne se je pojavilo pri Svetozarju Pribičeviću in tudi pri drugih članih KDK že polno posrednikov in odposlancev iz beograjskih političnih krogov, ki so poskušali vse, da pridobijo KDK za popuščanje. Ponovno ponujajo Stepanu Radiću mandat, češ da bi vse stranke sprejele njega kot predsednika, samo da vzame v kabinet tudi predstavnike obeh glavnih srbijanskih strank, radikale in demokrate.

Odkod te intervencije, ni težko uganiti. Beograjski politiki dobivajo iz notranosti Srbije vedno ostrejša poziva, da naj se ozirajo tudi na državo in ne samo na svoje stranke. Politik, ki je dobro poučen o mišljenju naroda v Srbiji, je zadrževal, da bi bila vlada Stepana Radića srbiskemu kmetu mnogo bolj simpatična, kakor vlada, katerežakoli demokratskega ali radikalnega prvača.

Izgleda tudi, da so zadnje dni dospela zelo resna svara ob prijateljev naše države v inozemstvu, naj se za božjo voljo ne poskušajo nasilne solucije, ki bi pomenile ogrožanje vse mednarodne pozicije Jugoslavije. Šele sedaj tudi razumejo gotovi krogi vso resnost razpoloženja v prečanskih krajih in vidijo, kako se situacija od ure do ure zaostrojuje in kako more nastati katastrofa, ako pride pod kakršnimkoli imenom in vodstvom katerekoli osebe do obnove hegemonističnega režima.

V vodilnih krogih KDK raznim ponudbam in sugestijam intervencionistov seveda ne pripisujejo nobenega značilnega pomena, smatrajo pa jih vendarle kot znak, da občutijo beograjski krogi v zadnjem trenutku strah pred samim seboj in da se ponekod pojavljajo živahniji instinkti, o katerih pa se v tem trenutku še daleč ne more reči, da bodo premagali tradicionalna politična naziranja. katerih izraz je bila Vukičevićeva vlada. Neposredna okolica Velje Vukičevića sluti opasnost in se ne počuti več tako sigurne. Zato deluje z vsemi sredstvi, da bi preprečila zdravo solucijo in se tako obdržala na krmilu. To so združeni napori družbe, ki se ravna večinoma po osebnih interesih, to so ljudje, ki se boje, da bi jim odšle mastne sinekure po vodi, politiki, ki mislijo samo na svoje mandate, kompromitirani možje, ki so v strahu, da bi jih zdrav režim klical na odgovornost in izročil sodnjam, profesionalni plačniki, ki si ne morejo zamisliti, da bi državna blagajna in vse državno gospodarstvo prešlo pod nadzorstvo poštenih ljudi.

Vse, kar je zlega v naši državi, se je združilo v boju za očuvanje sedanjega režima. Da bi prebarvali svoje prave namene, govore, kako bi se kabinet stare koalicije pomladil in »poprečani«, da bi poklical vanj več Hrvatov daji Bosni več zastopnikov in tudi Južni Srbiji. Višek te ideje tvori načrt, da bi za šefa take vlade vzeli ne Srbijanca, ampak Slovenca dr. Korošca. Svetozar Pribičević to je idejo označil kot pravo provokacijo in podčrtal, da bi imenovanje dr. Korošca za predsednika vlade ne pomenilo ničesar drugega, kakor zopetno postavitev Velje Vukičevića in njegovih zaplečnikov. In drug član KDK je s kruto ironijo dodal, da je lansiranje dr. Koroščeve kandidature le nov dokaz popolne politične propalosti režimskih vladodržcev in med njimi tistih ljudi, ki so tudi krivdo na umoru poslancev KDK napravili Črnogorcu in se hočejo sedaj za nadaljevanje svoje neresne politike skriti za sovensko ime.

V Beogradu je vladalo danes s'no depremirano razpoloženje. Povzod se občuti, kako usodepolne so odločitve, ki bodo padle te dni in katerih daleko-

BEograd, 7. julija. Situacija se je danes do srede popoldneva razvijala navidez v pravcu, ki ga je po zadrževanju iz hegemonističnih krogov zavzela sinoči, to je k obnovitvi stare vlade, seveda pa z novimi ljudmi. V avdijenci sta bila sprejeta vodja muslimanov dr. Spaho in zunanji minister dr. Marinković, ves dan pa so se vršila posvetovanja radikalov in demokratov. Dvakrat sta se sestala Aca Stanojević in Ljuba Davidović.

Ko so hegemonisti že razpravljali o razdelitvi ministrskih portfeljev, je naenkrat prišla senzacionalna vest, da je kralj pozval zvečer v skupno avdijenco vse šefe parlamentarnih skupin. Šele pozneje se je izkazalo, da je bil Pribičević posebej v avdijenci in ne skupaj z drugimi šefi. Z dvora je šel Pribičević k Radiću, nato pa ob pol 11. drugič v avdijenco, iz katere se je vrnil kmalu po pol 12. uri.

Iz kabineta vladnega predsedstva je bil izdan o avdijenci uradni komunike, ki pomenja najlepšo satisfikacijo KDK za intrige zadnjih dni.

Mandata za sestavo vlade nocoj še ni dobil nihče. Kakor vse kaže, bo padla odločitev šele prve dni prihodnjega tedna, vendar pa ni izključeno, da dobimo že jutri novo vlado ali vsaj mandatarja krone.

Beograd, 7. julija. ob 21. p. Danes so se nadaljevale včeraj pričete konzultacije šefov parlamentarnih skupin. Do večera tudi današnji dan ni prinesel razčiščenja in ob uri, ko to poročamo, ni bil še nikomur poverjen mandat za sestavo vlade. Zdi se, da so naposled tudi beograjski krogi spoznali, da ne gre le za običajno vladno krizo, marveč da preživljamo globoko državno krizo. Četudi se hegemonistični krogi še vedno prizadevajo, da z vztrajanjem pri svojem znanem stališču preprečijo edino možno in pravilno rešitev krize v smislu zahtev KDK, da pride do notranjega pomirjenja in konsolidacije v državi, se merodajni faktorji še vendarle niso mogli odločiti iti kratkoma preko zahtev KDK ter obnoviti stari režim pod novo firmo. Zvečer ob 8. je pozval kralj v skupno avdijenco vse šefe parlamentarnih skupin, da se še enkrat napravi poskus za doseg sporazuma. Avdijenca ta hip še traja.

Hegemonistične kombinacije

Po včerajšnjih avdijencah Ace Stanojevića, Ljube Davidovića in dr. Korošca so se že sinoči širile iz vladnih krogov vesti, da je koncentracija definitivno propadla ter da gre sedaj samo še za obnovo dosežane koalicije, ker da ni nobenega drugega izhoda in ker so se vse dosedaj koalirane stranke izjavile za tako rešitev vladne krize. Zadrževalo se je, da bo mandat za sestavo koncentracijske vlade po vsej priliki poverjen Aci Stanojeviću, ki pa bi mu bil prideljen Ljuba Davidović kot namestnik. V vlado pa naj bi prišle povsem nove osebe. Od dosedanjih ministrov bi ostala le minister trgovine dr. Spaho in minister agrarne reforme dr. Vlada Andrić. V enakem smislu poročajo tudi vsi današnji beograjski listi.

Posvetovanja med Stanojevićem in Davidovićem

Le Aca Stanojević si je še tudi danes prizadeval najti možnost za sestavo koncentracijske vlade. Povabil je dopoldne Ljubo Davidovića na sestanek, da se porazgovori z njim kot predstavnikom druge najmočnejše vladne stranke. Odpeljala sta se ob 9. z avtomobilom iz mesta in se vrnila šele okrog 11. dopoldne. Po tem sestanku pa se je iz hegemonističnih krogov zopet razširila vest, da je za novo vlado že vse gotovo ter da sta se Aca Stanojević in Ljuba Davidović zedinila na to, da predlagajo kralju vsi šefi vladnih skupin obnovo dosežane koalicije. Rešiti da je treba le še vprašanje razdelitve portfeljev. Demokrati bi obdržali ministrstva zunanjih del, prosvete in šum, mesto ministrstva javnih del pa dobili notranje zadeve. Vrh tega bi postali

sežnosti se na žalost široka javnost bolj zaveda, nego tisti srbijanski politiki, ki nosijo odgovornost. Zvečer se je trdilo, da se bo rešitev krize še zavlekla in da imajo računati še z raznimi iznenadežji.

podpredsednik vlade Ljuba Davidović kot minister brez portfelja.

Po svojem sestanku sta se posvetovala Aca Stanojević z radikalnimi, Ljuba Davidović pa z demokratskimi politiki. Po konferencah so zadrževali i demokrate i radikale, da bo prišlo do obnove stare vlade z novimi osebami. V vlado naj bi stopile po možnosti take osebe, ki ne bi že v naprej odbijale opozicije, tako da bi se kasneje, ko se duhovito pomirijo, lahko obnovila pogajanja s KDK.

Po teh konferencah sta se ponovno sestala Ljuba Davidović in Aca Stanojević, da bi se, kakor se je zadrževalo, zedinila glede mandatarja krone.

Spaho v avdijenci

Medtem so se na dvoru nadaljevale konzultacije. Od pol 10. do 11. je bil v avdijenci dr. Spaho, ki pa je bil napram novinarjem zelo rezerviran. Hegemonistični krogi pa so zadrževali, da je tudi on zastopal v avdijenci stališče, da lahko dosežanje vladne skupine sestavi novo vlado in nadaljuje delo v Narodni skupščini.

V pričakovanju odločitve

Z veliko nervoznostjo so popoldne vsi politični krogi pričakovali nadaljnega razpleta dogodkov. Z dopoldansko avdijenco dr. Spaha so bile konzultacije šefov parlamentarnih skupin zaključene, ker je stališče KDK že znano. Zato se je splošno pričakovalo, da bo že tekom popoldneva prišlo do odločitve ter da bo kralj enemu izmed predstavnikov vladnih strank poveril mandat za sestavo vlade. Na drugi strani pa se je znova zadrževalo, da si Aca Stanojević še vedno prizadeva priti v stike s KDK ter da še vedno prigravja hegemonistom, naj z vztrajanjem pri svojem dosedanjem stališču ne tirajo situacijo na skrajno ostrino. Napovedoval se je v zvezi s tem ponovni sestanek med Ljubo Davidovićem in Aco Stanojevićem, do katerega pa ni prišlo. Pač pa je bil popoldne ob 5. pozvan v avdijenco zunanji minister dr. Marinković, kar je sprožilo vesti, da bo njemu poverjen mandat za sestavo delovne vlade. Dr. Marinković je ostal na dvoru do pol 7. zvečer. Novinarjem, ki so ga pričakovali z največjo nestrpnostjo, je odhajajoč z dvora odklonil podrobnejše informacije, pač pa jim je izjavil, da doslej mandat za sestavo vlade ni bil poverjen še nikomur in da ga tudi on nima.

Večerna senzacija

Tem večjo senzacijo je zato vzbudila vest, ki se je bliskovito razširila po vsem mestu, da so bili za ob 7. zvečer pozvani na dvor v skupno avdijenco vsi šefi parlamentarnih skupin. Pri Stepanu Radiću v bolnici se je pravkar vršila konferenca med gg. Radićem Pribičevićem, Joco Jovanovićem, dr. Kramarjem in Vilderjem, ko je bil pozvan v avdijenco g. Pribičević. G. Pribičević se je takoj podal na dvor, kjer so se medtem že zbrali gg. Aca Stanojević, Ljuba Davidović, dr. Marinković, doktor Spaho in dr. Korošec. Ob 7.30 so

bili nato vsi šefi parlamentarnih skupin sprejeti v skupno avdijenco. Splošno se sodi, da je ta razvoj dogodkov pripisovati predvsem dejstvu,

da Stepan Radić s svojima ranjenima tovarišema dr. Pernarjem in Ivanom Gradjo jutri zjutraj zapuša Beograd ter se preseli v Zagreb.

Nočne avdijence voditeljev

Skupna avdijenca šefov vladnih strank. - Zopetna dvakratna avdijenca Svetozarja Pribičevića

Beograd, 7. julija. p. Za avdijenco šefov vladnih skupin in avdijenco predsednika KDK Svetozarja Pribičevića je vladalo v prestolnici največje zanimanje. Pred dvorom se je zbrala velika množica občinstva in zlasti novinarjev, ki so z nestrpnostjo pričakovali vesti. Novinarji so se zlasti zbirali okoli poslanca Vilderja, ki je spremljal Svetozarja Pribičevića na dvor, da bi zvedeli, ali je KDK morda svoje stališče spremenila. Prišlo se je govoriti, da sta se Aca Stanojević in Ljuba Davidović odločila k skrajnemu popuščanju.

Ob 9.45 je prišel prvi z dvora Svetozar Pribičević, ki se je v avtomobilu odpeljal s poslancom Vilderjem k Stepanu Radiću na posvetovanje. Svetozar Pribičević je izjavil novinarjem: »Nocoj morete iti mirno spat. Nihče ne bo sestavil vlade.«

Na vprašanje, ali je bil v skupni avdijenci s šefi vladnih strank, je izjavil: »Nisem bil, bil sem povsem sam s kraljem. Oni so bržkone sedaj pri kralju.«

Na vprašanje, kdaj potuje St. Radić v Zagreb, je odgovoril: »Jutri zjutraj.« Na vprašanje, ali odpotuje tudi on, je Pribičević odgovoril: »Jaz ostanem še nekoliko dni v Beogradu.«

Konferenca Svetozarja Pribičevića s Stepanom Radićem je trajala do pol 11. zvečer. Prisostvoval ji je tudi poslanec Vilder, nakar se je Svetozar Pribi-

čević ponovno vrnil na dvor v spremstvu poslancev V. Vilderja in Valerijana Pribičevića.

Ob tem času je bila pred dvorom zbrana še vedno velika množica radovednega občinstva.

Ob 10.10 je prišel z dvora dr. Korošec, ki pa ni hotel novinarjem ničesar izjaviti. Med 10.10 in 10.20 je prišel z dvora Ljuba Davidović, ki je izjavil: »Večerjali smo skupaj s kraljem. Ni še nobenega sklepa, nihče ni dobil mandata.«

Prav tako je izjavil dr. Vojta Marinković: »Ni še nobene odločitve.«

Pribičevićeva druga avdijenca
Beograd, 7. julija. i. Ko so prišli poslanci KDK na dvor, je bil Svetozar Pribičević takoj sprejet v avdijenci, iz katere se je vrnil par minut po pol 12. Posl. Vilder in Valerijan Pribičević sta ga čakala na dvoru, kjer se je ob tem času mudil tudi šef kabineta ministrskega predsedstva g. Mačetić, ki je nato redigiral in sporočil novinarjem važen službeni komunike, s katerim daje vlada najlepše zadoščenje KDK in njenima voditeljima, katere so danes hegemonisti ponovno obhupali s sumničeni, da sta protidržavna elementa, ki hočeta državo razbiti.

Tudi Svetozar Pribičević je novinarjem potrdil, da nocoj še ni dobil nihče mandata za sestavo vlade in da še nihče ne ve, kako bo kriza rešena.

Polnočni vladni komunike

Zadočenje KDK za klevete hegemonistov

Beograd, 7. julija. p. Opolnoči je bil iz predsedstva vlade izdan naslednji komunike:

»Povodom potdikanja, da KDK ni za edinstvo države, temveč da dela za razcepitev, kar so posebno izvajali iz govora gosp. Predavca, se je predsednik KDK, gosp. Svetozar Pribičević v sporazumu s predsednikom gosp. Stepanom Radićem prijavil v avdijenco pri Nj. Vel. kralju in podal naslednjo izjavo:

KDK odklanja najbolj energično tudi samo misel, da bi bila proti državi, in izjavlja kategorično, da je z iskrenim zgodovinskim delom svojih prvakov pri ustvaritvi državnega edinstva in s svojim delom med narodom od njegove ustvaritve udeleževanja dala več do-

kazov in jamstev, da je za državo, kakor oni, ki ji podkajajo da je proti državi. Govoril gosp. Predavca, izzvali po načinu uprave v naši državi in po dogodkih v Narodni skupščini ter predlogih, naj se kriza reši z obnovo dosežanega sistema, so se mogli v najslabšem slučaju tolmачiti kot težnja, da se z legalno izpremembo ustave pride do druge državne ureditve, v kateri bi bila zalamčena ravnopravnost vseh naših krajev in vseh delov naše države. S svojimi propozicijami za reševanje današnje krize je zahtevala KDK le spremembo sistema in ne drugo državo.«

Iz kabineta predsedstva ministrskega sveta v Beogradu 7. julija 1928.

Radić se preseli danes iz Beograda v Zagreb

V Zagrebu mu pripravlja mestno in okoliško prebivalstvo izredno prisrčen in svečan sprejem

Zagreb, 7. julija. n. Stepan Radić, dr. Pernar in Ivan Grandja odpotujejo jutri zjutraj z brzovlakom iz Beograda v Zagreb, kamor prispejo zvečer. Čeprav ni izdan poseben poziv za sprejem, je brez dvoma, da sebo nakolodvoru v Zagrebu zbrala ogromna množica meščanov in selakov. Po vsej poti od kolodvora pa do stanovanja Stepana Radića v Hercegovački ulici bodo stali seljaki in seljakinje v narodnih nošah in istorako bodo oblačile v narodne noše tudi zagrebške dame. S Stepanom Radićem bodo prispele tudi vsi poslanci KDK, ki se nahajajo v Beogradu, razun onih, ki radi politične situacije morda še ne bodo mogli odpotovati. Na kolodvoru bosta Radića, Pernarja in Grandjo pozdravili s pesmimi dve pevski družbi. Na perzon bodo pustili samo novinarje. Pozdravnih govorov ne bo, ker Stepanu Radiću zdravje še ne pripušča, da bi govoril.

Beograd, 7. julija. i. Jutri v nedeljo zjutraj zapuste Stepan Radić, dr. Pernar in Ivan Grandja bolnico ter se z brzovlakom odpeljejo v Zagreb. KDK je naročila za svojega predsednika in njegova tovariša poseben salonski voz

in spremljali jih bodo nekateri v Beogradu nalajajajoči se poslanci ter dva zdravnik.

Stepan Radić se počuti jako dobro, dobil je nazaj vso svojo živahnost ter je danes prvič zapustil svojo bolnišnico sobo in se podal na hodnik, kjer se je nekaj časa šetal. Prof. dr. Kostić, ki ga je danes še enkrat natančno preiskal, je izjavil, da smejo Radić in njegova dva tovariša oditi na pot.

V Zagrebu se bo Stepan Radić nastanil v svojem stanovanju na Pantovčaku ter ostal tamkaj še kakih 10 dni, nato pa se poda bržkone na Bled, kjer bo prebil določeno rekonvalescence. V Beogradu ostane še nekaj časa predsednik Svetozar Pribičević, ki ima polno pooblastilo, da govori in postopa tako v imenu celokupne KDK, kakor tudi specijelno v imenu Stepana Radića. Prihodnji teden se poda tudi Svetozar Pribičević v Zagreb, kjer se bo najbrže sredi julija vršila plenarna seja poslancev KDK.

Zagreb, 7. julija. č. »Jutranji list« poroča, da bo Stepana Radića spremljal na potu v Zagreb prof. dr. Kostić in to na izrecno željo kralja.

„Svoboden razvoj za prečanske pokrajine!“

Važna politična izjava Stepana Radića. — Srbijo naj izčistijo Srbijanci sami, prečanskim pokrajinam pa naj se v okviru Jugoslavije omogoči svoboden razvoj

Zagreb, 7. julija. r. Današnje „Novosti“ objavljajo razgovor svojega dopisnika s St. Radićem v beograjski bolnici. Radić se je pustil ob tej priliki tudi fotografirati s svojo soprogom in je bil zelo dobro razpoložen. Po fotografiranju je pričel pripovedovati za grobščemu novinarju:

— Ne čitam sploh ničesar, nobenih listov. Samo poslanci mi poročajo v najvažnejših zadevah. Zelo veliko važnost polagam na to, kar se bo o teh dogodkih pisalo, ne toliko v dnevnih listih, kakor v mozemskih periodičnih revijah. Minlo je že 14 dni, pa se to še ne more videti. Ko bom prišel v Zagreb, bom pregledal vse natančno. Nekaj mi bodo tudi čitali, tako da bom imel jasen pregled odmeva teh dogodkov v svetu.

Ne vem, kak bo tamkaj odmev, toda pri nas je odmev strašen. To se ne da popraviti. Tu gre zelo težko. Da bolnica ima n. pr. državne dotacije 13 in pol milijona dinarjev za isto število bolniških postelj, ko kor 15 ima bolnica usmiljenih sester v Zagrebu, ki prejema od države samo okoli 8 milijonov dinarjev. Radić je nato navedel par krščenih primerov korupcije slabega gospodarstva napa na nadaljeval:

Ne gre za materialni problem temveč za moralnega. V tem so težkoče. Mi se ne bomo več angažirali za ono, kar je nemogoče. Ne bomo več reševali Srbije pred tem, mogoče pa je in zato se bomo z vsemi silami angažirali, da bomo pod dinastično uredili prečanske kraje, da bodo zadovoljni, napredni in srečni. Kar se tiče Srbije, prepustimo drugim ta Sislav posel. Čeprav bi radikali ne storili v skupščini tega, kar so, bi pomenilo izročiti državo razsutu, ako bi jih pustili na oblasti.

Na vprašanje kaj misli o ostavki vlade, je Stepan Radić odgovoril:

— To sedaj ne pomeni mnogo. Pomenilo bi, ako bi se takoj zgodilo. Sedaj ni več vprašanja izprememba kakse osebnosti nego izprememba režima. Če ostane sedanja skupščina in bo vlada sestavljena iz stranke, iz katere je izšel morilec, počen bo to katastrofalno. Skupščina ni več, izgubila je zločinom in nima več moralnih kvalifikacij, da bi sestavljala vlado. Preostala samo kralj in narod. In to sta dva faktorja, ki morata državo privedi do rešitve, reda in ustavnosti.

★

Nov udarec klerikalnega režima rudarjem

Beograd, 7. julija. d. Vlada je preko ministarstva za šume in rudnike izdala rešenje, s katerim se a podlagi čl. 27. Pravilnika o rudarskih blaginjah in na pritožbo Glavne bratovske skladišnice v Ljubljani razveljavlja sodba razsodišča rudarskega zavarovanja od 24. maja tega leta. S to sodbo je bilo, kakor znano, ugodeno tožbam rudarskih upokojencev zoper sklep ljubljanske Bratovske skladišnice od 27. decembra 1927. ki je povečal vloge v pokojninskih blaginjah na 7 odst., podaljšal članski rok na 40 let in zabranil penzioniranje brez dokazane onemoglosti. Vlado rešenje se sklicuje na trditve, da je rešenje ministra šum in rudnikov R. br. 11.624 od 6. decembra 1927, ki je Glavno bratovsko skladišnico pozvalo, da donese navedeni sklep, pravilna dopolnitev starega Pravilnika, četudi ni bila objavljena v „Službenih Novinah“. Najnovejšo rešenje ministra je izvršno in se more torej od interesentov izpodbijati samo s pritožbo na Državni svet.

Popolna moralna propalost SLS

Pod tem naslovom priobčuje v „Kmetijskem listu“ g. dr. I. Rosina, člančič, ki dobro karakterizira pokvarjenost klerikalne stranke. Člančič se glasi: „Slovenska ljudska stranka se je ob usodopolnem trenutku 20. junija ponajla nekulturno, nepolično in blapčevsko ponižujoče.“

Ce rečem nekulturno, potem stavim to trditve na prvo mesto, ker smo vedno trdili, da smo izmed Hrvatov in Srbov najkulturnejši ml. Ko pa je prišla odločilna preizkušnja, ko je sredi narodnega parlamenta, sredi ljudi, ki jih je izvolil narod in jih poslal vanj, da bi se mu kdaj godilo bolje, ubijal parlamentarec z vzklikom »velika Srbija je v nevarnosti! svoje neoborožene kolege, ni našlo klerikalno politično predstavništvo drugega, kakor da je opsovalo svoje najkrvivičnejše in najtežje žaljene politične nasprotnike, ki predstavljajo razen tega še cel svoboden hrvatski narod, z ljudmi sumljive vrednosti in sumljive moralne kvalitete.“ (Slovenec 21. junija).

Ako smo Slovenci res narod, potem ne more in ne sme to biti glas Slovenstva. Tako kulturno narod ne govori. In ali je dostojno za kulturni narod, da na najnekulturnejši način sveta smrtno ranjenega vodjo drugega naroda neposredno po zločinu opsuje s historikom? (Slovenec 21. junija). Niti preko od bolesti stisnjenih ust Stepana Radića, niti iz joka obeh vdov umorjenih poslancev se ni slišala senca očitka ali žal beseda Srbstvu. Govorili so le o nesreči in nevarnosti, ki jo je treba s povečano ljubeznijo premagati. Ob trenutku, ko so srbski oficirji hodili povene glave, ker se je med Srbstvom našel človek Račićeve kvalitete; v trenutku, ko so srbski odvetniki odklanjali zastopstvo morilca, ker niso mogli in hoteli braniti zločin njegove vrste (Bujalac, Sušić); v trenutku, ko se je zaprepastilo ne le celokupno naše, marveč vse evropsko javno mnenje, nismo našli ml Slovenci po našem glavnem političnem predstavitelju drugega kakor psovke, izbrane psovke!

Jaz mislim, da je zgodovinsko nemogoče, da tako ponašanje ne najde svoje kazni. Če smo res narod, če res nismo izročili pred sto leti polovico svoje srčne krvi, če smo res kulturni in krščanski, potem mora slovenski narod reagirati na tako veliko sramoto, ki mu jo je prizadejalo njegovo politično vodstvo po Slovenski ljudski stranki.

Čudne molitve slovaških židov

Bratislava, 7. julija g. Po raznih mestih na Slovaškem je bilo zaplenjen na stotine židovskih molitvenikov, ker so vsebovali molitve s prošnjami za osvoboditev Slovaške izpod češkega jarma in obnovitev starega madžarskega kraljevstva.

Praznik Savinjske doline

Zalec, 7. julija. Vsa zavedna Savinjska dolina se pripravila, da proslavi prihodnjo nedeljo 15. t. m. na čim bolj svečan način zgodovinski prvi slovenski tabor, ki se je vršil pred 60 leti v Zalcu. Potomci onih prvih slovenskih taboritov, najzavednejših mož, ki so imeli pod kruto avstrijsko vlado pogum pokazati svoje slovensko srce in dvigniti slovensko zastavo za svobodo v onem kraju, na katerega je s takim pohlepom gledala potujočevalna nemška politika, potomci teh kremenitih Slovencev hočejo v svoji državi dostojno proslaviti spomin na one lepe junške dni.

Klerikalci, ki jim ni ničesar svetega, ki zlorabljajo v svoje umazane strankarske namene najvišje verske in narodne svetinje, so hoteli tudi to priliko zlorabiti za sebo in svojo umazano politiko. Te sramote Savinjska dolina ne more pripustiti.

Zato so se vsi zavedni možje odločili, da oni sami dostojno in spoštljivo proslave ta svetli jubilej. Iz uglednih pristašev KDK v Zalcu, Celju in okolici se je sestavil pripravljalni odbor, ki bo organiziral velkopotezno manifestacijo za nedeljo 15. t. m. Opozarjamo že sedaj vse zavedne Savinjske na ta veliki praznik. Podrobnosti bodo pravočasno objavljene.

Odgovor na odgovor

Včerajšnji „Slovenec“ je na karikaturu v petkovi številki našega lista priobčil odgovor, besen in grozeč, poln psovke in klevet, kar vse priča, da je naša karikatura pogodila bistvo borbenega klerikalizma in mu prizadejala krut, toda zaslužni udarec.

Poanta naše karikature je drastično pokazala, v kako nelep položaj zaide duhovnik, ki ga strankarska strast tako oslepi, da ne vidi perečega kontrasta med novo začasno funkcijo in svojim stalnim poklicem. Tako so jo razumeli vsi; razumeli so jo prav tudi klerikalci in ta resnica jih je spravila v besnost.

Funkcija ministra policije prihaja v vsaki državi najbolj in najtežje v dotiko in konflikte z javnostjo, zato je naravno minister policije vedno najbolj izpostavljen javni kritiki, satiri in ironiji. Na podobnih mestih morajo v drugih državah kapacitete svetovnega merila prenašati vse hušje kritike v besedi in silki. Kdor je preobčutljiv in nima Mussolinijeve moči, da bi zamašil usta tisku, čigar svoboda jamči osnovni zakon, se ne sme izpostavljanjati na takem vidnem mestu, zlasti ako njegova oseba ne predstavlja samo ministra policije.

V našem primeru gre za ministra policije, ki ga v njegovem pravem poklicu ozarja posvečenost značaj. Ta posvečenost značaj je v očeh javnosti nedružljiv z raznimi javnimi funkcijami, česar pa ne uvidijo naši duhovniki, ki so v svojem strankarskem besnilu zabredli tako daleč, da celo monsinjor brez pomisleka zapusti cerkev, prirodno torišče svojega dela, ter kot najvišji poveljnik orožništva in policije daje in spušča ukaze, katerih posledica je prelivanje človeške krvi.

Noblesse oblige! Kdor ima netržbrno zna menje ima obenem dolžnost, da se skrbno ogiblje vsakega posla, ki bi utegnil vreči najmanjšo senco na njegov pravi poklic in značaj. Kdor pa sam tega ozira nima, naj ne pričakuje ozira od drugih.

Mi proti duhovnikom kot takim nikoli nismo vodili boja in smo vedno povdarjali potrebo, da se duhovnik vrne v cerkev in vrši tam svoje izvršeno kulturno poslanstvo. Bojujemo se proti politikom in ni naša krivda ako zaboli duhovnika, kadar udarimo po politiku. Kadar bijejo naši nasprotniki po nas, nikoli ne zadenejo tudi duhovnika. Kdo je tedaj kriv tega blaznega absurda, da pri nas duhovnik, oznanjevalec vere in ljubezni neodpustno združuje svoje visoko poslanstvo s politično funkcijo, ki nosi odgovornost za prelivanje krvi?

V urejenih državah je minister formalno odgovoren za svoje čine in opustitve parlamenta, minister-duhovnik pa ima še posebej moralno odgovornost med vernim narodom, ki pričakuje od nje roke blagoslova, ne pa da se pod njegovim ministrovanjem rabi smrtonosno orožje proti narodu in njegovim zastopnikom.

Neizbrisno znamenje se ne da odločiti s formalno dispenco in kljub dispenci pada prelita kri na posvečeno obleko, ako jo nje nositelj tako činično izpostavlja. Prepričano je početje, povzdiguje človeka v deveta nebesa, sliko njegovega dela, ki se odraža v ogledalu kritike, pa preklinjati. Ne razblajate ogledala, ako je človek kriv.

Mesto, da bi se klerikalci potrkali po prsih in si nasipali na glavo pokornega pepela, pa si povrh še laste pravico, da kličejo na osebno odgovornost ljudi, ki jih njih srd ne more doseči. Kličejo na pomoč državnih oblast, v isti sapi pa sami po beograjskem vzorcu Puniše Račića groze z nekakšnimi obračuni. Ako bi hoteli na te grožnje odgovoriti po zaslužanju, zadenemo zopet na duhovnika, ki izdaja „Slovenca“. Prokletstvo našega političnega boja je, da za vsakim napadom tiči duhovnik, ki sam besno napada, zase pa zahteva privileg nedotakljivosti.

Po tej ugotovitvi mirno gledamo obljubljenim izrednim obrambnim ukrepom in protinapadom v oči, dostavljamo pa, da nam je za „Slovenčevu“ hujškarto osebno odgovoren g. dr. Anton Jeglič, ljubljanski škof, dejanski šef SLS in vrhovni cenzor „Slovenca“.

Radi bančnega poloma obtoženi poslanci

Sarajevo, 7. julija n. Danes je okrožno sodišče v Sarajevu odločilo, da zahteva od ministrstva pravde izročitev poslancev JMO dr. Bukvića, dr. Hadžikadića in Kurbegovića. Okrožno sodišče zahteva njihovo izročitev kot bivših članov ravateljstva mušmanske trgovske in obrtne banke, ki je propadla. Sodišče jih namerava poslati na odgovor radi poloma banke.

Zagonetna smrt bankirja Löwensteina

Vsakovratne kombinacije in možnosti, gotovosti pa še nobene. Skrivnostno ponašanje pilota in ostalih potnikov. — Vrata zrakoplova se niso mogla odpreti. — Ni izključen skrbno pripravljen manever

Berlin, 7. julija. d. „Lokalanzeiger“ poroča iz Bruslja: iz najrazglednejših vesti o skrivnostni nesreči bankirja Löwensteina se da z gotovostjo reči toliko, da je vse osebe, ki ga je spremljalo na letu, skrajno molčeče ter popolnoma mirno. Posebno nerazumljivo je dejstvo, zakaj se pilot ni vrnil v Anglijo, ki mu je bila mnogo bližje. Ravno tako se ne da pojasniti, zakaj se ni poslužil brezčisti postaje na krovu, ki ni bila pokvarjena, da bi obvestil prvo postajo o nesreči. Tajnost je dalje, zakaj pilot do Bruslja ni letel po običajni progi Dover — rt Grinsez. Še bolj sumljivo pa je, zakaj je pristal popolnoma na prostem polju, dočim je imel do letališča v Dunkerqueu samo pet minut. Ena izmed strojeplav, ki se je vozila z istim letalom, je izjavila, da o samomoru ne more biti govora, ker so bile finančne prilike Löwensteina prav dobre. Ko je dopisnik nekoga lista iz Dunkerquea stavil naslednje vprašanje, se je približal obema sluga, ki je tudi potoval z letalom, kar je zadostovalo, da je dama popolnoma utihnila. Sploh je bilo opaziti, da si je sluga sploh zelo prizadeval, da bi odgnal vse, ki se za zagonetko zanimajo. Tudi angleški novinarji so posvetili dogodku precejšnjo pozornost. Vsi soglašajo v mnenju, da je Löwenstein takoj po pristanku hitro zapustil letalo ter se nato neznan kam odpeljal.

Pariz, 7. julija. d. Verzija, da se je Lö-

wensteinu res pripetila nesreča, se ne ulema s poskusom, ki ga je včeraj izvršila nizozemska zrakoplovna družba na letališču v Le Bourgetu. Letalo Fokkerjevega tipa, popolnoma slično onemu, s katerim se je vozil Löwenstein, se je dvignilo in dva monterja sta morala med poletom odpreti zunanja vrata, kar se jima je posrečilo le z največjim naporom in samo za dan široko. Poskus, je nepobito dokazal, da je nezgoda Löwensteina pod normalnimi okolnostmi nemogoča. Govori se še o majhni verjetnosti, da se je letalo ravno v trenutku, ko je Löwenstein pristal na vrata, zaokrenilo, tako da se je značil pristnik proti vratom nekoliko zmanjšal in bi se morda dala lažje odpreti. Vsekakor pa je ta možnost zelo dvomljiva.

Pariz, 7. julija. d. Angleško časopisje izraza domnevo, da je pilot morda Löwensteina odložil na kakem neznanim kraju ter uprizoril bankirjevo smrt. Pariški listi tej kombinaciji nočejo verjeti. »Intrigant« piše, da bi se bil Löwenstein lahko mnogo lažje na druge načine izgnal za nekaj mesecev. Dasi je lahko računal, da bo do njegovi ljudje molčali, se vendar ne zdi verjetno, da bi bil pilot, ki je vodil letalo in je bilvi angleški častnik, pripravljen za tako komedijo.

London, 7. julija. s. Iskanje Löwensteinevega trupla je bilo do 10 dopoldne brezuspešno.

Amundsen izginil brez sledu

Dr. Stresemannov dar za rešitev Amundsena. — Usoden položaj Nobilove skupine. — Nobile o švedskem učenjaku Malgreenu

Kingsbay, 7. julija. g. Stotnik Sora, ki je pred desetimi dnevi odšel na saneh s tremi možmi s »Braganza«, da bi polskal taborišče italijanske posadke, se dosedaj še ni vrnil. Smatrajo, da se je izgubil, ker so razmere zelo neugodne. O Amundsenovi usodi še ni nobenih vesti.

Udeta ekspedicija na Spitzberge za pomoč italijanski posadki, je bila opuščena, ker ni izgledov, da bi se posrečila. Leđ na ploskev, na kateri je sedaj posadka »Italije«, je oddaljena še 5 km od kopnega. Moštvo bi bilo mogoče rešiti s čolni.

Oslo, 7. julija. (be.) Nemški zunanji minister dr. Stresemann je daroval za rešitno ekspedicijo Amundsena 1000 norveških kron.

Rim, 7. julija. (be.) Ladja »Città di Milano« poroča: Ledolomile »Krasina« je prišel zopet malo dalje in je 70 milj oddaljen od Severnega rta Platena. Stotnik Ravasoni se je včeraj dvignil v Tromsø ter s svojim

hidroplanom preletel otok Lérö, rt severno Kyna, Hammerfest in Mehaon ter preiskal vse oblake in fiorde. V Hammerfestu je Ravasoni pristal ter polvedoval med ribiči o vzrokih govorice, da so našli Amundsena. Ravasoni ni mogel izvedeti ničesar.

Rim, 7. julija. d. Fojistični list »Brillante« prinaša Nobilovo poročilo o švedskem učenjaku Malgreenu. Nobile pripoveduje o njem, da mu je, ko ga je opazil na razvalinah ladje, žalosten zaklical: »Nam ne preostaja drugega kot smrt!« Po kratkem molku se je učenjak dvignil in pristavil: »Hvala, general, da me vzamete s seboj.« Pri teh besedah je šved napravil gesto, ki ni dala dvomiti o njegovem skrajnem naklepu. Nobile mu je v zadnjem trenutku preprečil tragično namero. Nekaj dni pozneje se je Mallgren prostovoljno priključil obema mornariškima častnikoma, da bi šli peš iskat pomoč.

Veliki viharji in nalive

so razgrajali na Poljskem, v Italiji in v severnih državah

Varšava, 7. julija. (lo.) Nad mestom je divjal grozovit vihar. Tudi mesti Lodz in Sosnowice sta bili težko prizadeti.

Varšava, 7. julija s. V okraju Opoczynu je včeraj popolnoma pogorila vas Odrywiczki. Popolnoma uničenih je 280 stanovaniških hiš in gospodarskih poslopij. V plamenih je zgorela neka 85-letna starka.

Milan, 7. julija s. Na ozemlju gornjeitalijanskih lezer in po južnem Tirolskem je včeraj divjal velik vihar s točo, ki je povzročil mnogo škode. Posebno so trpeli vinogradi v okolici Griesa pri Bolcanu, ki so popolnoma uničeni. Tudi v dolini Nonsberga je vinska letina uničena. Škoda znaša samo tukaj več milijonov lir.

Novi režim v Nemčiji

Nepričakovano močna večina, ki je odobrila deklaracijo nove nemške vlade kaže, da bo življenje Müllerjevega kabineta vendarle daljše, nego je to pogodu nemškimi nacionalcem in njihovim oporodom v raznih taborih. Na vsak način bo preživel poletne počitnice in bo zastopal Nemčijo na rednem jesenskem zasedanju Društva narodov.

Seveda si je Müller-Franken priporobil zaupnico na temelju vladnega programa, ki nima na sebi ničesar izrazito in specifično socialnodemokratskega. Izjavo, ki jo je on prečital pred Reichstagom, bi prav tako lahko podal demokratski ali centumski državni kancelar. Müller-Franken pač ni imel reči ničesar, kar bi dalo klerikalcem in ljudski stranki, ki sicer imajo svoje zastopnike v vladi, a ji niso obljubili podpore, povod za borbo proti novemu režimu. Brez aktivne podpore obeh teh klubov pa vlada ne bi imela večine v parlamentu.

Zato vidimo, da je bil Müller v notranje-političnem delu vladne deklaracije previden in kratak: govoril je o tem, da mora biti državna bramba izločena iz političnih in strankarskih borb, napovedoval je boljše razdelitev davčnih bremen, upravno in volilno reformo, preureditev odnošajev med pokrajinami in centralno vlado, ustanovitve državnega upravnega sodišča itd. Same stvari, ki ne kažejo ničesar dalekosežnega, nikalnih izrazito socialističnih ciljev. Navzlic tej programski šibkosti pa se mora nova vlada vseno zvati levčarska — seveda v nemškem merilu — in izrazito republikanska. Ureditve republikanskega režima in socialni napredek bosta našel v Müllerjevem kabinetu zanesljivo oporo.

Mnogo jasnejša in odločnejša je bila vladna izjava v zunanje-političnem oziru. Müller zahteva predčasno izpraznitve Porenja, in revizijsko Dawesovega reparacijskega načrta. V tem pogledu se njegovo naziranje prav nič ne razlikuje od stališča prejšnjih nemških vlad, v katerih je bil dr. Stresemann zunanji minister. Tudi v vprašanju razorožitve se nemška vlada v Ženevi ne bo izpremenila. V vseh teh zahtevah je pač nemški narod enoten. Njegova težnja, da se mu olajšajo posledice poraza v svetovni vojni, je razumljiva in prirodna. Glavno je, da ne skuša doseči cilja s silo in na škodo evropskega miru.

In baš v tem oziru se novi nemški režim razlikuje od prejšnjega. Njegov pa-

cifizem je iskrenjši in zanesljivjši. Herman Müller je svečano izjavil, da vodi nemško zunanjo politiko volja za mirnem sporazum in da se Nemčija odreka smislu revanša.

Novi nemški režim ne bo menjal temeljev zunanje politike, pač pa je upati, da bo uspešno razvijal politiko sporazuma narodov in miru in da bo zlasti forsiral zblizanje s Francijo. Izprememba režima v Nemčiji bo v tem primeru morda otvoritev nove ere v povojni zgodovini.

Prekošen italijanski letalski rekord

Berlin, 7. julija. (be.) Letalca Ristić in Zimmermann, ki sta startala v četrtek ob 4 uri zjutraj v Dessau z letalom W 33 za vztrajnostni svetovni rekord, sta bila danes ob 17. uri še vedno v zraku in sta s tem poletom, ki je trajal do tega trenutka 61 ur, že potokila svetovni rekord italijanskih letalcev Ferrarinijev Del Perte za 6 ur in pol. Letalca bosta pristala šele proti večeru.

Koburški gozdovi na Slovaškem

Bratislava, 7. julija g. Češkoslovaška vlada je opustila načrt, da bi pustila obsežne gozdove koburškega posestva v državni upravi, ker bi bilo treba za vzdrževanje prevelikih investicij. Zato je sklenila, da bo te gozdove še jeseni dala za 4 do 6 let v najem. Gozdovi so tako obsežni, da gre za največji kompleks srednje evropskega gozdnega kompleksa. Izmed inozemskih interesentov se zanimajo za te gozdove Angleži in Jugoslovenci.

Originalen samomorilec

Bratislava, 7. julija g. Pri Komornu ob Dunavu se je odigral nenavaden prizor. Nek mladenič je korakal v promenačni oblaki v Dunav. Ko je prišel do pasu v vodo, je izvelkel žepno ogledalo ter se skrbno ogledoval. Nato je potegnil revolver in si pognal kroglo v glavo. Iz nadenjen pisem so ugotovili, da gre za samomor zaradi nesrečne ljubezni.

»Sveta vojska« v Rusiji

Moskva, 7. julija d. Ruska protikolobna lga je stavila svetu sovjetskih komisarjev predlog, naj bi v sovjetski Rusiji v 15 letih izvedli popolno prepoved alkohola. Zaenkrat naj bi se omejila prodajala prva in zganja. Po 15 letih naj bi bilo v Rusiji sploh prepovedano prodajati alkoholne pijače. Predlog določa, naj bi se očiščenje bankete imela prepoved takojšnje veljavnosti.

Naši kraji in ljudje

Pomlad v Triglavskem narodnem parku

Pod Triglavom, v začetku julija. Tam doli sezona češenj in pokošeni travniki, tu gori pa prva pomlad cvetja. V Narodnem parku je ravno razcvetela Anemone alpina (mavka) in Viola biflora (rumena vijolica), Veronica lutea (jetičnik) gleda iz skalne razpoke, Amelanchier ovalis (božja hrušica) in Sorbus chamaemespilus (breka) sta razvila svoj cvet.

Da, v Narodnem parku pri Sedmerih jezerih. Dolga in težavna je bila pot, preden je letošnji finančni zakon vendar izrekel, da je 5000 ha nad Komarčo določenih za Triglavski narodni park, kjer bo od sedaj naprej gospodarila le še mati priroda, tako da lahko rečemo, da je letos v dolini Sedmerih jezer — pomlad v dvojnem smislu.

Od Komarče do Hriberce, od Tičarice pa do državne meje ne bo zapela nikdar več sekira in krave in ovce ne bodo več popasle teh bujnih planinskih travnikov. Lov v teh krajih bo prenehal, in divja koza se bo mirno pasla kakor takrat, ko so čuvali še rojenice ta vrt prekrasni.

Ob robu jezer cvete sedaj Soldanella alpina (planinski zvonček) in Caltha alpestris (planinska kaluznica) raste iz snežne vode (4 C°). Primula auricula (ječlić), Gentiana Clusii, Rhododendron chamaecistus (slečnik), Dryas octopetala (velesa), Aster bellidiastrium kimačo skale okrog jezer. Pod Studorjem je bilo včeraj na prostoru kakih 80 m nad poldrugi sto zlatih jabolč (Lilium carnolicum) v cvetju, med njimi pa so stale plave perunike (Iris Gentilii), ki imajo večje cvete kod vsake naših vrtnih perunik.

Se nebroj drugega planinskega cvetja je tu gori že sedaj v polnem krasu in sleherni jutro izvaži solnce novo cvetje na dan v dolini Sedmerih jezer — v sedanjem Triglavskem narodnem parku.

Novomeške zanimivosti

Požar v Smolenji vasi. Nezgoda volaškega aeroplana. Desetletna deklica nasalena na kol.

Novo mesto, 7. julija. Prednočnim okoli 22.45 je opazilo več pasantov z mosta, ki veže Novo mesto s predmestje Kandijo, močan odsev ognja v smeri proti Smolenji vasi. Takoj so obvestili mestno policijo, naka je ta s sirenjo v mestnem stolpu alarmirala novomeške in kandidsko gasilsko društvo. Obe društvi sta skupaj z orožniki v teku pol ure z največjo naglico odhiteli v označeno smer. Pridrili so se jima še zasebniki z več avtomobili.

Ko je prišla pomoč v Smolenjo vasi, ki je bila videti vsa v plamenih, so gasilci hoteli napeljati cevi, toda nikjer v bližini ni bilo potrebne vode. Nedaleč odtoč teče sicer slatenski potok, ki pa je v tej neznosni suši, ki grozi uničiti skoraj vse poljske prideleke, malone docela usahnil. Gasilci so bili na ta način primorani, da prisostvijo požaru, ne da bi mogli aktivno poseči vmes. V ognju sta bila dva velika kozolca, naložena s semensko deteljo in ržjo, last posamesne Frančiške Lenartove in poslastnika Janeza Brulca. Pokorela sta do tal z vozovi vred, ki so bili pod kozolcem. Škoda je znatna, dočim je bila Lenartova zavarovana komaj za 1000 Din. Brulc pa sploh ne. Sreča v nesreči je bila, da ni bilo vetra. V tem primeru bi bila vpepeljena vsa vas, ker so skoraj vse hiše krite s slamo in posebno še okoli in okoli obdane z velikimi skladovnicami suhih rob. Ker sta stala kozolca tik vasi, so bili vaščani pripravljani na najhuše.

Kakor se govori, nameravajo zgraditi v Smolenji vasi moderen vodnjak, ki bo imel dovolj vode, ki jo Smolenčani tako zelo pogrešajo. Žal le, da se še niso sporazumeli glede stroškov. Požar bodi v sva-

Trideset let humanega dela

(Ob jubileju kaznilniškega nadučitelja, g. Miška Cizlija).

Mož, ki so mu namenjene te skromne vrstice, ni znamenit pesnik ali pisatelj, tudi ni slaven izumitelj ali drzen letalec, ki bi delal rekorde v vrtoglavih zračnih višavah in v šest in tridesetih urah premeril ocean. Tih in skromen je, tako neznan po svoji osebnosti, reprezentanci, da ga današnji širni svet prav lahko prezre. In vendar mu gre odlično mesto med imeni, ki jih naš narod izgovarja s hvaležnim spoštovanjem. Dragocen zaklad je dobra knjiga in človek, ki jo je napisal, zasluži navadno več priznanja kot ga prejme. Dvakrat dragocene je živa beseda, položena kakor zdravo seme v zrahlanjano srce, ker je neposredna in presajena vsa topla iz duše v dušo...

Dne 10. julija 1928. poteče trideset let, odkar je bil g. Miško Cizelj imenovan na svoje prvo kaznilniško učiteljsko mesto v kaznilnici Karlu v Gradcu.

Učiteljska služba v kaznilnici zahteva dovršenega pedagoga in celega človeka. Vztrajnost, potrpežljivost, ljubezen, samozatajevanje, požrtvovalnost in železen moralni odpor so svojstva, brez katerih je kaznilniški učitelj nemogoč. Pridejo trenutki, ko se mora z vsemi temi lastnostmi hkrati boriti proti navali okolnosti ali posameznega slučajja.

Kaznilnica. Obzidan prostor kakor ograjeno brezno. Kdor strmgolavi vanj, obleži pohabljen na dnu. Koliko jih ve, da leži tam ponesrečenec! Koliko jih je, ki bi tvegali negotovo reševanje? Slavljenec Cizelj ni postavil rekordov v zračne višave. Pogrezal se je v mračne globočine življenja in oznanjal obupanost, zaničevanje, izobčenenost, sramoto pokritim žrtvam zločina Veliko noč.

Kaznilnica. Koliko strahot, bede in gorja vsebuje ta beseda! Kadar izgovorim njeno ime, se mi zdi, da čujem neizprosno žvenkljanje težkih okovov, spojenih z verigo, ki

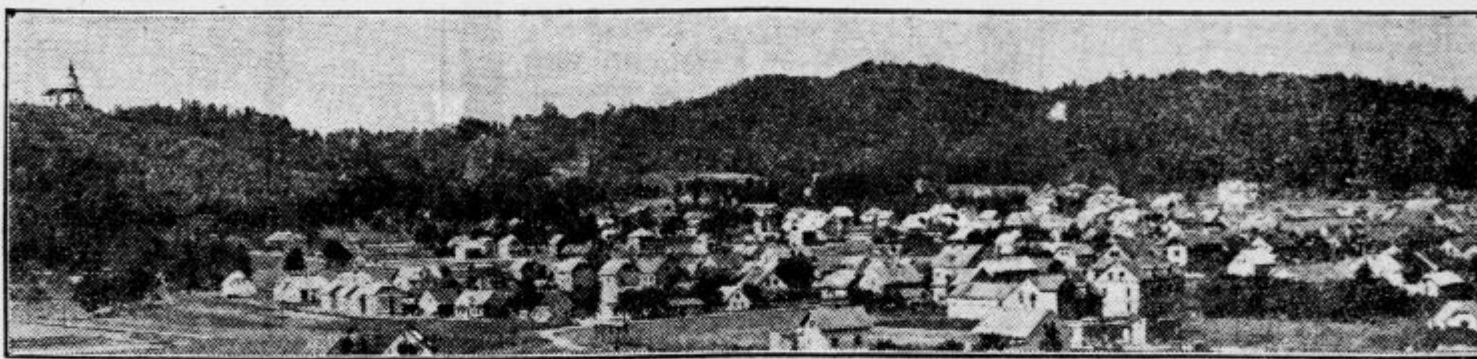
rilo, da naj se ne odlašja z zgradbo, ker se utesne pripetiti nesreča, ki ne bo katastrofalna le za dva posestnika, temveč za vse vaščane.

Na ravni pri Češči vasi je moral pristati na svoji izvidniški službi vojaški aeroplan »Breguet 224«, in sicer radi defekta na motorju. Pri pristanku se je tako poškodoval, da se ni mogel več dvigniti. Oba avijatika pilot — narednik Zorko in izvidnik letalski podporočnik Radin sta ostala nepoškodovana.

Ko so ljudje izvedeli za nezgodo so politi številni kopanci na Krki s čolni na kraj nesreče, obenem pa so se zbrale okoli aeroplana množice kmečkega ljudstva, ki so občudovale velikega ptica. Šele ko je prihitel na telefonično obvestilo aeroplan

»Brandenburg« iz Zagreba z nadomestnimi deli in mehanikom, se je mogel aeroplan po večurnih popravilih zopet dvigniti v zrak. Oba aeroplana sta nato skupaj odletela proti Zagrebu.

Marija Kozarjeva, 10-letna hčerka poslastnika Franca Kozarja s Cerovca, je nameravala obrati češnje. Splezala je na drevo in hotela pričeti s trganjem, ko se je nenad a odkrnila veja. Nesrečno dekletce je priletelo na ošpičen kol, ki se je revici globoko zadržal v život. Na obupno kričanje so prihiteli domači, ki so jo kravečo iz globoke rane sneli s kola, jo obvezali in jo takoj prepešali v žensko bolnico. Stanje dekletca je opasno in pomilovanja vredno.

Proslava 30-letnega obstoja Rožne doline pri Ljubljani

Rožnodolčani proslavljajo danes 30-letnico nastanka svoje vasi s staroslavim rožnodolčkim sejmom, osmim po vrstnem redu, ki se bo vršil po vsej vasi ter bo veleznanim in zabavna svojevrsna prireditve, kar prica že njegov pester in obilen program (nastopi ljubljanskih in domačih pevcev, rožnodolčska glavnica, rožnodolčski muzej, rožnodolčska »brna«, plezanje na mlaj, tekme najdebelejših in najlepših itd.). Rožnodolčani bodo zopet pokazali, da so »republika«, ki lahko nudi gostom, kar jim bo srce pozelelo. Pet godb, porazdeljenih po raznih gostilnah, bo razveseljevalo sejmarije. V lepo Rožno dolino k pestremu sejmu se bodo zbrali številni Ljubljančanje in tudi gostje iz drugih krajev Slovenije, da se porazvesele in izkažejo čast najlepšemu delu bližnje ljubljanske okolice, katere-mu, žal, manjka le še nujno potrebni vodovod.

Slovensko prosvetno društvo „Triglav“ iz Kragujevca na izletu v Topoli

Kragujevac, 3. julija.

Bilo je divno poletno vidovdanskno jutro, ko so štirje avtomobili, okrašeni z zelenjem in zastavicami ter dobro zasedeni s člani našega prosvetnega društva »Triglav« in njihovih rodbin, krenili iz Kragujevca na izlet v Topolo. Oplenac, k grobu pokojnega kralja Petra. Izbrali smo si ta dan, da se poklonimo spominu velikega vladarja in mu na grobnico položimo krasen velik venec. Med popevanjem slovenskih narodnih pesmi, ki so odmevale iz vsakega avtomobila smo skozi lepo Šumadijo prispeli vedrih lic v Topolo. Po kratkem odmoru smo se napotili na slikoviti griček Oplenac, kjer stoji veličastna cerkev, ki jo je pokojni kralj Peter dal zgraditi za mavzolej dinastije Karadjordjevičev. Vsa cerkev je impozantna umetnina in se izmed novejših hramov božjih v Evropi odlikuje s posebno lepimi mozaiki, ki kraste vse stene in se še vedno izpopolnjujejo. Delo bo trajalo še dve leti.

Podali smo se v dolnji del cerkvene ladje, kjer snivajo svoj večni sen pokojni Karadjordjevič. Po ogledu vseh grobnic in venecov je pričela naša mala, pristrčna svečanost. Pevski odsek našega kulturnega društva »Triglav« je zapel med grobnico tišino množestvenega navzočega občinstva vedno lepo »Vigrede«, ki se je prvič glasila ob kraljevem grobu in v Šumadiji vobče. Mnogim navzočim je izzbila solze. Po od-

peti pesmi je vojni kurat Vinodolac opravil opelo, ki ga je zaključil z lepim govorom, naka je zopet naš pevski odsek z globokim čustvom zapel drugo žalostinko »Blagor mu«.

H grobu velikega kralja je pristopil predsednik »Triglava«, France Stajer. Položil je na grobnico velik venec, na čigar prvem traku v slovenskih barvah je blestel napis »Slovensko kulturno društvo Triglav v Kragujevcu«, na drugem v državnih barvah in v cirilici pa »Kralju Petru Velikemu Oslobojcu«. Pri tem je izpregovoril naslednje besede:

— Veliki osvoboditelj, največji kralj! Globoka ljubezen nas je pokrenila, da se v znak neizmerne hvaležnosti, ki Ti jo dolgujemo, poklonimo pred Tvojim večnim bivališčem. Ti, ki si vse svoje življenje, prezirajoč nevarnost in trpljenje, posvetil svojemu narodu, da ga združiš in ujediš pod svojim žezlom, si s težkim, neumornim delom dosegel svoj cilj. Poznal si naše trpljenje, čutil si z nami vso našo bolelo. Ko si pred 25. leti zasedel prestol, si z bolelostjo v veliki duši okrenil pogled preko Dunava in Save k sinjemu Jadranu in snežnemu Triglavu, na brate svoje krvi, ki so še bili pod tujcem. Nikoli nas nisi pozabil. Tvoje veliko delo je spremljal božji blagoslov. Mnogo Ti dolgujemo! Zbrani v Tvoji dragi Šumadiji, mi Slovenci izpod Triglava polagamo na Tvoj grob skromen spomin, pri-

tem pa so nam srca polna hvaležnosti in ljubezni. Večna Ti slava, veliki naš kralj!... Vsi navzoči so se pridružili vzkliku »Slava!«, pevski odsek pa je intoniral državno himno, naka je bila svečanost zaključena. Ginja je še povzel besedo pravoslavni prota Gužić, ki se je zahvalil predsedniku z vznesenimi besedami.

Ob izhodu iz cerkve nas je slikal naš rojak Černe in takoj so se nam pridružili tudi domačini, ki so se zbrali k svečanosti. Dvorni ekonom nas je ljubeznjivo vodil skozi nasade kraljevega posestva do letne vile kralja Aleksandra in do zimske vile obeh kraljevičev. Po ogledu smo se podali na skupno kosilo v Topolo. Popoldne smo priredili pevski koncert. Pod vodstvom mladega ljubljanskega Franja Palme, diaka VI. razreda vojno - obrtniške šole, smo z odličnim uspehom odpele: »Triglave«, »Jadransko morje«, »Što čutiš«, »Vasovalec«, »Pogled v nedolžno oko« in »Slovenec, Srb, Hrvat«. Pohvale ni manjkalo, saj v Topoli se še ni glasila slovenska pesem. Po končanem pevskem programu pa je naš glasbeni odsek prav pridno igral razna kola, kar je razpoloženje dvignilo do viška. Bila je lepa domača zabava, pravi izraz medsebojne ljubavi. Proti večeru smo se le s težkim srcem odpravili k povratku. Motorji avtomobilov so zopet zabrnili in burno pozdravljanje nas je ločilo od prijazne Topole.

Zarečih lic in oči, kakor sramežljive devojke, polagajo ti veliki učenci prihodnje šolske uro pred smehljajoteče se učitelja svoje pisane izdelke. Gospod Cizelj čita, s svinčnikom v roki čita, kima, hvali, mi-mogrede opozarja na pravopisne napake in končno izlušti iz teh korektur nov, zanimiv program za tisti dan. Kaznjencev ga je morda v svojem listu nehoti opozoril na važno življensko vprašanje. Tako se nizajo etični pogovori v njegovem vzgojnem delovanju že dolgo dobo teh desetletij.

Plemenita vzgojna stremeljenja nadučitelja Cizlija se posebno izrazito odražajo v glasbenih nastopih kaznjencev. Glasbeni kult je v kaznilnici obvezen, vendar se do-slej ta vzgojni pripomoček v miljeju, ječ vsaj pri nas ni mogel uveljavljati v za-

Dve anekdoti o mehkem srcu

I. Bilo je po beogradskega umoru. V Skofjo Loko je prišla mati novomašnika nakupov-at za novo mašo. S težavo ga je spravila do kruha. Trgovca je čestita češ, sedaj bo pa že boljše, ker bo »gospod« pomagal. »A, kaj tisto, saj pravijo, da bo sedaj tako boljše na svetu, ker so one postrelili v Beogradu...«

II. Na Vače se je vrnil iz Ljubljane trgo-vec s posebno izdajo »Slov. Naroda«. Mo-ža je grozna vest o umoru v skupščini po-trla in ni se mogel držati, da ne bi pre-tresljive novice pokazal domačemu župni-ku, ki mu je prihajal nasproti. Župnik čita in se namrdne:

»A, kaj to, saj v Meksiki še duhovne streljajo...«

Urejuje najbolje prebavol
Čisti želodec in čreva brzo in ugodno!
1 omot pa vseh lekarnah, Dln 4.

Danes predstava ob 3, 5, 6, 8 in 9.
Popolnoma novo! Prvič v Ljubljani!
Zalostna usoda deklice, ki jo je ljudska
zloba vrzila na ulico.

Državni pravdnik Jordan

Drama po znamenitem romanu
Hans Landa.
V glavnih vlogah najznamenitejši igralci
H. Mierendorff, Mary Johnson itd.
Mati po krivem obdolžena zvodništva z
lastno hčerko. — Državni pravdnik za-
hleva njeno obsodbo in se zaljubi v hčer-
ko nedolžne žrtve. — Posledice justičnega
umora.
Zulžane letne cene!
KINO IDEAL.

Bogata dolarska dedščina

Sava, 7. julija.
Samoten mlinar v mali grapi, nedaleč
od Save, Suštar po imenu, je dobil pred
dnevi sporočilo, da ga iščejo že dalje časa
ameriške oblasti zaradi velike dedščine.
Gre za približno 200.000 dolarjev, ki jih je
zapustil neki njegov oddaljeni sorodnik v
Ameriki. Sporočilo je povzročilo po vsej
okolici živahne govorice in Suštarijeva ro-
dina je postala predmet občudovanja in
tudi zavijdanja.

Ko je prišla do Suštarijevih prva vest, se
je v miru živeča in od živahnega sveta od-
daljena družina močno prestrašila, ker če-
mu neki jih iščejo ameriške oblasti. Bo-
jazen pa se je kmalu prevrgla v veselo
presenečenje. Že pred šestimi leti je umrl
v Ameriki njihov »mali« stric, ki jim je za-
pustil visoko dedščino. Klub poizvedova-
nju pa oblasti niso moge dolgo najti nika-
kega pokornikovega sorodnika, ki bi bil
upravičen, da prevzame teške mošnje. Nu-
končno so le izaknili srečnega mlinarja.
Suštarijevi so po tem takem postali čez noč
silni bogataši, kajti dedščina znaša po da-
našnjem denarnem tečaju okroglih 10 mili-
onov dinarjev. Poleg tega pa dobe tudi
obresti za dobo 6 let, kar bo tudi vrlo ne-
kaj milijonov.

Srečna mlinarjeva družina je kajpak do-
bila na mah veliko prijeteljev in občudo-
valcev. Po savski dolini je naenkrat vse
zasanjalo o dolarskih tetah in imovitih
streich. Kdaj pa se bodo Suštarijevi milijoni
štel na roko, zaenkrat še ni znano.

Kolesarski prvak Kosmatin

(ASK Primorje) odpotuje v torek na kolesu iz
Ljubljane na olimpijade v Amsterdam.
(Glej sportno rubriko.)

set ur rednega šolskega pouka na teden, tri
ure pevskih vaj in skoro vsak večer naj-
manj eno uro poučevanja gosli. A to še ni
vse. Vedno še mora najti časa, da gre od
celice do celice, od jetnika do jetnika in
vrši svoje človekoljubno delo, kakor mu ga
narekuje blago srce. Je pravi angel-tol-čnik,
ki je otrl že mnogo grenkih solza in zapuščeno-
st obupajočim žrtvam.

Edino ravnanje zavoda bi lahko po-
vedalo, kolikokrat je potikal na vrata hiš-
nega gospodarja in prosil za tega, za ona-
ga, ki bi rad, da bi mu dovolili to ali ono,
da bi dobil drugo delo itd. Vsem in ved-
no je najvernejši tolmač številnih želja in
potreb jetnikov.

Kaznjenci, ki po prestani kazni zapuščajo
zavod, mu pošiljajo pisma, v katerih se na
najboljši način, ki ga zamorejo, zahvaljujo-
za vse, kar so čuli in se naučili pri njem
lepega. Svečano obetajo, da se nikoli več
ne vrnejo v hišo pokore, a njegovih besed,
da takisto ne pozabijo nikoli. Drugi prihaja-
ajo osebo, v zadregi mečajo roko v roki,
zardevajo in jecljajo besede zahvale. On pa
sprušaže: »Kam, h komu greš? Kako na-
meravaš? In se pri odhodu svetuje: »Ne
opli se svobode! Bodi pameten, premaguj
se in — Bog s teboj!«

Koliko jih je, ki jih je življenje poslalo
na Golgoto trpljenja, da tam izpraznijo naj-
trpkejšo kupo gorja in spoznajo svoj pravi
namen! Kako bi zaslepljeni od zla mogli
hudodelci iskati dobro, vzvišeno, plemenito,
izgubljeno, če bi ne bilo nekoga, ki gre pred
njimi s prižgano plamenico modrosti in lju-
bezni? Ozdravljeni se vračajo med ljudi,
polni vere in zaupanja. On pa komaj utegne,
da posluša jecljajočo zahvalo dvignjenih
duš, zakaj mudi se mu k tistim, ki čakajo
njegove roke, da jih zvesto in varno popelje
iz strupenega brezna. Tako se pogreza že
trideset let in išče ponesrečence.

Razen hvaležnih njegovih učencev mu že-
le ob tridesetletnici tudi številni prijatelji:
da bi bila žetev bogata,
kjer sejal si zrna zlata!

Po naših starih gradovih in svetovih

Na sevniskem gradu. — Grofica — kmetica. — Kastor, grajski čuvaj. — Romanika na klopi v parku. — Tri mlade vrtarice. — Slava sevniskih deklet.

Na starodavnem sevniskem gradu, sodu rajhenburškem, ki mu v kamenitih rebrih še danes tiči nekaj železnih topovskih krogel iz turških časov, gospoduje zdaj — sama samcata — neka stara grofica ali grafina, kakor blagoslavneje in izraziteje pravi naše ljudstvo. Sicer je pa vseeno, kako se reče, saj po ustavi v naši državi itak ni ne grofov ne baronov in celo knezov ne, razen tistih, ki so tam doli v Bosni za selske starešine.

Kako se sedanjí sevniskí gospe, ki je bila v svoji mladosti baje zelo lepa, kaj godi, ne vem. Ampak očividno ne ravno slabo, saj pridno kmetuje, kakor sem videl, in prodaja dol v trg tudi mleko. Tako so mi povedali otroci, ki so pri-

ropotali na grad s kanglicami in lončki.

Sprejel me je pa Kastor, grajski čuvaj. To je bilo tako: Železna grajska vrata so bila zaklenjena, zunaj sem stal jaz, znotraj na dvorišču pa Kastor. Jaz nisem mogel noter, on pa ne ven. Potem pa je prišlo od nekod neko dekletce z velikim ključem v roki, reklo, da ima v gradu mamo, in odklenilo grajska vrata. Naka se Kastor ni zakadil vame in mi razparal hlače, kakor je morda dekletce v grozi pričakovalo, ampak me je s simpatijami pozdravil in povohal, prizajno mahaje s košatim repom. In me je potem vladno vodil in spremljal okoli po parku. Celo mrtvo podgano mi je pokazal.

Kastor je lep, velik in dostojen pes, čigar oče je bil bernardinec. In je podedoval od njega gostoljubnost, dobre manire in sploh nekaj svetske kulture. In da ima Kastor na gradu komando, to sem se tudi prepričal. Izza vogala je namreč naenkrat prišel majhen in neznan grod pinčar in se silno usajal nad mojim obiskom. 'Naus, naus, naus!' je hripavo bevsal vame kakor med vojno kakšen pruski feldvebel pri ein-kvartirungi, kadar je metal domače ljudi iz hiše. Pa mi je Kastor samo malo pomežiknil, češ 'Nič ne maraj. Saj ta črna tukaj nič govori!' In je v znak zaničevanja privzdignil nogo — kar čez pinčarja ...

Kaj bi vam sicer še vedel povedati o sevniskem gradu? Ah, vsi taki-le stari gradovi so si podobni kakor jajce jaju in so prav za prav dolgočasni. Vsi imajo okrogle stolpe s skripajočimi veternicami, črno, z bršljanom obraslo zidovje, temne hodnike, majhna zamrežena okna, ki spominjajo na ječe, in vsi diha-jo vlago, trohno, turbnost, minust in minljivost.

Da ko bi ta stara zidovja znala govoriti, potem bi že vedela marsikaj zanimivega povedati. Ampak stara zidovja ne zna govoriti. To je tisto.

Vsedel sem se tam v parku na klop in poslušal, kaj stoletna drevesa nad menoj šumijo. In se mi je v moji domišljiji zazdelo da slišim — to sliši človek vedno, kadar poseda po starih grajskih parkih — slišim tam za grmom špan-skega bezga ljubezenski šepet lepe grajske gospodične in kodrolasega paža, slišim žvenket čaš in smeh vitezov, popivajočih gori v sobanah, slišim izza grajskih hlevov preklinjanje surovih valpov in stok in škripanje z zobnih zobovih tlačanov ... Lahko je bilo kdaj tako, lahko pa kdaj tudi drugače. N. pr. da je v 17. stoletju gospodaril na tem gradu kak vitez, ki je bil šlepa, ki je imel same dolgove in še grdo in hudo ženo povrh, in ki so mu puntarski kmetje nagajali, kjer so mu mogli, mu zažgali hieve, valpa pa prepleli in vrgli v Savo. Bog ve, kako je v resnici bilo, to in ono. Stare zidine mokčijo, okoli njih pa se poigrava danes fantazija modernega žurnalista, ki prozaično mišli, poetično pa piše. Ali pa narobe. Saj, prostim vas, če si človek stvari bližje ogleda, izgledajo vse drugače. Prosim vas, fantaziral sem o lepi grajski hčerki iz 16. stoletja, ki je na trgi klopi od ljubezni vzdihovala, ko pa sem si klop bližje ogledal, sem videl, da je komaj šele par let stara.

Saj pravim, z romantiko ni nič, tudi po starih gradovih je ni več. Zato sem pustil sanjarenje in se s Kastorjem sprejel dalje po širnem grajskem vrtu, ki v terasah pada strmo dol na sevnisko stran. Pa sem tam naletel na tri mlade vrtarice. Tri srčkane deklice v čednih oblekah in čevljičkih, ki so delale s tako vnemo, kot bi veljalo vse grede in steze v enem popoldnevu ogrebiti, počišiti in lepo urediti, v zadovoljnost in veselje grajske gospe. Kako so hitele, kako so sukale motičice in grablice! In nič se razgovarjale, samo delale in hitele ...

Pa sem se spomnil, ko sem gledal te tri pridne čebelice, da sem že slišal o čednostih sevniskih deklet. Neke gospodinja namreč doli v Bosni, ki je bila preizkusila služkinje že iz vseh krajev slovenske domovine, ta mi ni mogla dovolj prehlaviti sevniskih deklet, kako so pridne, snažne, spretno, pohlevne z

mažno plačo zadovoljne itd. — skratka: pravi biser za hišo.

Zato pa, ljubljanske gospe, če si želite kake dobre pomočnice v gospodinjstvu, svetujem vam, pišite v Sevnico. Pišite še danes.

Josip Fr. Knaflič.

Jubilej zaslužnega zdravnika

Bohinj, v juliju. Bohinjeci bi si lahko očitali nevhaleznost, ako bi prezrli 30-letnico neumornega požrtvovalnega in šikovnega delovanja občesposlovanega in priljubljenega okrožnega zdravnika dr. Alojza Vacka. Jubilar je bil rojen dne 11. maja 1870. v Libochovicah na Češkem kot sin premožnih staršev. Gimnazijo je dovršil v Limericah, medicinske študije pa v Pragi z odličnim uspehom. Po promociji je potoval leto dni širno sveta ter končno nastopil dne 30. junija 1898. službo okrožnega zdravnika v Bohinjski Bistrici. S svojim obsežnim in strokovnjakiškim znanjem si je tekom 30 let pridobil splošno zaupanje bohinjskega prebivalstva.

Uspešen kakor je, je na razpolago vsakomur in ob vsakem času. Dr. Vacek pa ni Bohinjecem le izkušen zdravnik, temveč tudi dober svetovalec v gospodarskih zadevah. Pravi strokovnjak je v vseh gospodarskih panogah. Političnih borb se ne udeležuje, temveč živi svojemu poklicu. Kot pravi Čeh je zaveden Slovan. Svoji družini je skrben oče, v prijateljskih krogih pa zabaven družabnik. Ob jubileju kličemo vsi Bohinjeci popularnemu in zaslužnemu slavilcu: »Živel med nami še mnogo let!«

Preprečena železniška nesreča

Dobershen del železniške proge od Zagorja proti Savi je zelo nevaren radi visokega in visokega skalovja, ki grozi, da se vsak trenutek odtrga. Zadnje dni se je odtrgala ogromna skala in priletela na železniški tir. Očividno, ki se je vračal v četrtek iz Poljske v Zagorje, je zaslišal, ko je prišel do naselja Renke, močno grmenje. Pogledal je v stran proti kamenitemu vrhu in opazil, kako se je skala kotila po grebenu in priletela na železniški tir v bližini čuvajnice št. 585; tu se je razpolovila in zaprla oba železniška tira.

Padeč skale, ki je povzročil velik ropot, je k sreči čula tudi hčerka železniškega čuvaja št. 585 Antonija Novakova. Odhitela je v smeri bolenja in kmalu opazila na obeh tirih ležeče skalovje. Ker je ravno prihajal nasproti tovorni vlak iz Zagorja, mu je tekla naspred in ga ustavila. S pomočjo železniškega osebja so skalo naglo odstranili z obeh tirov, naka je vlak čez 10 minut nadaljeval vožnjo. Brzovlak je kmalu nato privozil po drugem tiru in je neovirano zdirjal mimo.

Tihotapska družba s saharinom

Zidani most, 7. junija. Železniški policiji v Zidanem mostu se je posrečilo izslediti obsežno družbo tihotapcev s saharinom. Družba je razvijala svoj delokrog na progi od Maribora do Zagreba. Saharin, ki so ga prinašali železničarji, so ponajveč razpečavale jajčarice. Preiskava še ni zaključena, vendar pa je že po doslej zbranim materialu razvidno, da je družba poslovala izredno pridno.

V kakšnem obsegu se je vršilo tihotapstvo, dokazuje samo dejstvo, da je našel nebežni policijski agent g. Anton Games v Brezjah pri eni sami stranki 5 kg saharina. Jajčarice so ga ponajveč razpečavale med kmečkimi gospodinjami. Ni manjkalo tudi škodoželjnosti in zvite prekanosti. Tako je pri vlaknu na postaji v Vidmu nedavno izročila neka tihotapka kurjaču lokomotiv 900 Din, da bi ji dal saharina. Kurjač ji je izročil mesto saharina 5 kg težko vrečko, napolnjeno s pepelom, kar je osleparjena tihotapka ugotovila šele na svojem domu.

Tuji lastnini nevarna Ahasverka

Ljubljana, 7. julija. Še preden so zjutraj zapeli petelini, je bila Jera že na nogah. Kakor večna pomolnica je švigala od vasi do vasi. Se ustavljala tu ali tam in se rada vlezla tudi pod senco košatega drevesa.

Skopcevo Jero dobro poznajo samo ljudje v njenem domačem kraju v Polhovem gradu, polhovzrajski okoličani ter orožniki. V družini orožnikov se je Jera mudila že mnogokrat imela je pač to smolo, ker je tako neznanako nerodnih navad, da ji diši tuja perotina.

Iz zamazane kuhinje v bahti nad vasio je čestokrat uhajal prijeten vonj po kokihi pečenki. Če je ta vonj zavohal orožnik, ni minilo pol ure, pa je že bil v posestih pri Jeri, ki se je baš mastila z be-drcem. Isti čas je navadno že tudi jadikovala v vasi, tel ali oni, kmečka gospodinja: »Uu, skopec je vzel našo graklo!« In res je bilo tako, samo z razliko da je straši ta skopec okrog hiše pomoči v človeški obliki.

Kadar je hodila Skopčeva Jera okrog, takrat so ljudje zaklepali hišna vrata, seveda samo tam, kjer jo poznajo. Jera pa jo je rada mahnila tudi daleč proti vrhniški strani, prerokovala na karte in sušila na travnikih mrvo. Pa se je že zgodilo, da se je vtihotapla v to ali ono kmečko stano-vanje in prebrskala vse, da je prišla do tuje lastnine.

Če ni mogla dobiti prenočišča pri živih ljudeh je prenočevala tudi kar v družbi duhov na vasiških pokopališčih. Zaradi te njene navade so se je ljudje še bolj izogibali.

Zahajala pa je Jera rada tudi v Ljubljano in ni dolgo tega, kar so jo potegnili sredi mesta iz nekega dimnika, vso črno in zamazano. Zamazano pa je bilo tudi pre-j lepo in belo perilo, ki ga je Jera pokradla iz dveh stanovanj.

Pozni obiskovalci vtiškega pokopališča so

okradene. Zmankovale so kokoši in perilo, ki se je sušilo za hišami, je izginito na zagoneten način. Obenem se je pa pojavljala ob popoldnevih na Olincih neznana trgovka s starim perilom in obleko, ki je prodajala vse po izredno nizki ceni ...

Nu, in včeraj popoldne je stražnik ustavljal na Olincih Skopčeva Jero, ki je imela v »punklju« povezano celo zalogo stare obleke, med katero pa sta se valjali tudi dve okrogli piški, ki ju bodo spekli za »briftofsko Jero«, v imenitni kuhinji na Miklošičevi cesti.

Dečva

Žene, dekleta poslušajte se naše narodne poletne noše! Zahtevajte za Dečvo pri vseh trgovcih narodno nagejnovno dečvino blago. Naročajte kroje pri Propagandi Dečve, Ljubljana.

Dopisi

REČICA PRI LAŠKEM. Prostovoljno gasilno društvo Rečica pri Laškem se zahvaljuje tem potom vsem cenjenim gostom in tovarišem gasilcem, ki so se udeležili v nedeljo dne 1. julija v tako častnem številu blagoslovitve društvene motorne brigatice in veselične prireditve. Posebno zahvalo izreka pred. gosp. dekanu iz Laškega za daritev sv. maše na prostem, govor in blagoslovitev brigatice, gospoj. Igrčnikovi iz Laškega za kumovanje in naklonjenost, gospodu šolskemu upravitelju Marju Bratužu za slavnostni govor; tovarišu župnemu načelniku trb. gasilske župe, vsem praporom, društvom, včlanjenim v župi trboveljski, gasilnim društvom iz Zagorja ob Savi in Celja, zastopniku občine Sv. Krištof, cerkvenemu povskemu zboru iz Sv. Jere, mestni godbi iz Radeč sa naklonjenost, ter za požrtvovalnost vseh gospa, gospodov, domačih deklet in fantov, kakor tudi vsem darovalcem dobrotov srečotova in vsem ostalim, ki so na katerikoli način prispevali na pomoč društvu, da se je slavje tako častno izvršilo. Vsem gasilski: Bog plačal! 1253

JARENINA. Velika vidovdanska svečanost se bo vršila 8. t. m. ob 8. popoldne v Jarenini pri Mariboru. Igrakazi, spevoigrice šolske mladine, sviranje tambur, družva »Obmejni zvon«, pevski zbori, šotori s kavarno itd. Pristne slovenjeoriske gibane, kos za en groš, da bo kaj! Vse v prid rovine šolske mladine in Jugoslovenske Matice. Dan miru in harmonije! — Jarenina je krasno izletišče tudi za Maribor. Ob pol 2. popoldne vozi vlak na Pesnico in se vrača ob pol 9. zvečer. Od Pesnice do Jarenine je okroglo pol ure hoda mimo cvetnega gaja in preko rožnega dola.

TOPLICE PRI NOVEM MESTU. Glavna kopališka sezona se je že pričela. Dnevno prihajajo kopališki gostje, ki polnijo bolj in bolj gostom namenjena prebivališča. Lepo toplo vreme in krasni solnčni dnevi so zelo ugodni, da se kopališka sezija ugodno razvija. V nedeljo 24. junija je priredila topliška šestrazredna osnovna šola razstavo dekliških in deških ročnih del ter risarskih izdelkov. V lepo okrašen šolski sobi so bila razstavljena dela, ki so jih dovršile učenke in učenci vsakdanje šole. Po stenah so viseli razni, krasno izdelani namizni prti, vezeni v narodnih motivih. Po mizah pa so bili razstavljeni razni predmeti, ki se v vsaki hiši rabijo in ki so okras vsake hiše. Razstavljene predmete so dokaz, da se na šoli deklško in deško ročno delo z uspehom poučuje in da trud učiteljev ni zaman. Tudi risarski izdelki so bili predmet splošnega zanimanja. — Sokolsko društvo priredi v nedeljo, dne 8. julija ob 3. popoldne v Rožku pri Podturnu »čipnik« v zabavo kopališkim gostom.

POLJČANE. Ako si se pripeljal kot tujec pred kakimi 40 leti v poletnem času z vlakom v Poljčane, si se začudil, da izstopa toliko ljudi. Se bolj pa si bil iznenaden, ko si zagledal pred postajo veliko množico izvoščkov. Čakali so na goste Rogoške Slatine. Z otvoritvijo železnice Grobelno - Rogatec se je vse izpremenilo. Namesto idilne vožnje jež Pečico uporabljajo goste navedeno progo. Postaja Poljčane je bila degradirana, izvoščki so izginiti. Marsikateri stari obiskovalec Rogoške Slatine pa se še rad spominja tistih lepih časov, ko se je vozil iz Poljčan po široki cesti čez divno Pečico in mlo se mu stori pri srcu ob spominu na nepopislj utis, ko se mu je odprla prvi prekrasna pokrajina onstran Boča. Danes drtijo zlasti ob nedeljah in praznikih jež Pečico, kjer so se nekaj potila fujakerska kljuseta, hitri avtomobili srečnih ljudi, ki niso odvisni od puste železnice. Ne zavidaj jih, saj si odslej lahko tudi ti privoščiš tako vožnjo z udobnim avtobusom, ki pelje vsak dan od 1. maja do 1. oktobra popoldne ob 2.45 iz Poljčan v Rogoško Slatino, kjer ostane polni dve uri, ravno dovolj časa, da si malce ogledaš bajni svet in se naučišš prvotne godbe. Posebno bo služil avtobus izvrstno tistim gostom, ki prihajajo preko Ptuja. Namesto da bi se perili v železniških vozovih ter dvakrat prestopali in čakali, se lahko vsejedo v Ptuj ob pol 1. v avtobus, ki jih pripelje čez Ptujsko goro po lepi Dravinjski dolini v Poljčane jež Pečico v treh urah v Rogoško Slatino.

HOTEDRSICA. SOS, SOS kličejo Italijani, prikovani na ledenik Severnega ledenega morja; istih klicev se moramo po vsej pravici posluševati tudi mi hoteljski dvostaniki. A dočim prinaša onim počasnno pa sigurno rešitev ruski medved, pričakujemo mi zaman našega ledolomca »Krasina«, ki bi nam podrl to strašno barikado, ter nam utrl pot do naših zemljišč onstran meje. Tri mesece smo že vkljeni, sedaj ob košnji pa je naše trpljenje doseglo vrhunec, in če pride rešitev danes, je škoda, ki smo jo utrpeli dosedaj, že ogromna in nepopravljiva. Bojimo se, da naše merodajne oblasti nimajo pravega razumevanja za naše obupno stanje, ki je skrajno resno in sanacija istega neodložljiva. SOS! Rešite naše gospodarstvo. — Naša »Čitalnica« bo priredila dne 5. avgusta, v primeru slabega vremena pa 12. avgusta lepo narodno igro in sicer, radi pomanjkanja strehe, kar pod mli ne bom. To obeta biti vrlo zanimivo in priča o živavosti in vztrajnosti naših igralcev, ki zaslužijo, da jih občinstvo podpira v njihovem stremeljenju za — lastno streho.

Špik 2.472 m

S Špika

— Zdravol!
— Odkod pa Vi prijatelj?
— S Špika.
— Pa koliko ste potrebovali?
— 5 ur.
— Pa ni mogoče! Jaz potrebujem 6-6 1/2, četudi sem treniran in bil že 3 krat na njem.

Tudi jaz sem preje potreboval toliko časa, ali odkar jemljem redno OVOMALTINE potrebujem samo 5 ur, a počutim se kot bi plezal samo 3 ure.

OVOMALTINE

Je najboljši izvor telesne energije!

Izrežite in pošljite nam:

P. n.

Dr. A. WANDER d. d. Zagreb

Prosim Vas, pošljite mi franco brezplačen vzorec „OVOMALTINE“.

Ime in priime: _____

Stanovanje: _____

Kraj: _____

Kakšen je v praksi klerikalni socializem

Škandalozna uredba o službenem razmerju oblastnih cestarjev in mostnarjev

Oblastni odbor je razglasil uredbo o službenem razmerju oblastnih cestarjev in mostnarjev. Ta uredba je važna zlasti za Slovenijo, ki potrebuje iz tujko-prometnih ozirov dobre ceste. Cestarji so oni faktor, od katerih je v znatni meri odvisno dobro ali slabo stanje cest. Avtomobilski klub razpisuje celo nagrade za dobro vzdrževanje cest. Potrebno je zato, da je službeno razmerje cestarjev urejeno na način, ki cestarje zadovoljuje in jim daje veselje do dela.

Tega prvega pogoja uredba ne nudi. Polna je nesocialnih določb in izroča cestarje na milost in nemilost raznim predstojnikom. Politika bo tudi tu igrala glavno vlogo. Kdor SLS ne bo po volji, bo šel. Cestar je javnopraven organ, uživa zaščito zakona in ima braniti važne interese javnosti, zato bi morala ureditev službenega razmerja cestarjev obsegati vse glavne kriterije moderne ureditve službenega razmerja javnih organov.

S svojo uredbo oblastni odbor ni pokazal, da čuti socialno in da hoče dati svojim uslužbencem moderno urejeno službeno razmerje. Predvsem je krivično, da je službeno razmerje le pogodbena značaja, vsak čas odpovedljivo in to celo samo z rokom 14 dni. Stalnost v službi torej ni in cestar je vsak dan v nevarnosti, da se bo zameril temu ali onemu oblastnemu ali cestnih odborov in bo na cesti. Časopisje SLS kaj rado kriči o socialni zaščiti delavstva, ko pa ima SLS priliko brez finančnih žrtve pravno zaščititi službeno razmerje delavcev in nameščencev, pa pozabi na vse principe in misli le na to, kako obdržati osebje na svoji politični »štangel«.

Odpovedni rok ne bi smel biti enoten; odgovarjati bi moral dobi službovanja. Tudi nekateri splošni socialno-politični zakoni imajo osvojen ta princip na pr. zakon o trgovskih pomočnikih. Ta zahteva je socialno povsem utemeljena. Vsakemu delovnemu človeku je zagotoviti stalnost v službi, torej tudi cestariu, ker je tudi človek. SLS hoče biti moderna stranka, toda v praksi je reakcionarna kakor srednjeveški fevdalec. Navaden delavec v modernih državah ne more biti meni nič tebi nič odpuščen, v Sloveniji more biti pod egido klerikalnega oblastnega odbora laven organ čez noč vržen na cesto brez vsake disciplinarne preiskave.

Za cestarje je treba uvesti stalnost v službi in razrešitev službenega razmerja se mora urediti na način, ki izključuje vsako strankarsko ali osebno samovoljo. Tudi kazni, od katerih je ena celo popolna ukinitve starostne preskrbine, se morajo izrekat le po rednem in objektivnem disciplinarnem postopku. Tako kakor si je zamislila SLS postopanje s cestari, se ne postopa niti z zadnjim hlapcem. V tej uredbi niti eno modernih socialnih načel ni uveljavljeno.

Da se še bolj poudrta vsa nesocialna miselnost oblastnega odbora, je uredba prezrla tudi starostno nesktrbo cestarjev in hoče deliti le milost, ko so v delu opešali. Le na prošnjo bo oblastni odbor priznaval pokojnino, torej cestar nima zakonite avtomatične pravice do

pokojnine. Starostna zakonita preskrba delavcev je ena najelementarnejših zahtev in pravic delavstva in moderne družbe, le SLS je prihranjeno, da to zahtevo hoče obravnavati kot miloščino. V službi ponesrečeni delavec bo dobil preskrbino, le v okviru finančne možnosti in »po svobodnem prevdanku«.

S 1. avgustom se cestariji prevedejo na nove službene prejemke. Prejemki se dele na osnovno plačo, na osebno in rodbinsko doklado. Osnovna plača se ravna po letih službe in znaša 100 Din do 400 Din mesečno. Napredovanje vsakih 10 let. Osebna draginska doklada 500 Din, rodbinska doklada pa 50 Din za ženo in 30 Din za vsakega otroka. Torej po 25 letih zveste službe ima cestar komaj 1000 Din prejemkov. To je najbrže klerikalno načelo minimalnih plač.

Uredba o cestarijih more služiti vsakomur za vzorec, kako si SLS praktično predstavlja uveljavljenje svojega socialnega programa. V tej uredbi se zrcali duh SLS in njenega krščansko-socialnega programa.

Friedler-Jeva
»GAMMA«

Že po 2 — 3 kratni uporabi prerodi las na glavi, ker zaustavi izpadanje las, odstrani prhljaj, krhkost las in maščobo iz njih. Pri nadaljnji uporabi daje življenjsko sposobnost hiralocim koreninam las in odzaja pogankle za močne lasje, tako da po vsi glavi ponovno zrastejo lasje. Zdravniško uspešno preizkušeno v 600 slučajih in priporočeno za uporabo. Uspeh gotovi! Dobi se v vsaki lekarni in drogeriji; v kolikor je ne dobite, obrnite se na glavno zastopstvo za vso SHS, drogerija »Nada«, Kolar i Gabrič, Subotica

Velika steklenica Din 85, mala stekl. Din 65

Ključ

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejši

Jutri je zadnji dan!

Prodaja srečk za prvi razred se bo končala jutri opoldne. Kdor še nima srečke, naj povpraša v dopoldanskih urah, morda bo še katera na razpolago.

Zadružna hranilnica r. z. z o. z. Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 19.

Srečke Zadružne hranilnice r. z. z o. z. v Ljubljani se dobijo v

Oglasnem oddelku „Jutra“ v Prešernovi ulici št. 4

Ekspozituri Jutra v Šiški na Celovski cesti št. 53

v Mariboru pa v upravi „Večernika“ Aleksandrova c. 13

Domače vesti

Imenovanja v osnovnošolski službi. Za stalne učitelje, oziroma učiteljice so imenovani: Celestin Perhacev v Trebelnem, Matilda Martinčič v Cerknici, Stane Suler v Kapelah, Elica Lebar v Kostanjevici, Filip Slokan v Hrastniku, Josip Pirnat v St. Jerneju, Roža Petelin v Škocjanu, Dragotin Krištof v Vinici in Anton Robič v Komendi — vsi v ljubljanski oblasti; Valerija Zorko na Ljubnem, Ivan Stibler pri Sv. Martinu pod Ptujem, Miroslav Kokalič v Lokovcih, Ivan Stanič na Polzeli, Marija Suštar v Črnečah, Marija Polak na Ponikvi, Stefan Vrhnek v Selih, Justina Kotnik — Praznik v Kobilih, Josipina Može v Prevaljah, Elizabeta Kač v Dobrovniku in Rafaela Trepeš v Prodanovcih — vsi v mariborski oblasti.

Poljske dijakinje na Jadranu. Danes prispe v Zagreb, kakor smo že poročali, 26 dijakin in 4 dijaki iz Poljske pod vodstvom lektorja univerze v Lwowu dr. Frana Crneka. Ko si ogledajo zagrebške znamenitosti, nadaljujejo jutri svoje potovanje na otok Hvar, kjer ostanejo mesec dni v koloniji ferijalnega saveza skupno z našimi dijakmi. Izlet je organizirala Poljsko - jugoslovenska liga s sodelovanjem našega ferijalnega saveza.

Veterinarska fakulteta v Zagrebu. Na veterinarski fakulteti zagrebške univerze se v prihodnjem študiju, letu lahko vpíše v I. semester abiturijentni gimnazije in abiturijent realne gimnazije; slednji pa le, ako so opravili izpit zrelosti iz latinskega jezika.

Promocija na zagrebški univerzi sta promovirali za magistra farmacije gđin. Nevina Rebek in Pavla Pompe. Čestitamo!

Prezvez Kastva in Krka v primorsko oblast. Veliki župan primorsko-krajiške oblasti Juraj Kučič je predvčerajšnjim odpoštoval v Primorje, kjer se je izvršil prevzem Kastva od ljubljanske v primorsko-krajiško oblast.

Materni jezik boji vam ključ do omike! Kako smo se pod tujim jarmom morali boriti za pouk v domačem jeziku v šolah, ki smo jih imeli! Logična doslednost zahteva nujno, da se z vsjo dušo zavzamemo tudi za najvišje ognjišče narodne omike v narodnem jeziku — za lastno univerzo. Pristopajte k društvu za nabiranje Narodnega univerzitetnega zaklada! Članarina je urejena takole: podporni člani plačajo letno Din 20; redni člani letno Din 50, oziroma Juridicne osebe Din 100 na leto; dobrotniki si so oni, ki plačajo na leto Din 500 ali enkrat vsaj Din 5000; ustanovniki plačajo na leto 1000 Din ali enkrat vsaj Din 10.000; pokrovitelji pa plačajo na leto Din 5000 ali enkrat vsaj Din 50.000. Naslov: Ljubljana, univerza. Poštni ček, rač. št. 12.368.

Smrtina kosa. V Kapelah pri Brezicah je umrl nemadno smrti trgovec in gostilničar g. Ivan Vidmar. Pogreb bo danes ob 15. uri na domače pokopališče. Pokojniku blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

Odvetnik dr. Ljudevit Stiker t. Snoci smo prejeli nepričakovano vest, da je v Brezicah ob 20. zvečer po kratkem bolehanju v najlepših moških letih umrl odvetnik g. dr. Ljudevit Stiker. Z njim se poslavlja iz vrst naše inteligence zlosti markantna osebnost, agilen narodnostni delavec, odlični jurist in srčno dober človek. Velike so zaslugi pokojnika posebno za mesto Brezice, katerih novejša zgodovina, posebno iz dobe najburnejših narodnostnih bojev pred vojno in obnovevnege dela po prevratu je najzveze vezana na njegovo ime. Pogreb blagega pokojnika se bo vršil jutri ob 16. Ohranimo mu časten spomin! Spoštovani rodbini naše najgloblje sožalje!

Velik nacionalno - propagandistični film. Centralni odbor Narodne odbrane je sklenil, da ob priliki proslave 10-letnice našega narodnega osvobodjenja in ujedinjenja priredi poseben nacionalno - propagandistični film, ki se bo predvajal po vsej državi in v inozemstvu. To akcijo Narodne odbrane je le toplo pozdraviti. Delo za ta veliki film, prvi te vrste v naši državi, se bo začelo tekom letošnjega leta. Narodna odbrana bo v najkrajšem času razposlala pozive na vse naše gospodarske kroge v državi, za katere misli, da bi morali biti reprezentirani v tem filmu našega narodnega gospodarstva.

Naši v Ameriki. Znamo slovenski odvetnik v Clevelandu dr. Frank Zurec je po eksperimentalnem odboru demokratske stranke odobren za kandidata za državno zbornico. Zurec je poznan kot neumorn delavec pri slovenskih društvih in organizacijah in bi bilo želeli, da pride tudi v parlament države Ohio. Collinwood High višja šola je največja in najboljša višja šola v Clevelandu, katero obiskuje nad 3500 dijakov in dijakin. Na tej šoli je letos slovenska mladostka Marija Bukovnikova absolvirala 12. razred s najboljšim uspehom in je prva

med vsemi. Za ta odlični uspeh ji je podeljena nagrada »Friendship Club«, kar pomeni, da si lahko izbere katerokoli univerzo v svrhu nadaljnjih študij in bo vse stroške zanjo za celo leto plačal omenjeni klub. — Bivši pevec ljubljanske opere g. Anton Šubelj prireja v slovenskih naselbinah Zedinjenih držav Severne Amerike koncerte z izrednim uspehom. Nastopa v slovenski narodni noši ter poje večnoma slovenske narodne pesmi, s katerimi fascinira občinstvo. Za našega pevca se izredno zanima ameriška publika. Šubelj je sedaj angažiran pri odlični organizaciji »Adult Education Society« ter nastopi koncertno turo po vseh Zedinjenih državah pred najboljšim ameriškim občinstvom. Angažman je veljaven za eno leto. Nedelje in praznike pa si je g. Šubelj rezerviral za naša slovenska društva po raznih ameriških naselbinah. — V Euclidu je pogorela slovenska tovarna »Euclid Foundry«. Zažgala je baje hudobna roka. Škoda se ceni na 50.000 dolarjev, ki pa je krita z zavarovalnino.

Letne OBLEKE

za gospode, modne potrebščine, samovence v najlepši izbiri nudi trdka **FRAN LUKIČ, Stritarjeva ulica.**

Organiziranje jugoslovenske kolonije v Franciji. Po inicijativi jugoslovenskega novinarskega združenja se je vršil te dni v Parizu sestanek najodličnejših naših državljanov, ki žive v francoskem glavnem mestu. Na sestanku, katerega se je udeležil tudi naš poslanik Spaljaković, se je vršil razgovor o organizaciji jugoslovenske kolonije v Franciji. Sestanek je v slovenskem jeziku otvoril stari član pariške kolonije g. Rudolf Kavšek. Kot poročevalec odbora je g. Mato Vučić naglašal nujno potrebo organizacije vseh jugoslovenov v Franciji. Za to organizacijo naj se najame primeren lokal, kjer se bodo nahajali tajništvo, čitalnica in biblioteka; osnujejo naj se razne sekcije: za umetnost, tisk in znanost, za obrambo narodnih interesov v inozemstvu, za socialne potrebe itd. Treba je osnovati pevski zbor, sportsko sekcijo, potrebno je glasilo kolonije ter je urediti jugoslovensko kolektivno umetniško razstavo v Parizu. Začasnemu odboru je bilo izrečeno priznanje; obenem pa se mu je naročilo, da skliče takoj po poletnih počitnicah občni zbor jugoslovenov v Parizu, kateremu se bo predložil v odobrenje načrt društvenih pravil.

Akademiki! Služatelji ljubljanske univerze prirede v letošnjih počitnicah letovanje v Baski na otoku Krku pod zelo ugodnimi pogoji. Kdor se želi udeležiti, naj javi svoj naslov do srede 11. julija Svetu služateljev ljubljanske univerze, socialna sekcija.

Pravi Kitajec bo jutri in pojutrišnjem 9. in 10. ves dan postregel vsakomur z

brezplačno poizkušnjo

v ledu ohlajenega in vročega

Sun-čaja

Poizkušnja se vrši v delikatesni trgovini **ANT. VERBIČ, STRITARJEVA ULICA,** kjer se dobe tudi navodila za edino pravilno kuhanje čaja.

Slovenska pesem v Skopju. Iz Skopja nam pišejo: Vokalni kvartet članov ljubljanske opere, ki ga sestavljajo gg. Jemelkar, Jarc, Perko in Sekula, je priredil 29. pr. m. v tujakšnem Narodnem Pozorišču svoj prvi koncert slovenskih narodnih pesmi. Moramo reči, da je ta koncert bil prijetno iznenadenje za skopjske Slovence, ki so se ga polnoštevilno udeležili, ali tudi pri ostalih mnogobrojnih poslušalcih je slovenska pesem zmigala. Početek koncerta je bil sicer nekam plah, kar je morda pripisati utrujenosti pevcev, ki imajo za seboj dolgo pot iz Ljubljane do Skopja, ampak že takoj pri drugi pesmi je moralo občinstvo postati pozorno na lepoto naše pesmi. Moramo reči, da je ta koncert bil prijetno iznenadenje za skopjske Slovence, katero pesem ponoviti. Navdušenje pa je prekipelo ob krasnem in efektivnem Prelovčevem četverpesmu »Zapoj mi pesem, dekle...«, pri katerem je bariton Perko bil predmet posebne pozornosti. Kakor vedno, je ugajal Adamičev »Vasovalec«; mnogo aplavza je žl »Vojaški boben« v Markovi harmonizaciji. Koncert je bil zelo

Verujte, če se Vam pové

da je vsaka gospodinja napravila najboljšo izkušnjo, če je polzkušala, da

ŽENSKA HVALA

preko noči raztopi nesnago. Zjutraj je najbolje, če se za čisto kratko kuhanje perila vzame

Schichtovo Terpentin milo

dobro pripravljen; zelo hvalevredno je, da si je kvartet priskrbel programe s slovenskim originalom in obenem s posrečenim srbskim prevodom. Moram pa pripomniti, da so domačini pričakovali tudi kako srbsko pesmiko. Kvartetu, ki ima zahtevano turnejo po celi Južni Srbiji, bi priporočali, da se na to željo ozira, da bo uspeh v vsakem oziru popoln. V nedeljo je kvartet priredil dva koncerta v Kumanovem, vojaškega popoldne ter večernega za meščane. Obata uspeša stajino. Tudi tem koncertom je prisostvovalo lepo število Slovencev, ki so iz Skopja spremljali pevce v Kumanovo. Med tednom se vrše koncerti še drugod v Srbiji. Nakar se kvartet odpelje v Sarajevo in Mostar, od tam pa v Dalmacijo. Vsekakor moramo pozdraviti in priznati veliko poštovanost četvorice, ki si je za skromno plačilo nadela težko nalogo seznaniti južni del naše države z našo slovensko pesmijo. K... Č.

Naznanjam, da sem preselil zemljemersko pisarno

v hišo **Wolfova ulica št. 10** zadnji trakt II. nadstropje.

Jan Ružička obil. po v. zemljem. ec.

Ameriški izletniki na povratku. Naši ameriški rojaki, ki so nas posetili tekom letošnje pomladi, so pričeli misliti na vrnitev. Sinoči je z večernim brzovlakom odpoštoval iz Ljubljane preko Jesenic in Pariza 30 ameriških izletnikov - Slovencev. Vkrkali se bodo v Le Havru na sloveči novi brzoparnik francoske linije »le de France« (Otok Francije). S povratniki je odpoštoval tudi znani ameriški rojak g. Alojzij Škulj, višji uradnik pri Fran Sakser State Bank v New Yorku in sodruženik pri »Glasu Naroda«, največjem slovenskem dnevniku v Ameriki. Imenovani gospod je privedel v Jugoslavijo večjo skupino ameriških izletnikov, prepotoval je z gospo soprogo v času svojega poseta z avtomobilom domala vso Jugoslavijo, o čemer bo poročal v ameriških novinah. Srečno pot in na ponovno svidenje!

Veliko tombolo

prired Sokolsko društvo na Biedu v nedeljo, 5. avgusta ob 15. uri v zdravilškem parku

Majka in dote sijeta radosti, ker je mesto odvratnega ribjega olja okusni JEMALT prava rešitev. Uživa se tudi poleti s slastjo.

DAMSKE LETNE OBLEKE

perilne od Din 70 naprej, volneni delci in popelin od Din 220 naprej, bluze bele in barvaste od Din 70 naprej, otroške in damske predpasnike v veliki izbiri nudimo:

P. in I. GORIČAR, Sv. Petra cesta 29 Oglejte si razstavo v izločbi! 8508

Defraudacija v občinski upravi v Mostarju. Občinski blaginjak Čemalović v Mostarju je bil te dni aretirna in izročen sodišču, ker se je v blaginji ugotovil primanjkljaj 53.000 Din. Občinski komisar je zaprosil glavno kontrolo v Beogradu, naj delegira strokovnjake, ki naj bi revidirali poslovanje. Zanimivo je, da je naslednje jutro poskušal izvršiti samomor inkasat občine Dimitrij Prština. Naš so ga s prestreljenimi prsi. Zdravniki dvomijo, da bi Prština ostal pri življenju.

Zavlačevanje gradbe železnice Rogatec-Krapina. Gradnja železniške proge Rogatec-Krapina napreduje s polževno hitrostjo. Kakor pišejo »Novosti« je podjetniku podaljšal rok za dovršitev te proge za šest mesecev. Prvotno je bilo določeno, da se proga že meseca decembra letos izroči javnemu prometu; sedaj pa vse kaže, da bo proga Rogatec-Krapina izročena prometu šele v prihodnjem poletju.

Dekliška meščanska šola v Kranju. S prihodnjim šolskim letom se bo v Kranju otvorila dekliška meščanska šola in sicer najprej s I. razredom. Sistemizira se mesto ravnateljice in potrebno število učiteljstva.

Jugoslovenska Matica prosi vse rojake da jo podpirajo pri njenem težkem delu za rojake v suženstvu. Kupujte srečke njene

loterije, katere žrebanje bo 8. septembra t. l. Srečke po 10 Din so naprodaj v vseh podružnicah Jug. Matice v Sloveniji v raznih ljubljanskih trafikah ter pri jugoslovenski Matici v Ljubljani, Selenburgova ulica 7-11. Izžrebane številke bodo objavljene v vseh naših listih. Dobitki se bodo dostavili na dom. Vseh dobitkov je 600, med glavnimi eno motorno kolo in dvajset navadnih koles solidnega francoskega izdelka. — Jugoslovenski Matici je nakazala trdka Fran Kovač iz Ljubljani, Turjaški trg 1, znesek 718.22 Din kot procenat na korist jugoslovenske Matice prodanega čaja in dišav v času prvega polletja 1928. Priporočamo to narodno trdka vsem odjemalcem!

Izlet v Monakovo in Nürnberg. Umetnostno - zgodovinsko društvo v Ljubljani priredi za svoje člane, če se jih prihlasi vsaj 20, šestdnevni izlet v Monakovo in Nürnberg. V Monakovem ogled mesta, zbirnik in okolice, v Nürnbergu ogled mesta in Dürerjeve jubilejne razstave, eventualno obisk Salzburga. Odhod iz Ljubljane v nedeljo dne 5. avgusta ob 8.49, vrnitev v soboto dne 11. avgusta ob 8.35. Stroški so proračunani na okroglo 2500 Din za osebo. Priglasiti se je do 20. julija pri tajniku društva dr. Stanku Varniku. (Narodni muzej) pisмено ali osebno med 10. in 12. uro dopoldne.

Borovnica. Današnji nedeljo priredi sokolsko društvo javni nastop.

Velika agrarna separacija v Vojudolju. Iz Subotice poročajo, da so v uradu Agrarne zajednice v Adi prišli te dni na sled velikim zlorabam, defraudacijam in falzifikacijam. Državno pravdnštvo je prejelo anonimno pismo, ki označuje kot krivca Nikolo Nikoliča, bivšega občinskega kneza v Adi in Vukašina Vujčica, komisarja Agrarne zajednice. Ta dvojica je baje od leta 1925 do 1927 izvršila v uradu Zajednice mnogo zlorab, defraudacij in falzifikacij. Urad in interesi so bili na ta način oškodovani za več stotisoč dinarjev. Na podlagi tega anonimnega pisma je preiskovalni sodnik izvršil preiskavo ter dognal, da so navedbe pisma resnične. Osumljenca sta dajala zemljišča v najem, najemino pa zase pridržala; zemljišča Zajednice sta prodajala, v knjige pa vpisovala osebe, ki jih sploh ni. Zanimivo je, da so vse knjige Agrarne zajednice na zakoniten način izginile, zaradi česar je revizija zelo otežena.

Zakvartal tuji 22.000 Din v Ivankovu je trgovec Ausländer poslal delavca Beračkoviča v Vinkovce z naročilom, da dvigne in mu prinese iz banke 22.000 Din. Beračkovič je denar prevzel, potem pa šel v gostilno, kjer je ves denar zakvartal in zapil.

Velik požar v Božjakovini. V četrtek popoldne je na državnem posestvu v Božjakovini nastal požar v šupah, v katerih je bilo spravljanih 20 vagonov sena. Ogenj so zanetili otroci. Gasilci iz Zagreba so prihitei na pomoč s štirimi parnimi brizgalnicami ter se jim je končno posrečilo, da so obvarovali pred ognjem ostale šupe. Škoda se ceni na 300.000 Din.

Smrt na ulici. V četrtek popoldne, ko je bila v Sarajevu največja vročina, se je vračal domov ravnatelj pomožnih uradov sarajevske policije J. Stanivuković. Pred poslopjem Zemaljske banke se je zgrudil na tla in kri mu je udarila iz ust in nosa. Nek policijski stražnik mu je priskočil na pomoč in ga prepeljal v bolnico. Pred bolniškim poslopjem je zdravnik ugotovil smrt. Pokojnik je bil v Sarajevu znan kot korekten uradnik in je bil zaradi tega splošno priljubljen.

ITO — zobna pasta najboljša!

Tudi Slovenci imajo svoj humoristični časopis! Pol leta že izhaja v Ljubljani humoristični in satirični 14dnevnik »Skovir«. Čeprav že v veliki meri ustreza vseleže štiva željnim čitateljem, vendar se bo še bolj razvil tako glede besedila kakor zlasti glede ilustracij, če se bo število naročnikov še povečalo. Vsi civilizirani narodi imajo svoje humoristične časopise, zato ga imajo tudi Slovenci. Ne smemo kot najbolj civilizirana pokrajina Jugoslavije zaostajati za Srbi in Hrvati. Naročajmo se na edini slovenski humoristični list »Skovir« (uprava v Rožni dolini), ki stane četrtletno le 15 Din, ter mu omogočimo obstoj in razvoj. Vsak dober Slovenec bo pač podpiral razvoj domačega humorističnega tiska, da ne bomo navezani le na tuje časopise te vrste. »Skovir« objavlja roman »Borba za ugrabljeno nevesto« (tragedija ugrabljenega mladenke), V zalogi so še vse

doslej izdane številke, nakar opozarjamo interese, ki hočejo imeti cel letnik. Ne pozabite na edini slovenski humoristični list in naročajte ga! 8604

Ročna potna torbica, rdečkastorjava, s tremi ključavnicami, vsebujoča spise, fakture, beležke, štampiljke, legitimacije »Udruženja trgovca i putnika« s fotografijo, ki je za vsakega drugega brez vrednosti, se je izgubila med vožnjo Maribor-Zidani most v četrtek 5. julija v nočnem vlaku 23.25. nekemu uslužbencu brez premoženja ki mora skrbeti za revno družino. Najditelj se prosi, naj jo odda v hotel »Meran« ali v upravi »Jutra« v Mariboru proti dobri nagradi. 727

Primarij Dr. Demšar

zopet redno ordinira.

Restavracija »Ljubljanski dvor« se daje v najem. Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje v »Službenih Novinah« drugi pisмени natečaj za uporabo restavracije »Ljubljanski dvor« v istoimenski palači v Kolodvorski ulici v Ljubljani. Licitacija bo 25. t. m. ob 11. v splošnem oddelku omenjene direkcije v III. nadstropju, soba št. 195.

Pri železniških in črevesnih težkočah, slabem teku, zaprtju, napetosti, zgagi, oslablosti, bolečinah v čelu, slabosti v želodcu povzročata 1 do 2 čaši naravnega »Franz - Josef« grenčice temeljito izpraznenje in čiščenje prebavnih snovi. Izjave raznih bolnic in klinik nam pričajo, da uporaba »Franz - Josef« grenčice zelo uspešno in olajševalno vpliva na zelo bolne ljudi. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

Profesor Dr. Zalokar

se e vnil z dopusta in **zopet redno ordinira.**

Prezgodno staranje žen je često posledica prevelikih naporov pri pranju. Zaradi tega je milijone žen z veseljem seglo po pripomočku, ki je z iznajdbo zajamčeno neškodljivo samodelujočega pralnega sredstva »Persil« znatno zmanjšalo delo na dan pranja. 79

Proti znojenju nog se uspešno rabi SANOFORM, ki ga dobimo v vseh lekarnah in drogerijah. 45

Oblike kemično čist, barva, plisira in lika tovarna J.S. REICH.

Christofor učni zavod v Ljubljani vpišuje ves mesec julij vsak dan na Domobranski cesti št. 7. — Šolnina nizka, vpisnina 10 Din. Revni učenci imajo popust. 1178

Lipovo cvetje kupi in plača najbolje lekarna Bahovec, Ljubljana. 1237

Tvrda Ivan Perdan nasl. v Ljubljani je izročila Ciril - Metodovi družbi Din 1000 kot prispevek od družbinega čaja. Iskrena hvala! 1250

Iz Ljubljane

Občinski svet ljubljanski je sklican na dan 10. julija ob 6. popoldne na redno javno sejo. Dnevni red obsega več poročil finančnega odseka, med drugim o prošnji ljubljanskih kinematografov za odpis občinske takse in nadalje glede odkupa in nakupa parcel. Sledilo bo večje število poročil gradbenega odseka, med drugimi o tlakovanju in kanalizacijskem programu ter o najetju 10 milijonskega posojila, nadalje glede raznih gradbenih, komunikacijskih in regulacijskih zadev, glede gradbenih prizivov in glede parcelacij, o izdaji uporabnega dovoljenja za mestne stanovanjske hiše za topničarsko vojašnico, o prizivu dr. Pogačnika in dr. Meglerja v zadevi zgradbe na Miklošičevi cesti. V razpravo pridejo tudi poročila personalnega odseka o raznih prošnjah za zagotovilo sprejema v občinski zvezo, nadalje poročilo obrtnega odseka o prepovedi krošnjarenja, prodaji slaščic po cestah ter toženju plač po trgovinah in slednjič poročilo upravnega odbora mestnega vodovoda o napeljavi vodovoda v občini Vič Občinskemu svetu je predloženi tudi več samostojnih predlogov, med drugimi oni obč. odbornika Šterka o ureditvi ulice v Rebru, ureditvi zgodovinskega vodnjaka pri cerkvi sv. Florijana o napravi hišnih števil in uličnih napisov in o ureditvi razgleda v tivolskem gozdu in obč. odbornika Dachs o izpremembi imena Zvonarske ulice. Javni seji bo sledila tajna seja. Na

dnemnem redu so razne osebne zadeve, nadalje poročila stanovanjskega odseka o obliki pogodb s najemniki v mestnih poslopih, poročila obrtnega odseka o prošnji Družbe elektr. cestne žel. za podelitev koncesije za razširitev cestnega prometa in o raznih drugih zasebnih prošnjah za podelitev obrtnih koncesij.

— **Ljudski kino (Matica)** bo predvajal danes vefilim »Ponočno sonce« z Lauro la Plante v glavni vlogi. To veliko tragedijo ruskega oficirja si mora ogledati vsakdo. Predstave ob 3, pol 5. 6., pol 8. in 9.

Danes vsi na župni zlet Ljubljanske sokolske župe v Šiško!

— **Stavbišča.** Mestni stanovanjsko-građbeni urad vabi posestnike, ki so lastniki stavbnih parcel na ozemlju mestne občine Ljubljanske, da prijavijo svoja zemljišča v svrhu sestavitve seznama stavbišč. Prijave naj bodo spisane na cel polni pisarniškega papirja, neoklekovane in naj vsebujejo naslednje podatke: Ime lastnika in njegovo stanovanje, številka parcele, katastralna občina, velikost v kvadratmetrih, cesta, ob kateri leži parcela, cena za m² eventualni drugi prodajni pogoj. Prijave naj lastniki vložijo pri mestnem stanovanjsko-građbenem uradu med običajnim uradnim časom v sobi št. 22.

— **Poroka.** Danes se bo v šentjakobski cerkvi poročil g. Josip Ivanc, sin ugledne napredne trgovske družine iz Sodražice, z gospico Doro Skubiccovo, učiteljico na Kopanju, hčerko g. Jaka Skubica, finančnega nadomisljarja v pokouju. Na novi življenjski poti želimo mlademu, narodno - zavzvednemu paru obilo sreče!

— **Gospod,** ki je včeraj našel v kopalnici Kozleži listnico z novinarsko legitimacijo, se prosi, naj jo vrne lastniku za dobro nagrado.

— **Samo še teden dni** nas loči od praznika 170letnice rojstva prvega slovenskega pesnika Valentina Vodnika, ki se bo vršila na njegovem rojstnem domu pri Kameniti mizi v Zgorji Šiški.

— **Brezplačne** 3 slike za legitimacije, če naročite 6 razglednic. Danes reklamno fotografiranje brezplačno. — **Stant, Gospodarska** cesta 1-2. 1251

— **Pevsko društvo Ljubljanski Zvon.** V ponedeljek zvečer odlična pevstva valja (mešan zbor) pred počitnicami in razgovor o bodoči sezoni. Vsi in vse! — **Tajnik.**

— **Danes, 8. julija, veselica pri Jernej.** Sv. Petra cesta 85. Železniška godba, ples! 1249

Danes vsi

na plesno zabavo

ki se vrši na največjem senčnatem vrtu v Rožni dolini v znani gostilni Končan, kjer se bo točila samo prvovrstna kapljica. Pročrta se! 8500-a

— **D. M. v Polju.** Otvoritev letnega telovadnega Sokola se bo vršila v nedeljo 8. t. m. ob 15.30 Otvoritev je združena z domačim letnim nastopom, po nastopu velika narodna veselica s plesom. Za dobra jedila in pijačo bo skrbel dobro znani vinski trgovec br. Grad iz Zg. Kašlja za poskočnice pa br. godba Sokola I. iz Ljubljane. Prometne zveze na vse kraje zelo ugodne. Prilite v nedeljo vsi v Polje, da se navzljete vseh zemeljskih dobrot in podprete Sokola Polje v materialnem in duševnem oziru. — **Zdravo!**

— **Kam na današnje nedelje?** Vsi na Orle! Prostovoljno gasilno društvo na Orle priredi veliko vrtno veselico. Ples na prostem, bogato opremljeni srečovalci, šahovska postaja. Pričetek ob 3. uri popoldne. Vsi ste vabljeni. Zmerna pešpot čez Golovec na Orle, od koder je najlepši razgled. K obilni udeležbi vabi odbor. 1235

— **Na vrtno veselico in prosto zabavo** s plesom vabi Podoficirsko podporno društvo za Slovenijo v Ljubljani. Prireditelj se bo vršila na garnizijskem strelišču, Dolenjska cesta, prihodno nedeljo 15. t. m. ob 17. uri. Vojaška godba. 1252

— **K rožnodoljski proslavi 30 letnice** nam sporoča g. Viktor Jeločnik, da bo pri njem iz prilaznosti razstavila trvdka A. Razberger iz Ljubljane največji gramofon »Elektronica«, angleškega izvora. Opozorjamo na to vse obiskovalce sejma, ker bo gramofon igral najlepše in najnovije koncertne točke in zabavne komade.

— **Danes vsi na veliko vrtno veselico** k Propehlu »Pri konjčiku« v Hradeckega vasi.

— **Drobna policijska kronika.** Od petka na soboto so bili prijavljeni policijski naslednji dogodki: 1 tatvina perila, 1 vlom v stojnico, 1 poneverba, 1 poškodba tuje lastnine 1 prestopka obrtnega reda, 2 prestopka prekorajne policijske ure, 1 prestopka zlagajevnih predpisov, 1 pobeg od doma, 7 prestopkov avtomobilskih predpisov in 8 prestopkov cestnega policijskega reda. Aretaciji sta bili izvršeni 2, in sicer obe zaradi beračenja.

— **Staplina mu je dššla.** Vioni in tatniski obiski v branjevarne barake in stojnice so tudi poleti kaj češči, čeprav se ob tem času zadržuje večina tatov na deželi, kjer jim gre žito bolj v klasje. Ko je stražnik vršil včeraj ponoči nočno kontrolo stojnic v Šolskem dvorcu je nenadoma opazil, da je hušnila iz vrste stojnic temna moška senca, ki se je izgubila v smeri proti Pogarčarjevemu trgu. Prišedši bliže je stražnik zapazil stojnico mesarja Albina Hama vlomljeno notri pa odprt zaboj, na katerem je bilo zloženo 8 kg suhe slanin, ki si jo je tat očitno pripravil, da jo odnese. Pri delu pa je bil po stražniku moten in je raje odnesel zdrave pete kakor pa plen.

— **Ukraden kolo.** Svecar Herman Demšar je imel predvčerajšnjim dop. opravka v uradu. Pogrebnege zavoja na Ambroževem trgu, kjer je postavil svoje 1000 Din vredno kolo znamke »Hefloss« v vežo. Pri-

mo pa je že izvohal neznan tat koles in kolo odpeljal. Takoj uvedene postopke od strani varnostnih organov so ostale brez uspešne, ugotovljeno je bilo, le da je tat odpeljal kolo v smeri proti Poljanskemu nasipu in dalje proti Vodmatu.

— **Okraden trgovec.** Ko se je vozil trgovec Lazar Dajč iz Varaždana včeraj dopoldne z vlakom iz Maribora proti Ljubljani je ugotovil na glavnem kolodvoru, da mu je neznan železniški tat odnesel potno ročno torbo mu ukradel zlato veržico ter pobral iz suknjiča vso gotovino in dokumente.

— **Siromaščina.** Pretekli petek in soboto sta bili aretirani zaradi beračenja samo dve osebi, kar je za Ljubljano pravi čudež, saj jih privedo navadno sluherni petek na policijsko ravnanje najmanj deset. Na Dunajski cesti je bila prijeta 66 letna boleha Katarina A. »Čemu beračite?« jo je vprašal v soboto zjutraj uradnik. »Prisiljena sem«, je odgovarjala starica. »Sem bolna, prihranke pa sem izgubila v Peskovih hranilnici!« — 60 letni Stipa Jagar doma nekje iz Hrvaške, pa je povedal, da ne dobi nikjer dela in ga je lakota prisilila k beračenju.

Iz Maribora

— **Udruženje rezervnih oficirjev,** podobor Maribor, javlja, da dne 9. t. m. ne bo nikakega zbora v društvenih prostorih, kakor je to nekdo samovoljno najavil.

— **Mariborčani na kulturni razstavi v Brnu.** Včerajšnje »Lidove Novine« poročajo, da se zadnje čase prav hvalevredno množe obiski razstave sodobne kulture v Brnu iz Jugoslavije. V petek so prišli maturanti mariborske gimnazije pod vodstvom prof. Roberta Kende in 15 dijakov s Sušaka pod vodstvom prof. dr. Majerja. Obe skupini so pozdravili na postaji zastopniki mestnega razstavnega odbora ter ČJ-lige. V četrtak pa so prispeli v Brno goscilci srednje vinarke in sadjarske šole iz Maribora pod vodstvom prof. inž. Lukmana. Napovedani so tudi obiski slušateljev filozofske fakultete iz Skopja in ženske gimnazije iz Zagreba. Bilo bi na železi, da bi se Jugoslavija še bolj zanimala za brnsko razstavo, ki je edina svoje vrste.

— **Odlični češki publicist prof. dr. Vybiral** iz Olomuca, znan kot vnet delavec na polju jugoslovensko - češkoslovskega prijateljstva ter prevajalec slovenskih pisateljev v češčino, je prispel v včerajšnjim popoldanskim brzovlakom v Maribor. Dr. Vybiral je v Mariboru posetil nekatere članke JČ-lige ter se bo mudi dalje časa v Sloveniji, da naveže še daljne stike z našimi kulturnimi delavci. Razen tega namerava kupiti večjo zbirko jugoslovenske literature za mestno knjižnico v Olomucu.

— **Inž. Tadija Sander Mayer** je sinoči prispel v Maribor Inž. Sander Mayer je ravnatelj Društva za zračni promet. S kapetanom Leonidom Bajdakom je lanske pomlad na Potezu 25 poletel iz Pariza preko vse Evrope, Male Azije, Sirije, Arabije, Mezopotamije, Perzije, Beludžistana do srede Indije v Bombay in nazaj v Beograd. Junaka pilota sta preletela progo 14.860 km v 89 urah. Danes bo imel Maribor priložnost pozdraviti slavnega letalca v svoji sredi ter slišati njegovo predavanje ob pol 9. zvečer v kinu Apolo. Maribor bo gotovo dal duška svojemu zanimanju in navdušenju za smelega letalca in za njegovo veliko delo pri ustvarjanju naše avijacije.

— **Ponesrečen voznik.** Voznik Aleksander Veronik je v petek vozil dvoprežni voz gromozga skozi Melje. Pred nekimi avtomobilom sta se mu nenadoma splašila konja ter se zagnala v tako divji dir, da se je z voza sesul gromoz in v njim vred tudi voznik padel na cesto. Pri padcu si je močno poškodoval levo roko. Bilo bi gotovo še več nesreč, če bi splašene konja ne bil kraj Melja ustavil pogumni in hladnokrvni kleparski pomočnik Anton Sernec.

Iz Celia

— **Protestno zborovanje.** Zveza javnih nameščencev priredi v Celju v nedeljo 8. t. m. ob 8. zvečer v Narodnem domu javno protestno zborovanje proti ukinitvi nedeljskega počitka in podalšanju delovnega časa. Na zboru bodo govorili delegati iz Ljubljane, Maribora in Čakovca.

— **Dve leti iz rok v roke.** Pred dvema letoma je bilo ukraden mesarju Ivanu Laporniku kolo Tatvine Lapornik ni priglasi policijski. Pred par dnevi je opazil Lapornikov brat Anton ob 3. zjutraj na glavnem trgu to kolo, ki ga je vodil neki Karel Kuder. Ta je na policijski izpovedal, da mu je kolo daroval njegov brat France. V nadaljini preiskavi je bilo ugotovljeno, da je kupil kolo Franc Kuder od nekega Ignaca Kolmerja, ta pa od Antona Jeseničnika, ta od Jožeta Ferjina in slednji zopet od nekega Vončina, ki pa je pred enim tednom umrl. Kolo je torej prišlo po tem romanju zopet do pravega lastnika.

Iz Kranja

— **Pred razmahom letoviščarstva v kranjskem srezu.** Kranjski srez ima velike in ugodne predpogoje, da se tudi letoviščarski promet razvije v večji meri kot znatna pridobitna postavka v njegovem gospodarskem življenju. Ze v lanskim sezoni je prišlo vse polno letoviščarjev zlasti iz spodnjih krajev naše države v Predvor, Tupaliče, Jezersko, Kranj, na Smarjetno goro nad Kranjem. Naši kraji so ostavili najlepše vtise, klima, gorska in zdravilna, najugodnejše vpliva. Mnogi zasebni interesi, zavedajoč se pomena letoviščarstva, promet, so se ga letos temeljito lotili. Na Jezerskem so začeli z akcijo gradbe enodružinskih hiš za letoviščarske rodbine. V Predvoru preurejajo znani Würzbachovi grad, ki ga je kupil neki domačin iz Tupalič. Tudi v nekaterih drugih okoliših vseh preurejajo stanovanja za naselitev letoviščarjev, tako v Predoslihu. Umestno bi bilo, da bi se organizirala sistematična propaganda za pritegnitev in naselitev letoviščarjev, katero naj bi vodila v ta namen ustanovljena institucija.

— **Vatika planirala prireditve na Stolu.** Kranjska podružnica SPD otvori prihodno nedeljo dne 15. t. m. na slovesen način povečano Prešernovo kolo na Stolu (2193 metrov). Lansko leto so dogradili prostoro za prenočišče, jedilnico in shrambo v enkratnem obsegu doseganje kolo, kar je stalo nad 80.000 dinarjev. Od tej prilike bo cerkvena blagoslovitev s službo božjo in planinsko veselico. Vabljeni so planinski društva iz Slovenije, Zagreba in Celovca.

— **Preprečena nesreča na Kokri.** Vročna zadnjih dni je zvalila mlado in staro v hladno vodo Kokre in Save. Povsod vlada najzivahejšje vrvežje. Na Kokri bi kmalu beležili prvo njeno žrtev. Pod Jurjevimi pečnami, kjer so že lansko leto rešili v zadnjem trenutku otroka iz Kokre, so se kopali večinoma otroci. Neka 12letna deklica, ki ni bila vešča plavanja, se je spustila z mehurjem v globoko vodo ter se pričela topalpati. Njeno opasnost sta opazila dva učenca osnovne ljudske šole, ki sta jo potegnila že vso onemoglo iz vode na obrežje. Naj bo to v svari staršem, ki naj ne puščajo dece same brez nadzorstva v vodo.

Z Jesenic

— **Cebelarstva podružnica Jesenice** priredi dne 8. t. m. poučno čebelarstvo predavanje ob pol 10. pri čebelarju g. Romahnu. K obilni udeležbi vabi odbor.

— **Prošnja železniški direktorji.** Z Jesenic vozi dnevno proti Kranjski gori ob 13.10 mešani vlak št. 4281 s sedmimi osebnimi vozovi, pa je iz nerazumljivih razlogov potnikom dostopen samo do Hrušice. Ali ne bi mogla p. n. železniška direkcija ukreniti, da se uvede prevažanje potnikov do Kranjske gore, kar bi bilo v interesu železniške uprave kakor tudi potnikov, posebno sedaj, ko je sezija na vrhu?

— **Vojaški nabori na Jesenicah.** V dne 2. 3. in 4. julija so se vršili v meščanski šoli na Jesenicah vojaški nabori za mladence iz občin Bohinjska Srednja vas, Koroska bela, Rateče, Dovje — Mojstrana, Gornje, Bohinjska Bistrica, Kranjska gora in Jesenice. Kot najbolj zastavni so se izkazali fantje iz občin Kranjska gora, Gorje in Jesenice, ker je bilo relativno največ potrjenih Pretepoz za časa naborov ni bilo nobenih in so se fantje ponašali izredno dostojno, hreščale so, kakor navadno, zopet harmonike, katere je spremljevalo veselo ukjanje mladeničev, predvsem onih, ki so bili spoznani sposobnim za vojaško službo.

Iz Novega mesta

— **Najdeni cekini.** Na vrtu mestne hiše je našel predsednik okrožnega sodišča dr. Polonšek 3 avstrijske cekine. Ko so preiščevali, na kakšen način so prišli ti cekini na vrt, se je dognalo, da so last živozdravnika g. Skaleta, kateremu so bili med drugim nedavno ukradeni. Tat jih je nedvomno v bojazni, da ga zalotijo, vrgel skozi okno na vrt. Uvedena je preiskava.

— **Iz obrtnega in stavbnega gibanja.** V Kandiji si je zgradil nov fotografski atelje g. Gvidon Dolenc. Istotam je otvoril kleparsko delavnico g. Radko Gorupić. Nasproti trgovine je otvoril nov brivski salon g. Jan Krisko. Na Ljubljanski cesti si je osnoval kleparsko in instalatersko podjetje g. Ladislav Košiček. Na Glavnem trgu je otvoril novo trgovino z usnjem usnjem g. Franc Penca, trgovino z radijskimi aparati in elektrotehničnimi potrebščinami pa g. Josip Orizšek. V Zabi vasi si gradi hišo g. Rodič in Penca. V Kandiji pod Gromom si gradi hišo jetniški paznik g. Anton Penca. V Kandiji si je zgradil lično hišo tapetnik in sedlarski mojster g. Franc Pirnar. Z adaptaciji svojih objektov je pričel istotam gostilničar g. Kušan. V Gotni vasi je adaptiral svojo hišo lesni trgovec in gostilničar g. Matko, tako da je postala ena najlepših. V Kandiji si je zgradil hišo orožnik g. Filip Valantič. Stanovanjska hiša železniške direkcije nad predorom pri glavarsvju je tudi že pod streho. Na Kapiteljskem marofu so dosedaj deloma zgradili 13 stanovanjskih hiš, speljali do tja cesto in napeljali vodovod.

Iz Litije

— **Sokolska vest.** V nedeljo 15. t. m. se bo vršil javni letni nastop litijskega Sokola. Telovadni oddelki prav bratsko tekmujejo, da bo potekala telovadba čim lepše, pa tudi prireditveni odsek je že marljivo na delu. Danes popoldne se bo udeležilo Sokolsko društvo okrožnega zleta v Ljubljani, v Šiški, ter vabimo prijatelje iz Litije in okolice, da se nam pridružijo.

— **Ciril Metodov kres.** Zvesta svojemu običaju, je prižigala litijska Ciril-Methodova podružnica običajni kres na frtiškem griču. Kresu je prisostvovala velika množica domačinov. Orkester litijskih fantov je prav žustveno izvajal nekaj komadov. Proti koncu je vso prireditve nekoliko zmotil dež, zato so odpadle pevske točke »Lipe«.

— **Pomanjkljiva razsvetljava na mostu.** Na litijem mostu so v teku obsežna popravila. Promet se vrši le po drugi strani, ki pa je čez noč nezadostno razsvetljena. Predvčerajšnjim zvečer je zadel v stransko tramovje neki voznik z lesom. Ker ni mogel spraviti voza iz neljubega položaja, je bil promet dlje časa zaprt. Apeliramo na upravo mostu, naj v bodoče most bolj razsvetli.

Iz Trbovelj

— **Javno vprašanje.** Dne 10. t. m. se bo vršil pri Počivavski v Trbovljah občni zbor Gostilnišarske zadruge za Trbovlje, Hrastnik in Dol. Pričakovalo se je, da bodo prešli za občni zbor vabila tudi oni gostilničarji, ki spadajo letos k dolski občini. Zakaj se to ni zgodilo?

— **Uradni dnevi sreskega poglavarstva** se vrše za Trbovlje vsakega 1. in 20. v mesecu, za Hrastnik 10. Ponovno opozarjamo občane, da se ob priliki uradnih dni sreskega poglavarstva ne obnavljajo samo zadeve, radi katerih so stranke vabljene, temveč se sprejemajo tudi prošnje in dajejo potrebna pojasnila v vseh upravnih zadevah, ki spadajo v delokrog sreskega poglavarstva.

— **Hrastniški drobci.** Delavcu steklarne Ivanu Hlebec je ukradel neznan tat 200 Din. Orožniki so aretirali potepuha Jurija Kavčiča, doma iz Železnikov. Bil je že večkrat kaznovan zaradi tatvin. Oddali so ga sodišču v Laško.

— **Fond za stavkoje steklarje** znaša baje samo v Hrastniku 120.000 Din. Kakor izvemo, so steklarji pripravljeni, da bodo stavkali 6 mesecev. S stavko je zadovoljno tudi podjetje, ki ima, kakor pravijo, v vseh svojih tovarnah za 18 milijonov Din nakopičenega blaga in hoče izrabiti stavko

v ta namen, da bo obnovila tovarno. V Hrastniku zida steklarne prizidek, v katerem si bo postavila novo peč za barvano steklo.

Iz Zagorja

— **Izgubljeni voli.** Preteklo soboto je prignal na sejem posestnik Ignac Burja iz Kranjske par 1220 kg težkih volov, ki jih je kupil trgovec Jožef Avbelj iz Prevoja pri Lukovici. Burja je prodane vole pustil pred gostilno, kjer je bila druga nakupljena živina, in odšel domov. V ponedeljek se je kupec Avbelj zgabil pri prodajalcu Burji, v trdni veri, da je Burja vole prignal domov, ker jih ni bilo med drugo nakupljeno živino. Avbelj je baje že v Zagorju zvedel, da je neki 20letni fant odgnal kupljene vole proti Trbovljam, a se mu vest ni zdela verjetna. Avbelj je javil zagonetno zadevo orožniški postaji v Trojjanah, ki se je brzojavno obrnilo radi informacij na orožništvo v Zagorje. Kljub vestnemu poizvedovanju orožniki niso mogli dognati, če so se nahajali enaki voli pred gostilno kakor tudi ne, da bi jih kdo odpeljal proti Trbovljam. S preiskavo nadaljujejo.

Sport

Kolesarska pot prvaka Kosmatina v Amsterdam

Tajnik Koturskega Saveza g. Boškovič je pisмено sporočil ASK Primorju, da je prijavil g. Kosmatina v naš kolesarski olimpijski team. Torej bo naš izbrani dirkač vendarle šel v Amsterdam, čeprav je imel pri zadnji izbirni dirki smolo, da se ni plasiral. Odpotoval bo naš dvakratni olimpijski, trikratni prvak Slovenije in mednarodni vozač v terek zjutraj. Potoval bo brez vsake udobnosti ali luksuza — kar na svojem Peugeot-kolesu, kakor se spodobi pravemu vozaču in navdušenemu sportniku. Tako bo spotoma treniral. Prevozil bo dnevno 100 do 150 km in bo videl lep del Evrope.

Pot ga vodi iz Ljubljane preko Avstrije, Češke in Nemčije v Holandijo, v Amsterdam, kamor mora prispeti nekoliko dni pred 3. avgustom, ko bo start kolesarjev. V Amsterdamu se bo sestal z ostalo našo olimpijsko kolesarsko delegacijo, ki bo odpotovala sredi julija.

Tudi na povratku se bo g. Kosmatin poslužil svojega kolesa. Odsel pa bo iz Holandije šel v Anglijo ter se vrnil preko Belgije, Francije, Švice in Avstrije domov. Vsa tura bo znašala okrog 12.000 km, ki jih upa g. Kosmatin prevoziti v treh do štirih mesecih.

S tem izletom bo g. Kosmatin končal svojo 10letno dirkalno kariero in bo poslej startal el na dirkališču.

— **ASK Primorje (tajništvo).** Redni letni občni zbor se vrši po sklepu zadnje seje centralnega odbora v ponedeljek dne 16. julija. Dnevni red običajen, čas in kraj se še pravčasno objavlja. — **Tajnik I.**

— **Olimpijski vlak za Amsterdam.** Iz odbora za propagando IX. olimpijade v Sloveniji. Dne 24. in 26. t. m. ob 9.05 bo šel z Dunaja osebni brzovlak v Amsterdam. Aktivni sportniki in službeni delegati plačajo za III. razred Dunaj — Amsterdam 79 šilingov, II. razred 125 šilingov. Na povratku plačajo 75 odnosno 116 šilingov, ako potuje vsaj 20 oseb skupno. Za tekme in delegate je namenjen vlak 24. t. m. Drugi vlak dne 26. t. m. pa je namenjen privatnikom, ki plačajo za II. razred 421 in za III. razred 327 šilingov. Poleg vožnje je zapopadna v tej ceni prehrana na potu, stanovanje in hrana (brez lancha) v Amsterdamu in prevoz s kolodvorja in na kolodvor. Pri doplačilu 30 šil. lahko potuje vsak sam nazaj. Potovanje je določeno na 9 dni. Prijave za aktivne udeležence in delegate sprejema Mednarodni odbor za IX. olimpijado, Zagreb, Markov trg 2, prijave za privatnike mednarodni potovalni urad Schuckert in Co., Wien I., Schottentor, ki pošilja detaljne prospekte. V Ljubljani bo sprejemala prijave brččas tudi pisarna Putnika, ki se je obrnila na Dunaj po podrobne prospekte.

— **Avtomobilski dirka v Splitu 15. t. m.** — **Izlet v Split.** V nedeljo 15. julija t. l. ob 8. uri zjutraj priredi Avtomobilski klub krajjevine SHS, Sekcija Split, II. Jadransko avtomobilsko dirko na progi Split — Gata — Stobreč — Split. Dolžina proge znaša 98 km. Dirka se vrši za nagrado Nj. Velikanstva kraljice poleg drugih večjih in manjših nagrad. Dirkalna proga je ena najzanimivejših v naši državi, ker nudi vse mogoče variante na tako malem mestu. Od tihih, malih morskih zalivov, živahnih letovišč in kopališč pa do divjih vodopadov Cetine, od plodnega polja, bujnih vrhov pa do kraških vrhov se neprestano nadijo novi vtisi te slikovitega kraja rovmantne Dalmacije. Ljubljanska sekcija naproša vse člane, ki bi nameravali posestiti to dirko, da po možnosti takoj obvesti klubovo tajništvo (tudi telefonično) v svrhu mreskrbive prenočišče. Odhod iz Ljubljane bi bil v petek ob 2. uri popoldne, zvečer prihod na Plitvička jezera, kjer bi se prenočilo. V soboto ogled Plitviških jezer in nadaljevanje vožnje v Split. Prenočitev v Splitu. V nedeljo poset dirke, Splita ev. okolice in ponedeljek povratek. Vse natančnejše informacije so na razpolago v klubovem tajništvu, Kongresni trg 1, I.

Po svetu

Čudno ni, da je vročina zadnjih dni tudi sportnike poglala v vodo. Izjemoma se morajo seveda pripravljati na olimpijado lahkotateli, ki jih čaka konec meseca velika skušnjava v Amsterdamu. Po Nemčiji so se vršila preteklo nedeljo okrožna prvenstva, ki so pokazala izborne rezultate. — Najboljše uspehe so dosegli na 100 m: Cierling 10.4 (izenačen svetovni rekord!), 200 m: Körnig 21.5, 400 m: Büchner 49.9, 800 m: Enselhardt 1:56.4, 1500 m: Krause 3:57.2, 5000 m: Schaumburg 15:27, 10 km: Hussen 32:16, 4 × 100: 41.8, 4 × 400: 3:21.6, 110 m z zaprekami: Trossbach 41.5, 400 m z zaprekami: Neumann 56.2, skok v daljavo: Kochermann 7.475 m (Dobermann ni startal!), skok v višino: Huhn 1.85 m, skok ob palici: Beusch 3.77 m, disk: Schaufelle 44.70 m; kopje: Maack 62.24 m, krogla: Nebler 14.26 (Hirschfeld ni metal!) kladivo: Wenninger 42.30 m. Državna prvenstva se vrše 14. in 15. julija. Ko to pišemo, pa se že vrše lahkotatelska prvenstva v Angliji. Tamkaj je zastopnik mnogo olimpijskih kandidatov, predvsem južnih Afričanov in Avstrancev, ki trenirajo, dalje Nemcev, Italijanov in Francozov. Bo-

mo poročiti, kaj bodo napravili! — O Švedu Edvinu Wide se dolgo ni slišalo. Lani se je poskušoval in sedaj je zopet nastopil v Malmu. Tekel je 2000 m 5:45.5 in se plasiral šele tretji. Pravijo, da se bo do Američana še popravil Italijan, to tudi že zaključili prvenstva tekmovalca. Rezultat kljub ogromni udeležbi niso mogoče vrediti; edino Facelli je postavil na 200 m z zaprekami nov italijanski rekord v času 25.8. — Madžari so bolj nevarni! Na 35 km so priredili maratonski tek in Oslambos je kot prvi prišel v času 1:49:16, drugi je bil Kiraly (2:05:04). — Pretekli petek so postavili tudi par državnih rekordov, tako n. pr. štafeta 4 krat 100 m v postavi: Rogawby, Gerb, Paite Haldja v času 41.8, in dame Kuda v disku 33.78 m in krogli 10.26 m ter Lukasz v skoku na daljavo 4.98 m. Dobre lahkotatelske rezultate čitamo tudi z Norveške. V Drontheimu je zmagal Thronaes v kopju s 62.20 m, Midtbyy v skoku v višino s 1.80, v Bergenu pa je bil pri skoku v daljavo prvi Aastad s 7.15 m, z diskom Stensrud s 44.41 m in v višino Tommelstad s 1.85. V maratonskem teku je zmagal znani smučar John Stoba v času 2:52:47. — Ko smo že pri Norvežanih, so spomnimo še svetovnega prvaka v hitrostnem drsanju Berna Eversena, ki so ga tako občudovali v St. Moritzu. Mož je že bolj zanimiv zaradi tega, ker je prav dober kolesar in se je kolesarskih izbirnih tekem za olimpijado udeležil s takimi uspehi, da bo zastopala Norveško v Amsterdamu — med kolesarji! Disciplini sta navsezadnje vendar nekoliko sorodni, dazi na to dosedaj niti misliti nismo!

— **Pilavčica Maria Noréus,** t. j. ona ameriška, ki vedno postavlja nove rekorde, katerim ni ne verjemo popolnoma, je po časopisnih vesteh postavila na 400 m prosto zopet nov svetovni rekord v času 5:49.6 ter prekosla Ederlovo, (5:53.2). — Kmalu nato je vzrga zopet svetovni rekord na 220 y prosto a 2:43 dve petinkli — Arne Borg je znižal svetovni rekord na 1 miljo na 21:18.41

Ko čitamo nova poročila, da se je Gleitsojeva, ki je nedavno preplavala Gibraltarsko ožino, brezuspešno spravila na novo avanturo, in sicer nad morje med Škotsko in Irsko, nam prihajajo na misel dobre besede reznega avstrijskega sportnika, ki je kritično razmotril problem »preplavljanja raznih kanalov«. Glavni moment svakega takega poskusa je lov za senzacijo. Junakinja plava iz Anglije v Francijo, iz Evrope v Afriko itd. Nikdo pa ne pomisli, da je Rokavski zaliv tako natančno premerjen in poznan, da lahko plavalec točno plava po najkrajši progi in mu tudi proti valovom lahko pomaga parnik, ki ga spremlja. Gibraltar ožina je nekoliko težavnejša, v glavnem zaradi tega, ker se ni tako temeljito preiskana. Zakaj se potem plavalci love za takimi senzacijami? Zaradi dobre »zarade« Ederlova je podpisala takoj po uspelem poskusu pogodbo za film, služi sedaj lepe denarje in sploh ne plava več! Tudi Gleitsojeva si je znala zbrati nekaj denarja. Priredila je predstave, kjer so jo kazali kot gibraltarsko čudo; z dohodki je ustanovila »Dom za stare gospode in gospe«, kjer je najbrže precej izdatno udeležena. Kakor smo pisali, bo še plavala; ima še pre malo. Nemec Viktorčert, ki je morda vzel stvar najbolj idealno, je pozneje zmagal na nekem ameriškem maratonskem plavanju in dobi 30.000 dolarjev. Sedaj je saniran in plava samo v pasjih dnevih.

Pred sodniki

Arestantovska zabava

Rudolf in trije Lojzezi so sedeli v zaporniški dolžnoga sodišča v Ljubljani. Vsi štirje so delavci. Dne 22. maja letos jih je odpeljal paznik k davčnemu upravitelju S. da so spravljali pri njem drva v klet. Bil so žejni, a sami niso vedeli kako bi si pomagali. Ko so tako hodili v klet, je Rudolf, ki je najbolj podjeten, odklenil vrata kleti, ki je bila nasprot

Iz življenja in sveta

Položil je funt na pladenj in je odšel zamišljen iz cerkve...

Kako se je odigral dogodek. — Francoske oblasti nočejo izdati potrdila o milijonarjevi smrti. — Smrt je samo fingirana preteza multimilijonarja.

V velikem evropskem svetu se intenzivno razpravlja o nesrečnem koncu belgijskega bankirja Löwensteina, enega največjih dobičkarjev svetovne vojne. Letalo, s katerim se je vozil multimilijonar, je startalo v sredo ob 18. uri 8 minut z londonskega letališča Croydona. Bilo je namenjeno na belgijska tla, v Haren. Letalo je bil Fokkerjev aeroplan s tremi motorji. Vodil ga je pilot Drew z mehanikom Fawcettom. V milijonarjevem spremstvu so se nahajali: njegov privatni tajnik Hodgson, ena angleška in ena francoska strojepiska, ter bankirjev sluga.

Ko se je letalo oddaljilo približno 5 milj od angleške obale in je vzelo smer proti Dunkerqueu, je Löwenstein zapustil svoje mesto ter se je podal skozi kabino v ozadje letala. Njegove odsotnosti niso opazili takoj; šele ko ga dolgo ni bilo nazaj, je odšel Hodgson v kabinet in je ugotovil, da je Löwenstein nekam izginil. Takoj mu je prišlo na um, da se je morala zgoditi nesreča. Stopil je k pilotu, toda zaradi močnega bučanja propelerja, mu ni mogel dopovedati, naj vozi zmernejše. Napisal mu je na listek, da je Löwenstein padel v morje.

Pilot je hitro obrnil letalo in obletel mesto, kjer se je po tajnikovi domnevi pripetila nezgoda. Letalo je bilo tedaj, ko je Löwenstein izginil, 1300 m nad morjem. Ker ni bilo videti trupla nikjer v valovih, je letalo krenilo dalje ter se je spustilo na tla pri Fortu Mardüku. Od tam so novico sporočili v Dunkerque, potem pa je letalec naravnal letalo proti Calaisu.

Ondotna policija je nemudoma zaslišala osobe, ki se je vozilo z aeroplanom. Ugotovilo se je, da je Löwenstein zelo dobro poznal svoje letalo, kar skoraj popolnoma izključuje nesrečo in potrjuje domnevo o izvršenem samomoru.

Preiskavo je vodilo sodišče v Boulogneu. Izjavilo pa se je za nekompetentno, da bi izdalo potrdilo o Löwensteinovi smrti. Sodišče se sklicuje na dejstvo, da je Löwenstein izginil na morju med Anglijo in Belgijo, na belgijskem letalu ter izven teritorialne cone Francije.

Iz Croydona javljajo, da so pred startom videli, kako si je Löwenstein natančno ogledoval zadnji del aeroplanovega trupa, posebno vhod v umivalnico in vrata za vstop in izstop iz letala. Multimilijonar je svoj aeroplan poznal zelo dobro. Mogoče je izvršil dejanje v duševni zmedenosti, kar je precej verjetno. Posebno še, ker je zadnje čase tožil o močnih bolečinah v glavi in o česti omotici.

Löwensteinovega trupla doslej še niso našli. Ker je treščilo v vodo iz velikanske visine, je verjetno, da se je pri padcu raztrgalo na drobne kosce in da so ga požrle ribe. Löwensteinova vdo a je že odredila, naj s nesrečno letalo, ki je prineslo njenemu možu smrt, takoj prodaja.

Löwenstein je imel tucat letal, več jaht, mnogo letovišč v Belgiji, Franciji in Angliji ter na Nemškem. Svoje počitnice je prebil zdaj v tem zdaj v onem kraju. Dopisnik »United Press« poroča iz Londona, da je preživel finačnik Löwenstein svoj zadnji odmor v neki svoji samotni lovski koči na Angleškem v grofiji Leicester. V nedeljo jutraj je šel v katoliško cerkev v Me'lon, ter je prisostvoval tihi maši. Na vernike je napravil vtis raztrganega in duševno odsotnega moža. Cerkovnik, ki je pobiral miloščino, je seveda prišel k njemu in ga je še posebej opozoril na pladenj, kamor so verniki polagali denar. Löwenstein je položil nanj bankovec za 1 funt in je zatopljen v svoje misli odšel iz cerkve.

Pariški »Journal« prinaša izjavo nekoga Löwensteinovega prijatelja, da se je multimilijonar često zmotil v vratih tudi v svojem uradu.

»Matine« razpravlja o več hipotezah, s katerimi skuša rešiti vprašanje misterioznega izginotja bankirja Löwensteina. List ne izključuje možnosti, da je zadeva s padcem iz aeroplana inscenirana in da multimilijonar na letališču sploh ni vstopil v letalo.

Polijske oblasti so napravile poskus z odpiranjem vrat na Löwensteinovem letalu med poletom. Dva strojnika sta skušala med vožnjo z vso močjo odprati zunanja vrata in sta storila to le z združenimi močmi, a komaj do polovice. Vendar je bila odprtina tako široka, da bi skozi njo prav lahko izginilo človeško truplo.

Golša in kuharska knjiga

V švicarskem strokovnem tedniku »Schweizer Medizinische Wochenschrift« piše zdravnik dr. Stiner, da je golša predvsem posledica slabe prebave. So načini pripravljanja jedi, ki jo pospešujejo. V romanski Švici je precej redka in tamošnja kuhinja vsebuje mnogo mineralnih snovi, med temi vitamine in jod. Kuhinja v nemški Švici pa zaradi pomanjkanja teh snovi povzroča, da je golša v teh krajih pogost pojav. Način kuhanja pri Nemcih mineralije odstranjuje in vitamine uničuje. Bolj nego znanstvene pridobitve bodo ozdravile ta neprijeten pojav torej predelave kuhinjskih knjig.

Fašistična opereta na račun usmiljene Evrope

Pri rešilnih ekspedicijah za Nobilove žrtve sodeluje 2000 mož.

Prinašamo kratek pregled, ki naj pokaže, koliko ljudi se nesebično udeležuje, da bi popravilo zlo enega samega človeka in enega samega režima. Sedanjih rešilnih ekspedicij v okolici Spitzbergov se udeležuje kakih 20 ladij, približno 24 letal in 11 ekspedicij s sanmi. Ljudi, ki sodelujejo pri teh akcijah, je okrog 2000. Posamič se glasi številke tako-le:

»Città di Milano« (it.)	250 mož
»Krasin« s pom. ladjami (rus.)	300 »
»Malygin« (rus.)	120 »
Križarka »Strasbourg« (fr.)	475 »
Topovski čoln »Roosevelt« (fr.)	80 »
Oklopna ladja »Nordenskiöld« (norv.)	300 »
»Braganza« (norv.)	16 »
»Hobby« (norv.)	18 »
»Inger IV.« (norv.)	12 »
»Queste« in »Tanja« (norv.)	34 »
»Marita« in »Heimdal« (norv.)	25 »
»Mihael Sars« (norv.)	?
»Vesle Kari« (norv.)	?

Moštva na teh ladjah je torej najmanj 1630 duš.

Letalske ekspedicije:

5 švedskih letal, katerim poveljuje Thörnberg	40 mož
Ekspediciji Larsena in Holma	15 »
Amundsen-Gilbaud na »Latham«	5 »
Finsko letalo	4 »
Tri ruska letala Junkersovega tipa	12 »
Tri italijanska letala	15 »
Dva Daimlerjeva stroja	?
Dva Udetova stroja	?

Ker manjkajo podatki za dve norveški ladji ter je posadka »Braganza« in Heimdala mnogo preizkušena cenjena, znaša število vseh ljudi, ki iščejo Nobilovih žrtev najmanj 2.000 mož.

Te številke dajejo vpogled v vso akcijo in čisto nazorno kažejo, kaj in koliko so storili Italijani za ponesrečence in koliko prispevajo drugi narodi. Italijani imajo na Spitzbergih samo »Città di Milano« z 250 možmi in 3 svoja letala s 15 možmi, vsega skupaj torej 265 mož. Ostalih 1735 duš so poslali na pomoč Nobilovim žrtvam drugi narodi. Seveda grede tudi vsi stroški teh ekspedicij na neitalijanski račun...

Ladoumègue,

najboljši francoski tekač na srednje proge, ki ga pošlje Francija kot svojega tekmovalca v tej sportni panogi na olimpijado v Amsterdam.

Un'forme

za častnike, džake in narednike izgovarja po predpisih

že od Din 530 dalje tvrd

Drago Schwab, Ljubljana.

Počiščena tla

so želja vsake gospodinje.

Zato uporabljajte

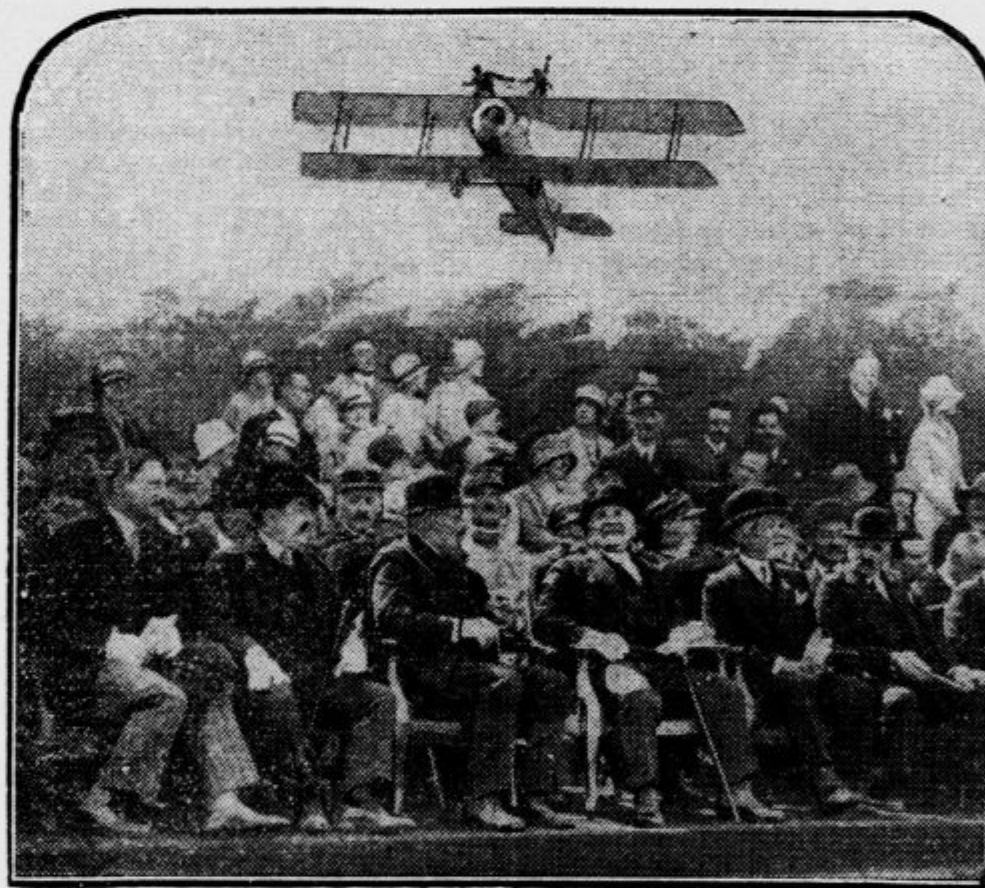
Schicht-Ominol

Čebele in ljudje

Čebelin pik ima lahko različne posledice. V Kansasu se je zgodilo, da je umrl nek šolar, ker ga je picila ena sama čebela; v isti državi pa je prenesel drug mladič 106 pikov brez hudih posledic. V neki cesti v Denverju (Colorado) se je vlegel roj čebel na ustavljen avto; stražnik je to opazil, spravil je na kratko in odločno ves roj v papirnat škarnicelj ter ga odnesel na stražnico. V Londonu je bil drug stražnik v podobnem slučaju manj odločen. Roj se je bil spustil na hodišče, stražnik, pa ki ni imel za takšne pripeljuje nobenega predpisa, je telefoniral na poveljnika stražnice kaj naj napravi. Toda ni vedel sveta in je sporočil zadevo višji instanci. Tako je šla zadeva od instance do instance, dokler se ni ustavila v ministrstvu za poljedelstvo. Med tem je bil roj, hvala bogu, že sam odletel po svojih poslih.

V šestih mesecih 1530 samomorilcev

V prvi polovici letošnjega leta so našli na Dunaju 1530 samomorilcev in samomorilnih kandidatov. Bilo jih je več nego v vsem letu 1913 in dvakrat toliko nego l. 1917. Med temi 1530 osebami, ki so se utrudile življenja, je bilo 766 moških in 764 žensk. Samomor je uspel 308 moškim in 199 ženskam. Največ uspešnih samomorov je bilo maja meseca (106), najmanj januarja (66). 289 oseb se je zateklo smrti radi sporov v družini, 421 radi bede, 160 radi bolezni, 160 radi nesrečne ljubezni, 130 v duševni zmedenosti, 36 radi smrti sorodnikov, 33 iz strahu pred kaznijo ali aretacijo. V kakšnih 400 slučajih so ostali vzroki neznani.

Akrobatika na aeroplanu

Kakor smo že poročali, se je vršil pred nekaj dnevi v Vincennesu pri Parizu velik mednarodni letalski miting, na katerem se niso letalci izkazali samo z izbornim pilotiranjem svojih aparatov, temveč tudi s čudovitimi akrobacijami, čijih primer nam nudi slika. V ospredju predsedniška tribuna, na kateri sedijo (od leve proti desni): trgovski minister Bokanowski, vojni minister Painlevé, senator Deloncle, državni predsednik Doumergue, Bailey, ravnatelj lista »Intransigeant« in mornariški minister Leygues.

Del posadke z ruskega lomilca ledu »Krasina«

Frederico Boutet:

Nesrečni tat

Ob treh jutraj je bila kazina prazna in v hotelu ni gorela več nobena luč. Ljudje so spali.

»Naprej! Zdej je čas!« si je vplival poguma Artur Diameaur. Planil je s postelje, kjer je ležal oblečen, in se je bos dotikal do okna. Zunaj je bil še gost somrak. Artur je razločil šelestenje listja na drevesih v parku, čeprav ni videl nikjer nobene krošnje. Vrnil se je k ležišču, odprl skatlo s ključki, vzel iz nje cylinder in dve vrvi, ki sta imeli mnogo vozlov. Prvo je tlačil v žep, drugo je privezal na železo ob oknu. Padla je doli in segla do prvega nadstropja.

»Le naprej!« je ponovil Artur in pogoltnil slino, ki so se mu bile nabrale v ustih. Potem se je začel oprezno spuščati v globino.

Srce se mu je stisnilo. Občutek tesnobe se ga je polotil vselej, kadar je bil na delu, ki ga je po svojem prepričanju postavljaval v eno vrsto z deli večjih umetnikov.

Krasti je bil začel pred petimi leti. Imel je srečo ne le, da ga niso nikoli prijeli — mti osumili ga niso nobene tatvine. Vendar ga je pred ysako tatvi-

no navdajal strah. To mu je grenilo življenje.

Drugače je bil Artur ljubezniv, dobro vzgojen mladenec in je tudi dobro dovršil svoje študije. Na kriva pota ga je baš speljala družba. Med bogatimi tovariši v zavodu, kjer se je šolal, se je bil navadil zapravljati, a se ni naučil, kako je treba zaslužiti, da človek živi.

Odslužil je bil vojaški rok v nadi, da ga čaka brezskrbno življenje. A prav tedaj se je zgodilo nekaj, česar ni nikoli pričakoval. Oče je napovedal konkurz, družina je bila na cesti. Očeta je zadela kap in Artur je podedoval po njem tri tisoč frankov gotovine ter dva milijona in pol frankov dolgov. Tisočake je spravil, dolgovi mu niso bili mar. Saj je bil človek tistega kova, ki jim je življenje večna zabava in razvedrilo. Delo mu ni dišalo, ker ga ni bil vajen. Bedo je sovražil. Tako se je zgodilo, da je nastopil pot, ki mu sicer ni bila po godu, a mu je vendarle prijala: jel je slepariti in krasti.

Dasi pa ni smatral tatvine in goljufije za nekakšno posebno odliko svojega življenja, je vendarle na tihem želel, da bi mogel pošteno živeti in razpolagati z denarjem, kakor so razpolagali njegovi tovariši in znanci. Nesreča je le hotela, da ga ni že od dvaindvajsetega le-

ta nihče zalagal z denarjem, on pa je hotel vedno vzbuhati vtis, kakor da ima vsega dovolj in da mu daje denar mati.

Tatvine so mu prinašale denar, vzbučale so pa v njem zelo neprijetne občutke. Laskal si je z uspehi, ker je bil zelo okreten in gibek. Bil je dober telovadelec in družba, v kateri je občeval, mu je bila vedno na razpolago z informacijami. Omejeval se je le na boljše hiše in družine ter na hotele prve vrste. Čuval se je, da ni napravil iz tatinstva vsakdanje obriti; po tujem blagu je segel samo v skrajni sili. Strašno se je bal sramote, da bi ga zasačili. Zato je šel vedno na pot s strahom v duši. Počutil se je kakor kirurg, ki nastavi nož za operacijo na dragocenem življenju. Tatvine so pomagale vzdrževati njegovo ime na dobrem glasu. Če bi ga sreča enkrat izdala, bi bilo vse to za vselej končano.

Topot si je bil izbral za tatinsko področje eno izmed najodličnejših morskikh kopališč. Nastanil se je v Grand hotelu in je takoj presodil, da bo njegov plen najbrže Američanka Aurora Simpsonova.

Ta ženska je nosila lasuljo z zoprnimi umetnimi lasmi, bele zobe, ki so bili takisto umetni, in kričeče pobarvane

ustnice. Bila je vdova, tenka in visoka; v hotelu so mu povedali, da je bil njen mož tridesetkratni milijonar. V družbi je nosila na sebi vedno za več sto tisoč draguljev in biserine.

Artur je takoj spoznal, da bo ta bogatinka zanj naravnost idealen plen. Deset dni je obedoval in večerjal z njo za isto mizo. Spogledoval se je z njo in je koval načrt, kako bo vdrl v njeno spalnico.

Sklenil se je spustiti do njenega balkona, ki je bil natanko pod njegovim oknom. Američanka je spala pri odprtem oknu; da spi trdno, ni dvomil, ker so mu povedali, da ni slišala pred dnevi, ko so streljali v parku z revolverjem, nobenega strela. Hotel se je na tistem splaziti do njene sobe in jo s kloroformom še bolj omamiti in utrditi v spanju. O drugem ni premišljal. Dijamante je sklenil skriti med podplate svojih edinih čevljev, ki so bili dvojni in votli.

Z natančnostjo, ki ji ni primere, je jel Artur izvajati svoj načrt. Spustil se je do balkona gospe Simpsonove in je potihoma odprl vrata v spalnico. Ugotovil je tudi, da Američanka močno in globoko diše. Približal se je njeni postelji in zdelo se mu je, da je ni zdrnil. Tedajci pa je zasijala mala ročna zar-

nica. Jarka svetloba mu je udarila v oči. Američanka se je gibko kakor kača vzravnila v postelji in Artur je s strahom spoznal, da meri nanj drobna cev pištole. Petelin je bil napet. Surov glas se je zadrl nanj s tujim naglasom: »Če se le ganete, vas ustrelim!«

Aurora Simpsonova je sedela na postelji. Bila je plešasta, brez trepalnic, brez obrvi in zob, zavijala pa se je v tesen ogrtač z rdečimi trakovi. Lice se ji je svetilo, kakor da ga je pravkar namastila. Strašen je bil pogled na njeno gnusobo.

Zaprepaščen je obstal Artur in da bi se rešil iz strašne neprilike, mu je prišlo na um, da je treba hitro nekaj ukreniti. Sramote ga je lahko oprala samo izjava, da jo ljubi.

»Oprostite... oprostite... neizmerno vas ljubim!« je zajecjal in padel na kolena. In mahoma ga je obšel strah, da bi utegnila smatrati njegove besede za porog. Prebledel je in ni mogel govoriti dalje.

Tedajci se je Američanka izpremenila. Postala je nežna. Oči so ji zasijale in na licih ji je zaigral nasmešek, ki bi bil poln miline, da se niso rogate za njim brezzobe čeljusti.

»Predragi — zakaj mi niste tega prej razodeli? Ali vam je bilo treba vdreti

SPORT

Ljubim sport,
Tous les sports d'été et d'hiver,
Ledeni hokej,
Ledeni sodovo kremo,
Bob s Bobbyjem,
Germans,
Playing Golf in Germany
In polo na Brionih.

Jahala sem v Baden-Badnu
Ob petih jutraj po bregu Oose,
Na Dunaju sem popeljala
Majhen Steyr avto v pogubljenje,
Jadrals sem po Wannskem jezeru,
Plaval ob Lidu
In celo na Watzmann sem splezala
(čoprov nerada).

Vozim kolo,
Prevačam kozo,
Na led se rada podajam,
Toda še rajši: v nevarnost.
Zletela sem
Iz svojega prvega angažmana
In s povodnim letalom
Iz Trsta v Benetke.
Z motornim kolesom sem drvela
po Feldbergu navzdol,

Na ostrem ovinku
Sem komaj ušla nesreči.

Plešem
Black and White bottom
In mnogokomu po nosu.

Igram
Klavr,
Poker,
Vodno žogo,
Zemeljsko žogo,
In teater.

Nekoliko sre
Sem pobila knock-out
Sinu!

Carola Neherjeva.

Nova metoda
proti sladkorni bolezni

Na berlinski kirurški kliniki so poskušali že dalj časa z novo operativno metodo, ki pomaga zdravljenju sladkorne bolezni. Ta metoda obstoji v tem, da preveže žleze, ki izločujejo slin in sicer one v ušesu in one v trebuhi. Zunanja sekrecija teh žlez se tem neha, notranja, to je izločevanje nekega hormona, pa pospeši. Hormon vpliva ovirajoče na tvorjenje sladkorja v telesu. Metoda je torej precej podobna operativnemu posežu v delovanje spolne žleze, ki pospešuje pojave telesne mladosti. Eksperimenti z novim pobijanjem sladkorne bolezni še niso zaključeni, vendar so pokazali že dosedaj velike uspehe.

Požiralci kač

Verski fanatizem je zmožen najbolj čudnih dejanj, a mohamedanskega fanatizma ne prekosi menda noben drugi. V Maroku živi posebna kasta ljudi, ki meni, da dela nekaj bogu všečnega, če požira kače. Evo, kako opisuje neki nemški potovalec slučaj takšne komične odurne pobožnosti:

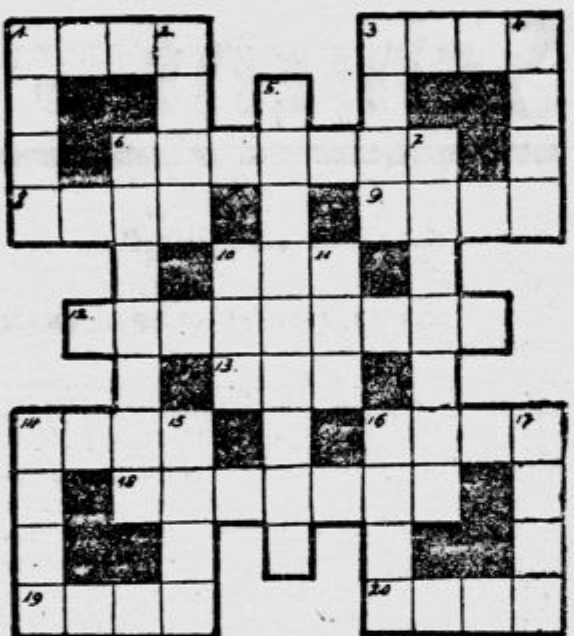
«Na nekem trgu v Marakešu, južni prestolnici Maroka, vam začne temnopolt, razcapan domačin blebetati v skupino okoli stoječih ljudi. Neprestan veletok besed se nira iz njegovih tudežnih ust. Ves razburjen prične izkričavati molitve, ki mu naprejo žile na vratu in čelu. Medtem se je zbralo oko-

li njega čim dalje več radovednežev in pobožnežev, deloma čepi, deloma stoji in čakajo nadaljnjih dogodkov. Ponašajo njegove molitve in predvajo temu primerne ceremonije. Čudodelnik je sedaj zaplesal in z usti in z rokami nagovarja naraščajočo množico. Končno je potegnil iz umazanega ovoja debelega modrasa. Zvijajočo se žival pokazuje vsem naokrog, s pol zadušnim glasom in z najbolj čudnimi kretnjami kliče Alaha in njegovega proroka na pomoč. Telo se mu grozotno strese, rjove in se vede kakor blaznež, potem — vseka svoje dolge, bleščeče bele zobe v vztrepetavačo in v bolečini zvijajočo se kačo, gnusni grizljaj nato požre. Ves iz sebe nadaljuje peneči se svetnik svojo odurno gostijo, dokler ni stlačil zadnjega kosa v požiralo.

V gumasti žogi preko Niagare

Kanadec Jan Lussier se je spustil v veliki gumasti žogi preko niagarskega slapa, 50 minut potem, ko je zapustil kanadsko obrežje, ga je rešilo iz vode nekaj njegovih prijateljev, in sicer še pravočasno, ker na unijski strani ga je čakala policija z največjim počenjem, da ga aretirajo. Lussier je preстал svojo avanturo živ in zdrav, samo malo se je potokel. Je to tretji človek, ki se je drznil izzivati Niagaro in jo premagati. Dogodek je opazovalo 150.000 ljudi na obeh bregovih.

KRIŽANKA

Pomen besed:

Vodoravno: 1. Beseda koncem očenaša. 3. Vozilo. 6. Država v U. S. A. 8. Reka na Hrvatskem. 9. Oblika posode (krožnika). 10. Industrija. 12. Doba v literaturi. 13. Število. 14. Zelenjava. 16. Sam. 18. Sportna panoga. 19. Pokrajina na Hrvatskem. 20. Topla alkoholna pijača (k-g). Navpično: 1. Biblijsko ime. 2. Kazni zatmek. 3. Vprašalni zatmek. 4. Avtomobilska znamka. 5. Država v Ameriki. 6. Artist. 7. Rimski pozdrav: geomet. oblika. 10. je na glavi. 11. Število. 14. Kar si želi gluhonem. 15. Štramba. 16. Padavina. 17. Suha zemlja na odprtem morju.

Rešitev križanke »List«.

Vodoravno: 1. ko. 3. list. 5. de. 6. as. 8. bo. 9. in. 11. ep. 13. Ezav. 15. ded. 16. R. U. R. 17. Etna. 19. on. 20. ga. Navpično: 1. ki. 2. os. 3. le. 4. ta. 5. do. 7. se. 8. beda. 9. iz. 10. na. 12. park. 13. Eden. 14. vrag. 18. (navzgor) krap.

Kontrasti

ponoči v mojo spalnico kot tatu? Obiskali ste me kot napadalec v romanu. Oproščam vam vse. Stopite bliže...

Artur se je za trenutke vzravnil, a že mu je postalo žal, da se je odkupil s takimi besedami. Obšla ga je kurja polt in lasje so se mu naježili.

Misel mu je švignila skozi mozgane. Rekel si je, da ne bo mogel svoje nočnejše izjave nikoli preboleti. Ko pa se je domislil škandala, aretacije, ječe, zaničevanja vsega sveta in zlomljenega življenja — mu je bilo spet tako, da bi se bil kar sesedel.

Stopil je dva koraka naprej in trepetaje od groze je objel nestvor.

To je bil zadnji poskus tatvine, ki ga je izvršil Artur Duameaux. Čez nekaj dni sta stopila z Aureo Simpsonovo pred oltar. Trideset milijonov mu je prinesla v hišo za doto.

Vladimir Levstik:

General Arlecchino

Italijanski značaj ima dve svojstvi, ki sta drugo z drugim v fatalnem neskladju.

Prvič: Italijan ljubi življenje.

To ni nič čudnega. Živeti z italijanskim nebnom nad glavami in uživati po ritmu italijanske krvi je destilirana slast. Kakor hrošču v majnikovem gozdu, je tudi Italijanu ljubša smrt od

te slasti, nego od — vobče kake strahote. (In v tem ni čisto osamljen.)

Drugič: Italijan ljubi junaško slavo. Rad se veliči v imperatorskih pozah. Fraze o zavojevanju sveta, dvatisočletja dedščina in prokletstvo, mu udarjajo v glavo kakor vino santo.

Toda: kdor hlepi po junaški slavi in zavojevanju sveta, tistemu ne sme biti življenja žal. Pot do slave je samo ena: pot moštva. Markirana z italijanskimi barvami, vodi navadno v harlekinado. Zakaj moštvo pomeni v vsaki skrajnosti žrtve življenja. In Italijani, ki bi jim bilo življenje — la dolce vita — dotorej odveč, je malo.

Arlecchino in Fanfarone sta v svetu izven Italije nepopularni figuri. Zlasti na severu. Čim višje ju vodiš izpod južnega solnca proti pustinja večnih leđev, tem bolj nezmiselnost sta videti. V Arktidi ni ušes za Arlechinove burke, ne odmeva za fanfaronade njegovega tovariša.

Zakaj Arktida je kraljestvo smrti. Le prekaljenim dušam se odpirajo njeni beli obzori. Odkar so paladini izgubili s sveta in odkar je zemlja objadrala in raziskana od iztoka do zapada, je okoli tečajev poslednje zavetje epopeje.

Izvestja vseh polarnih raziskovalcev so pisana s strašno, pretresljivo suho-

Kulturni pregled

Julijski zvezek

„Ljubljanskega Zvona“

Ravnokar je izšla sedma številka naše odlične literarne revije »Ljubljanski Zvon«. Prinaša pesmi Frana Elterja, Srečka Kosoveca in Ivana Albrehta, Ante Debeljak pa je poslovenil odlomek iz znamenite Racinejeve »Fedre«.

Iz pripovedniškega je v tej številki samo nadaljevanje priljubljenega romana Jožeta Pahorja »Serenisima«.

Znam slovenski filozof umiv. prof. dr. France Veber, čigar portret je priložen kot umetniška priloga tej številki, je prispeval filozofski esej »Emocionalna struktura osebnosti«. V predovine slovenske kulture stike nas uvaja razprava dr. Jožeta Glonarja »In memoriam F. E. Korš«, v kateri spoznamo ruskega prevajalca Prešernovih poezij.

Med književnimi poročili omenjuje Boldin Saraja Cankarjevo »Zgodovino likovne umetnosti v zahodni Evropi, J. A. G. V. zvezek Jurčičevih »Zbranih spisov«, A. Debeljak pa Zupančičev prevod B. Shawove »Svete Ivane«. Po kratki opazki glede Zupančičeve »Veronike Deseniške« piše Fr. Mesesnel v razstavi Ivane Kobilice.

»Ljubljanski Zvon« se narača pri upravi, Prešernova ul. 54.

Dostojevskega „Idijot“

K zaključku mariborske drame.

Zdi se, da ima tudi mariborsko gledališče, kakor vsi ostali slovenski odri, navado da šele proti koncu sezone vprižirajo najmočnejše komade. Predlani »Kralja Edipa«, lani Shakespearov komedijo »Kar hočete«, letos njegovega silnega »Othella« in zdaj Dostojevskega »Idijota«. Uprizoritev »Othella« ni uspela, pač pa je treba ugotoviti, da je po splošni sodbi publike in kritike »Idijot« značilni višek vse letošnje sezone.

To ogromno delo velikega Rusa je režiral sam vodja drame, g. Rado Pregar, ki je ob enem igral vlogo Rogožina. Dramatizacija rajnega ljublj. režiserja B. Putjate ni ničesar odvzela globokemu in tako značilno ruskemu delu. Pri umetniško zasnovani režiji je iz nje mogoče ustvariti resnično odersko umetnost. To je Pregarju uspelo v polni meri, tako, da je ta »Idijot« postal dogodek za Maribor. Po njegovih vzornih režijah Gogoljevega »Revizorja«, Wedekindove »Glasbe«, Leskovčevih »Dveh bregov«, da navedem par najbolj dognanih del, je mariborsko občinstvo upravičeno pričakovalo mnogo tudi od te uprizoritve. Ni bilo razočarano; notranji zmisel drame, ves za nas ruski tuj milieu, psihološko ozadje in specifični mišični značaj Dostojevskega, vse to nevidno ogrođje tega veledela je oživilo pred gledalci, dobilo je kri in sok in je postalo doživljeno. Celotnemu ansamblu se je poznala magična sila nevidne režiserjeve roke, da se je dvignil, strnil, ojačil in kar spremenil. Intonacija, ritem, harmonična soigra: vse to se je zljilo pod režiserjevim vplivom v neverjetno ubranost stila, ki ni bil več stil, ampak umetniška resničnost, višje življenje.

Pregar je tudi igral še Rogožina. Ta surovi in mišični zakonit tip ruskega nadčloveka, pračloveka, je našel v njem vernekega predstavitelja ki ni postal le zunanosti, le vidnega lika, temveč tudi njegovo notranje značenje, simbol njegove pojave. Pregarjev Rogožin je bil tako rusko pojmovan, a tako doživljen, da je postal umljiv celo našemu občutju. Njegova maska je še sama po sebi umotvor zase. Ni čuda, če je njegova prisotnost na odru vžigala in stopnjevala tempo in intenzivnost vsega igranja. Takih oderskih postav Maribor doslej še ni spoznal mnogo. Pregarju je s uspehu — i kot finocutnemu režiserju i kot globokomumentu interpretu treba čestitati, ob enem pa tudi mariborskemu gledališču samemu, ki more biti ponosno na tega resnično umetniškega tvorca.

Kneza Miškina - Idijota je postavil g. Zeleznik. Redko kdaj smo videli doslej tega vsestransko uporabnega igralca v tako dovršeni formi. Ni več igral, doživljal je na odru. V skupnih prizorih z Rogožinom se je povsod od prav umetniško globokih momentov. Težko nalogo stavi igralci vloga Nastasje Filipovne. Ta nam nepojmljiva, rusko široka postava velike blondine, ki hoče dobro, a dela zlo, ki pogubila svojo dušo s telesom, a hrepeni po visokih idealih — nudi silajno priliko igralci, da pokaže vso lestvico čustev od nežne ljubaznosti do brutalne strasti. Je pa silno težaven problem, posebno mlajši igralci. Gdčna Anta Kovačičeva jo je igrala na premieri. Podala je temperamenten lik, vživela se v svojo vlogo do dna, izdelala figuro nesrečne Nastie do kraja.

Obče priznanje navdušenega občinstva je potrdilo, da si je osvojila srca gledalcev. Našla je mestoma pretresljivo iskrene izraze, ki so morali odmevati v slehernem. Z Nastjo je gdčna Kovačičeva prekosila svojo sijajno vlogo Roze in odlično kreacijo iz »Glasbe«. Aglajo je prav dobro podala gdčna Kraljeva. Ugodno se je vživela v svojo vlogo ga. Bukšekova (Saveta Prokofijevna), kar presenetila je pa ga. Zakrajškova kot Nina Aleksandrovna. To težko vlogo je odigrala z globokim razumevanjem in iskrenostjo. Med najtežje naloge spada vloga Ganje, ki ga je prav sijajno kreiral g. Vladimir Skrbinek. Mnogo obetajoči igralci, ki napreduje od nastopa do nastopa, se je z njo pokazal v neobičajno prepričljivi izrazitosti. Markanten tip je bil Ferdiščenko, ki ga je igral g. Harastovič. Bil pa je nekam preveč naš in premalo ruski. Nastopili so v ostalih vlogah domala še vsi drugi člani ansambla, tako g. Grom (general Jevančin), g. Rasberger (Pitcin), gdčna Savinova (Adelajda), gdčna Udovičeva (Aleksandra). — Pri reprizi je igrala Nastasjo gdčna Starčeva. Pridobila si je z izdelano igro priznanje, dosegla pa le ni tistega notranjega uspeha, ki ga ta težka vloga skriva v svojem jedru.

Pri predstavi so nastopili tudi nekateri zelo talentirani golenci Pregarjeve dramske šole. S sigurnostjo in prirodno igro je presenetil g. Furijan v vlogi Lebedjeva. Tudi g. Nakrst je odigral Koljo z nadpovprečnim uspehom. Videti je bila vsem golencem večša roka učitelja, ki je na uspehe svoje šole lahko že zdaj, po par mesecih zares ponosen.

Predstava »Idijota« je pokazala, da mariborsko občinstvo zna ceniti pravo gledališko umetnost. Trikrat je »Idijot« napolnil hišo do vrha, trikrat je tragična zgodba razvnela srce gledalcev v najglobljih globinah. Prošla sezona je dokaz, da Maribor hoče dobro, res umetniško gledališče in da je tudi drama zmožna privabiti dovolj hvaležnega občinstva. To znanje za dramo je v prvi vrsti zasluha artističnega vodstva g. Pregarja. Želimo mu še mnogo uspehov njemu v čast, Mariboru v užitek.

Izprehod po razstavi
sodobne kulture v Brnu

Obširnejše poročilo o brnski razstavi je izšlo v 1. številki, III. knjigi »Življenja in sveta« z dne 6. julija t. l.

V proslavo obstoja češkoslovaške republike je bila začetkom junija odprta v moravskem središču Brnu »Razstava sodobne kulture«. Organizirali so jo zasebni činitelji v zvezi z državo in s samoupravnimi telesi. Zanimivo je že samo dejstvo, da se ta razstava, ki obsega celo republiko, ni namestila v glavnem mestu — v Pragi — marveč v Brnu. To je lepo priznanje temu procvitajočemu industrijskemu mestu, hkrati pa znak, kako skrbí državni center v Pragi za provinco. Brnska »Razstava sodobne kulture« je letošnja atrakcija češkoslovaške, kakor je razstava svetovnega tiska v Kelmorajnu letošnja »atrakcija« Nemčije. Seveda je »lednja« v primeri s prvo znatno večja in širša, ali to, kar vidite v Brnu, je omejeno na obseg češkoslovaške in je zato zanimivo zlasti za one, ki hočejo spoznati to državo. In na brnski razstavi res spoznaš toliko tega in še več, kakor če bi prebral debele knjige o češkoslovaški republiki. Pa nikar misliti, da je vse to z evropskega vidika provincialno, da tu vidiš samo nekako posnemanje zapadnjaških vzorcev, smešno kopiranje velikih narodov. Ne. Sodobna kultura na Češkoslovaškem ima dodaj samorastlost; civilizacijske tekovine velikih zapadnih narodov dobivajo tu poseben nadih, ustvarja se mnogo tega, česar drugod ni. Tako imaš n. pr. na področju uprave in socialnega skrbstva veliko izvirnih metod, ki so lahko vzor drugim. Češko šolstvo, češkoslovaška umetna obrt — vse to je na taki višini in je hkrati tako značilno za Čehe, da se zrcali i češkoslovaška kulturna fiziognomija i tovrstna evropska kultura vobče.

Na več ko 16.000 četv. m. obsegajočem zemljišču stoji cela vrsta večjih in manjših paviljonov, nad katere mogočno vstaja centralni paviljon. Niso bili zgrajeni le ad hoc, marveč za trajno uporabo. Mesto Brno in moravska dežela je pridobila z njimi krasno razstavišče in prostor za najrazličnejše prireditve. Že letos se je nekam poglobljeno stnil v ozadje brnski veleselj, ki ima v tem središču tekstilne industrije lepo bodočnost. Za prirejanje velikih umetniških razstav imajo poslej lepo izbiro med paviljoni, ki so

krasni monumenti sodobne češkoslovaške arhitekture, živa priča nje modernega duha in visokih stremeljenj po stilu današnjega razvnanega časa.

Posetnik »Razstave sodobne kulture« v Brnu dobi toliko različnih vtisov, da kratko in površno ogledovanje, ki ga narediš tako rekoč mimogrede, nikakor ne zadostuje. V glavnem lahko povemo o razstavi to-le:

Prireditelji so hoteli pokazati, kakšna je prav za prav celotna kultura češkoslovaške republike. Njih pojmovanje kulture je enotno: nje duhovne manifestacije v umetnosti in vidi se kažejo v isti vrsti s produkti materialne civilizacije, vendar pa le s takimi, ki so v neposredni zvezi z intelektualnim in čustvenim življenjem na ozemlju republike bivajočih narodov. Vsa razstava je prav za prav mogočen register te kulture: napisi, slike, vzorci, statistične razpredelnice, miniaturne itd. označujejo najrazličnejše pogoje kulturnega stvarjanja in snovanja; o vsem se lahko gledalec pouči skoraj igrave, zakaj vse je silno nazorno, pregledno in jasno. Najprej se po vhodu v glavni paviljon seznaniš s češkoslovaško republiko; v vitrinah in polih so razni danes že zgodovinsko važni dokumenti, literatura v vseh jezikih, slike, — sploh vse, kar je zanimivega v zvezi z osvoboditvijo in z ustanovitvijo nove države. Potem lahko hodiš uro ali še več — pa tudi manj, kakor te kaj zanima — mimo najrazličnejšega in smotnega ter nazorno razdeljenega gradiva o vseh mogočih pojavih, ki so v zvezi z narodno kulturo in državnim življenjem. Tu spoznaš, kako ogromno delo je izvršila češkoslovaška republika v teku prvih deset let na področju socialnega skrbstva, zdravstva, uprave, narodnega gospodarstva, strokovnega šolstva itd. Človek, ki ga zanimajo sociološka vprašanja v čisto konkretnem delu in v rezultatih, ki jih je dosegla sorazmerno majhna, a celo napredna država — in ni li to v našem času najakutnejši študij? — ima tukaj gradiva za cele ure. Spoznal bo, da se celo neuprijatelj številki včasih težko loči od toliko zanimivega statističnega gradiva!

Vsak posetnik iz naših krajev ostrmi v obsežnem oddelku, ki kaže izdelke umetniške obrti. Nisem štel sob, mislim pa, da jih je okrog 50 — vsaka je opremljena z drugačnim pohištvo, vsi mogoči vzorci so tukaj. In kakšni! Ondam mi je rekel odličen slovenski umetnik, ki je videl razstavo: »V Brnu bi se človek marsikaj naučil; ponekdo se odpirajo čisto nove možnosti.« Ni to nekaka »veleseljska« razstava pohištva, marveč izbira mojstrovine mizarske obrti, dokaz visokega nivoja in okusa, sad šolanja in vzgoje. Takisto zanimiv je material, ki so ga razstavile češkoslovaške strokovne šole za steklarstvo in keramiko. Te šole so po večini nemške, ker leže v severni Češkoslovaški. Strokovnjaki pravijo, da se prav v teh dveh panogah težko najde še kje kaj podobnega, saj je češko steklo znano po vsem svetu. Ženske bi imele obilo užitka in zabave s dolgo, pestro razstavo ženskih ročnih del in najrazličnejših drugih izdelkov češkoslovaških ženskih šol itd. V tem obsegu ni mogoče ničesar niti naštet, kamoli poročati o posameznih oddelkih. Pa umetniška razstava! Če se ti ne mudi, imaš za cele ure užitka.

Posetnik gre iz glavnega paviljona v druge, od Čehoslovakov k Nemcem, od Nemcev k Čehoslovakov, tu in tam so vsi skupaj in še Madžari povrh — najraznovrstnejši izdelki ostajajo za njim, produkti duha in rok, divni sadovi dela, — racionalnega dela. Praga, Brno in moravska dežela, vrtnarstvo, elektrika v agrarnem gospodarstvu, moravska mesta (med njimi Zlín z Bato, zanimiv paviljon, ki prčujejo o češki amerikanizaciji), razne vede, visoko šolstvo, — vse to gre pred teboj. Ponekod se — kakor pravijo bratje onstran Sotle — čudom čudiš. Ta organizacija, ta sistematičnost, pa nazornost in okusni aranžman! Velik, obsežen paviljon o osnovnem šolstvu: o vseh stopnjah, z vsemi metodami, vzorci, primeri iz vseh strani republike. Češ. šolstvo! Jaz ga občudujem. Tu raste nov narod, najnaprednejši narod srednje Evrope. S Čehi tudi Nemci! Nič jim ne bo treba ložiti: tu bo njihova prava domovina.

Lahko bi pisal še dolgo... Nu, h koncu bodi povedano samo to-le: Češkoslovaška je z brnsko razstavo pokazala tako dostojno kulturno višino, da smo vsi stari prijatelji češkoslovaškega naroda ponosni, da smo organizatorju te države vedno zaupali in ga vsikdar čislali kot avantgardista novega, realnega, resničnega slovanstva! B. B.

morje! Nobile utira pot D' Annunziu, da bo imel sul Pole Nord italijano prekrasen discorsio, ki ga samo večni ledovi še ne znajo na pamet.

Sveti Očē je prispeval k tej mrtvaški budalaščini svoj blagoslov. In križ. In pravega, živega meniha.

Toda bog polarne burje ni tako popustljiv kakor g. Momčilo Ninčič. Ljubosumno čuva svoje carstvo — in če kdaj priznase komu, priznase tistim, ki ne poznajo strahu, kakor on ne pozna sočutja. Fanfaronade mu ne gredo do živega. harlekinom se ne muza; sam neizmeren, spoštuje le veličino.

Veličine pa, kakor smo videli, v tem primeru ni moglo biti.

In nihče menda ni osupnil, ko se je zgodilo. »Italia« razbita na dvoje. Nobile s svojim štabom igrača vetrov in morskimi struj, polovica posadke odnešena v pogubo, gloria in vittoria prevedena v S. O. S. Vse to je bilo stilno in logično.

Se več. Prvi dnevi so nas obdarili z veliko radostjo. Tisto spontano hiteenje na pomoč z vseh strani je svetel dokaz, da ni bilo človeško bratstvo še nikoli tako iskreno kakor v desetem letu po najbolj nečloveški vojni.

In vse bi bilo v redu — da jih niso našli. Toda Lundborg je priletel do ponesrečencev — in —

Komandant se je vrnil prvi. Svoje ljudi je pustil tam. Oči vsega sveta so se upirale vanj. In pred očmi vsega sveta jih je pustil tam...

Svet, ki je doslej smatral za sveto tradicijo, da stopi kapetan poslednji v rešilni čoln, skoraj ne more verjeti. Le počasi ga prevzema veličina dogodka. Le polagoma se oglašajo klici:

General Arlecchino, kje so tvoji možje?

Italija, kakšne imaš generale?!

Še vedno stoji na ledeni plošči peščica ljudi, ki strme v težajno belino in čakajo odrešenja ali smrti.

Če je strašna misel. A v primeri z večnostjo ni to nič. Niti zanje same ne. Naj jih otmo ali ne — harlekinada je končana.

In iz harlekinade štrli, postranska figura, a nebotična v svoji čisti visokosti, samo en herojski lik:

Amundsen. Zmagalec Arktide in oboževanec petih kontinentov, je odletel v pogin, da bi otel klavrnjo živo stvar, ki jo je v srcu preziral.

Ali so se zgrnili nad njim valovi morja, ali so ga odeli deviški snežgovi? Nihče ne ve.

Toda na orglah polarne vihre, ki je sprejela junakov poslednji dih, bo vekomaj bučala preko sveta pesem o Arlechinovi sramoti in veličastna Saga o Roldu Amundsenu.

Kraljestvo mode

Pyjame

Moderna dama je že davno odložila domačo obleko in nosi doma pyjamo, ki daje vitkemu stasu poseben povdarek, obenem pa ne povzroča ovir v gibanju in kretanju. Pyjama daje ženski liniji tudi interesanten izgled in podčrtava osebno noto.

Pyjama, kakršna je sedaj v modi, ne pretrava ne v obliki ne v barvi. Nosi se skozi vse leto, poleti in v jeseni, doma in v letovišču ter celo na peščin.

Praviloma je pyjama preprosta, enostavna. V glavnem se drži modne linije, vendar pa ne zavrača vezut, slikarij in aplikacij ter celo ne žipki in borti — ampak sprejema vse to le z ozirom na eleganco.

Oblika je v glavnem ravna. Hlače so po možnosti moške mode. Le v izrednih primerih so spodaj zadržane po turškem vzorcu. Te oblike pa se poslužujejo samo zelo visoke postave s dolgi kraki.

Zgornja partija pyjame ni ravna, kakor pri gospodin, ampak fantastična v kroju in liniji ter posnema v tem oziru dnevno modo. Seveda so tipi zelo različni. Ponekod spominjajo na jumperje, na bluze ter celo na ruske košulje. Koncem koncev pa so to samo izjeme, ki potrjujejo pravilo.

Blago za pyjamo se ravna po tem, kakšnem namenu naj vesteza obleka. Za stanovanje nosimo pyjamo iz drugačnega materiala, kakor za v posteljo. Pyjama za domačo rabo je navadno dekorativna v blagu in nič ne de, če je to blago take vrste, da se rado zamaže. Pyjama za v posteljo pa mora vedno biti iz pralnega blaga, nežna v barvi in nikdar ne kričča.

Nasla skica prinaša štiri vzorce.

Prvi model na levi je iz dvojnega materiala. Hlače so iz temnega, zgornja partija iz svetlega blaga. Hlače so ravne, v stilu moške mode in čisto enostavne brez vsakršnih našivov. Zgornji del je spredaj potegjen nekoliko skupaj in se spenja z gumbi. ki dajejo poleg čipkastega materiala na ovratniku in na rokavih temu delu obleke bluzasto podobo.

Sedeča figura prikazuje v zgornjem delu tip kmečke bluze. Hlače so krojene kakor v prvem primeru, dočim je zgornja partija posnetek ruske košulje, garnirana spredaj v sredini, v ovratni partiji in po ramenih navzdol, v pasu in na rokavih. Ti ornamenti so lahko iz volnenega blaga, lahko pa tudi iz posebnih svil in učinkujejo apartno.

Dnevna moda propagira predvsem kompletne obleke. Ta princip se je prenesel deloma tudi v pyjamo, ki se, kakor nam kaže slika, da kompletirani s lahkim grignalom, zelo enostavnim, toda tudi zelo dekorativnim. Tak ogrtač je zelo prijeten za sprehode po vrtu, za boravek na terasi ali pa za sprehajanje po peščin.

Ista slika nam kaže pod ogrtačem zgornjo partijo pyjame s četrkotnim izrezom, ki je obrobjena in prepasana s čisto

temno svilo. Kontrastni učinki so zelo dojemljivi ter ustvarjajo prijetno razpoloženje.

Originalno pyjamo vidimo v četrti skici, kjer so hlače tik nad gležnji elastično zadržane, dočim se zgornja partija pyjame dokaj tesno ovija života in se zapenja na levi strani v boku. Ta kraj dela moderno damo zelo vitko, najprimernejši je zanj blišček materiala.

Sandale

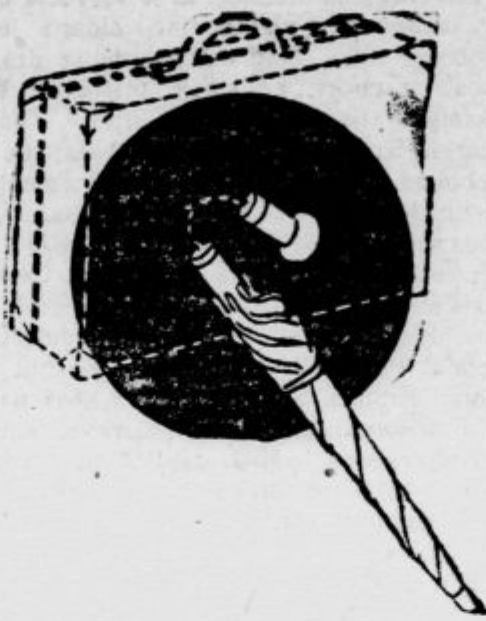
se zadnja leta zopet nosijo in se jih poleti rado poslužuje moško in žensko, staro in mlado. Posebno v kopališčih in letoviščih so najprijetnejše obuvale, ker je noga v njih zelo voljna ter ne čuti nobene nadloge in nobenega pritiska.

Zgornja risba naše slike prikazuje navadno takozvano Petrovo sandalo z dvema jermenoma, malone brez pete; na desni vidimo fantastično sandalo z napol visoko peto, spodaj pa imamo tip sportne sandale, ki je zaradi zraka preluknjana in porabna tudi za štrpce. V kopališčih in letoviščih se nosijo sandale te vrste lahko tudi na promeni. Glavno je, da se v barvi strinjajo z osnovnim tonom obleke.

Rešite alkoholičke!

Kako se more alkoholičke (pijanec) skrivaj ometati ali popolnoma odvaditi za alkoholnih plašč, tako da bolnik tega ne more niti opaziti. Vam sporoči zastoj in poštnine prosto tvrdka.

Arome Company, Zagreb 6-depot Stv. 8

Dežnik na potovanju

V prejšnjih časih so si ljudje zelo razbijali glavo, kam naj spravijo dežnik na potovanju. Palice in dežnike so nosili v posebnih tulcih, ki dandanes niso več moderni. Najnovejši dežniki so tako napravljeni, da jim lahko odvijete ročaj, kar skrajša dežnik za celo ped, nakar ga spraviš v kovček, kjer ti ne dela nadloge.

Zdravstvo

Zdravniška posvetovalnica

G. F. P. v Lj. Ponavljamo, kar smo povedali že nešteto krat: kožne bolezni je treba videti, ker prepozno niti strokovnjaki opis ne zadošča, da bi se po njem lahko vedelo za kaj gre. V vašem primeru ni to drugače; tudi ni moči domnevati, kaj je ta izpuščaj povzročilo. Če ne marate k zdravniku, kar bi bilo najbolje, vam svetujemo, da vzamete kako odvajalno sredstvo, lise pa si namažite z borovim vazeolinom (3%) ali še boljše z Inotolom. Če vam ne bo koristilo, škodovalo vam gotovo ne bo. — G. D. J. K. O. Ad 1.) V kritiko diagnoze se pod nobenim pogojem ne spuščamo. Ad 2.) Velja isto kot o kožnih boleznih v obče. Po vašem opisu bolezni dobivamo vtisek, da gre za kako infekcijo, morda anginozno revmatične vrste; (prve bezgavke na vratu, nadaljno otekanje drugih žlez, eksantem, temperature, revmatične bolečine itd.) — Držite se zdravniških navodil, to bo najsigurnejše. V sličnih primerih se lahko poskusi takol v začetku z večimi dozami salicilovega natrija ali z omadinom. Pozneje je malo verjetno, da se da bolezen kpirati ali skrajšati njena doba. — G. M. S. v S. Bolezen velja kot trajno neozdravljiva, dasi ne nevarna. Ima tendenco se vedno zopet vračati. Zdravljenje se more izvesti samo pod zdravniškim nadzorstvom. V poštev prihajajo infekcije arzenovih prenatov, nadalje v prvi vrsti mazila, ki vsebujejo belj prečistilat živega srebra ali žveplo. — G. I. S. v V. P. C. Vaše bolezni ni moči zdraviti z nasveti. Predvsem je treba videti, opazovati jo, in sproti ukreniti kar je treba. Tudi je stvar kronična, torej trdovratna. Nadalje je verjetno, da ste poskusili že vsa običajna zdravila. Obupati vam ni treba: toda bolezen, dasi ozdravljiva, je kakor rečeno, jako trdovratna in ima naklon večkrat se povrtni. Svetujemo vam, da se odločite za bolnico, ali pa se izročite kakemu strokovnjaku v zdravljenje. — G. A. I. G. Gotovo je stvar tudi na ta način ozdravljiva. Vendar traja precej dolgo in ni brez bolečin. Tudi ni morda prikladna, da bi se izvajala doma, ampak samo v bolnicah in sanatorijih. Injekcije same na sebi niso drage, veljati pa morajo kot operacije in zahtevajo posebne vaje, izkušnosti in ročnosti. Izvajati te vrste zdravljenja kirurgi. — G. I. K. O. Vaše pismo nam je prepozno došlo v roke. Za srečico uporabljate inotol-mazilo. — G. V. B. v Lj. Za zdravega človeka vsakakor, seveda, če so ta dva sveda in nepokvarjena. Občutili, ali bolehen želelec pa surove beljakovine ne prenaša dobro. Tudi vsebuje rumenjak več maščobe kot se v splošnem misli. Najlažje prebavljivo je trdo kurje jajce, na pire zmehčano v trlincel; brez rumenjaka dokaj boli, kot z njim kot redilo, osobito omešano v mleko. Je seveda prvostveno. Da bi »posebej« redilo kri, ni moči reči, razen če uvažujemo, da vsa bele rumenjak precej železa, ki velja kot nabodilo za zvišano produkcijo krvi, odnošno, da igra važno vlogo v sestavi rdečih krvčev, ali boljše rečeno njihovega rdečila, takolimenovanega hemoglobina. — G. M. P. Določena zlasti ne da bi se videlo bolnika ni moči nič povedati. Dozvedno je stvar v zvezi z endokrinno sekrecijo, tako da ostanje tudi rentgenizacija povsem problematična. Morda pošljete bolnika v ambulatorij živčnega oddelka splošne bolnice v svrhu pregleda in preiskave. — G. M. T. v V. Glavobolje temelji brez dvoma na nosnih polipih na katerih trpite, kot je to ugotovili vaš zdravnik, ki vam je gotovo

Zdrave matere, zdrav narod!

Ali je koristno zdravju naših žen, če so sklonjene nad čebrom za pranje in žulijo njih perilo po zastarelem načinu. Kako nespametno je to v dobi moderne zdravstvene vede, kako nesmiselno, ko Vam nudi Persil možnost oprati perilo s samim kuhanjem snežnobelo in popolnoma čisto!

Gospe, perite s Persil-om!

tudi nasvetoval malenkostno operacijo, da se iznebite svojeglavnega zla, in z njim tudi drugega. Škoda za denar, ki ga izmetavate za praške in druga zdravila. — G. F. M. v T. Solnčenje postane zaradi pogosto se pojavljajočih krvavitev iz pljuč za tuberkuloze lahko usodopolno in celo v nesrečnih primerih vodi do smrti zbog izkvaljenja. — G. V. S. v Zg. P. Dializat iz vaše domače mesojedke: drosera rotundifolia. Tudi drug preparat z imenom »Pilka« priporočajo. — G. T. R. v Z. Prejeli Hvala! G. I. S. v S. Za opekline po solnčarici velja ista pravila kot za sicer nastale opekline. Mehurje pustite v miru; če so bolečine hude, dajte obkladke z mrzlo vodo, kateri je na 1 liter primešana 1 žlička svinčenege acetata. Sicer naj si bolnica namaže kožo z 2-3% borovim vazeolinom. Če bi se pojavil močan glavobol, visoka temperatura, bljuvanje ali delirije, pokličite zdravnika. Proti brezuspešnosti naj bolnica jemlje natrijev bromat. — Zdravljenje se na drug način ne da pospešiti. Posledice so navadno brezpomembne, izjemoma pa tudi lahko ostavljajo težke okvare. Solnčenje naj bolnica opusti.

Radio

Izvrček iz večernih programov

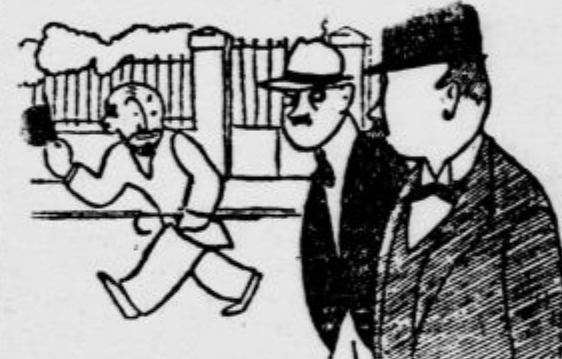
BERLIN (484 m 4 kw), FRANKFURT (428 m 4 kw), LANGENBERG (468 m 25 kw), STUTTGART (379 m 4 kw), PRAGA (349 m 5 kw), LONDON (DAVENTRY 1604 m 25 kw), ZAGREB (310 m 0.7 kw), BRNO (441 m 3 kw), RIM (450 m 12 kw), DUNAJ (517 m 7 kw), DAVENTRY (492 m 12 kw), VARŠAVA (1111 m 10 kw), STOCKHOLM (MOTALA 1320 m 30 kw).

Nedelja, 8. VII.: ZAGREB 20.35: Koncert akademskega pevskega društva »Mladost«. Nato lahka glasba. — BRNO 18: Straussove, Saint-Saensove in Wagnerjeve skladbe. — 19: Odiomki iz francoskih oper. Nato koncert lahke glasbe. — BUDIMPEŠTA 20.15: Koncert Schubertovih skladb. Nato koncert ciganske godbe. — LONDON 21.05: Koncert komorne glasbe. — PRAGA 18: Koncert Schubertovih skladb. Nato koncert godbe na pihala. — DUNAJ 10.30: Koncert na orgle. Nato koncert dunajskega simfoničnega orkestra. — 16: Popoldanski koncert orkestra. — 19: Koncert komorne glasbe. — VARŠAVA 20.15: Večerni koncert orkestra in solistov. — STOCKHOLM 20.30: Večerni koncert voljskega orkestra.

Ponedeljek, 9. VII.: BERLIN 20.30: Orkestralni koncert. — FRANKFURT 21.15: Novej-

še ruske skladbe za klavir. — LANGENBERG 18: Koncert Mozartovih komornih skladb. — 19.20: Joh. Straussova opereta »Netopir«. — STUTTGART 20: Koncert Filharmoničnega orkestra. (Nabožna glasba.) — ZAGREB 20.30: Prenos iz gledališča. — BRNO 20.30: Prenos koncerta iz Prage. Nato prenos z brnske razstave. — BUDIMPEŠTA 12.05: Koncert komorne glasbe. — 17.45: Koncert ciganske orkestra. — 20: Orkestralni koncert skladb R. Wagnerja. — LONDON 19.45: Pevski koncert. Nato mešan večer. — PRAGA 20.30: Koncert orkestra in solistov. Nato prenos z brnske razstave. — DUNAJ 20.15: Romantična glasba. — 1. Mozart: »Gledališki ravatelj«; glasbena komedija v enem dejanju. — 2. Beethoven: »Adelaida«, slika s petjem v enem dejanju. — 3. Schubert: »Domača vojska«; opera v enem dejanju. — VARŠAVA 20.30: Večerni koncert orkestra in solistov. — STOCKHOLM 20.55: Koncert velikih pesmi.

Torek, 10. VII.: BERLIN 21: Pevski koncert. FRANKFURT 19.30: Scenične kantate. (Akademiški orkester iz Göttinga.) Nato lahka glasba. — STUTTGART 20: Koncert orkestra in solistov. — ZAGREB 17.30: Koncert orkestra in solistov. — BRNO 19.40: Koncert Forsterjevih in Novakovih pesmi. — 20: Klasične Haydnove, Mozartove in Beethovnove skladbe. Nato prenos z razstave. — LONDON 19.15: Koncert Debussyjevih klavirskih skladb. Nato mešan večer. — PRAGA 19.15: Koncert godbe na pihala. Zbaven večer. — DUNAJ 16.15: Popoldanski koncert orkestra in solistov. — 20.05: Straussove, Marxove in angleške pesmi. — 20.25: Schubertov večer. — 1. Variacije pesmi »Suhe rože«, za violino in klavir. — 2. Romantična opera »Rosamunda«. — VARŠAVA 18: Koncert poljske glasbe. — 19.50: Prenos opere iz Velikega teatra v Poznanju. — STOCKHOLM 19.30: Večerni koncert skladb za bas in violino.

Pred volitvami

»Kdo te tako vladno pozdravlja?«
»Ne poznam ga.«
»Ah tako, gotovo kakšen kandidat za državni zbor!«

Osip Dimov:

Na oceanu

Za četrti dan je bil ogromen oceanski parnik na poti v Newyork. Veter je neoprenehoma divjal in popotniki so po večini ležali v kajutah, trepeč za morsko boleznijo. Drugi so bledeli posinečih obrazov in z motnimi pogledi posedali po divanih v dvoranah. Opoldan ni bilo v veliki jedilnici niti dvajsetine žimzmed dva in pol tisoč ljudi, ki so se za dobo enega tedna naselili v tem plavajočem mestu.

Iz priletnih salonov prvega in drugega razreda so prihajali zvoki klavirja in gosli; majhen orkester je igral na poti med Evropo in Ameriko ljubke valčke in sentimentalne napeve: Njegovo sviranje je spremljalo žvižganje vetera in zamolklo ropotanje turbine. Nad morskimi globinami je skozi valove enoličnega oceana in pod otožnim, togotnim nehom vztrajno hitel ta odlomek človeškega mesta, ki se je bil odtrgal od svojega kontinenta in je plaval k drugemu. V spodnjih orostorih — v tretjem razredu — so lžali revni izseljenci. Njih žene so se drgetaje zavijale v stare debele rute. Tu ni bilo čuti zvokov ladijskega orkestra. Govorili so v desetih različnih jezikih in so vsi ču-

tili, da jim je usoda ista.

Lep mladenič, popotnik prvega razreda, oblečen kaj elegantno in moderno, se je naveličal puščobe in je zaradi krajšega časa stopil v tretji razred. Njemu morská bolezen ni mogla do živca; čutil se je mladega, močnega in zdravega, pa je neskrbno hodil sem in tja po parniku. Presenečeno je zrl življenje in vrvjenje v tretjem razredu — svet, ki mu je bil tuj. Videl je ruske mušike, faške delavce, Poljake iz Galicije in Žide iz Bele Rusije, Litovce, ki so tiho sedeli na svojih kovčgih, Madžare Irce in mračne Fince. Ljudje z najrazličnejših koncev svetov, ki so jih ločile ogromne zemeljske razdalje, ki niso nikdar slišali drug o drugem, so se zdajci našli na ozkem skupnem prostoru; imeli so isti smoter in po glavah so jim rojile skoraj iste sanje...

Popotnik prvega razreda ni preveč razmišljal o tem, kar je videl na tem koncu ladje. Ni poznal bede, zato tudi ni imel zanj čuta in umevanja. Z rokami v žepu svojega plašča je raztreseno zrl okoli sebe in si počasi krčil pot med temi nemirnimi, sivimi prikaznimi.

Slučajno je bil opazil mlado dekle z velikimi črnimi očmi. Bila je slabo oblačena; nosila je tenak poletni plašč in

zakrpane čevlje. Podolgovat obraz je očitaval resnobo in se je videl starejši nego je utegnilo biti to dekle v resnici. Na ramena so ji padale težke kite bujnih črnih las.

Popotnik je šel še enkrat mimo nje in jo je pogledal. Dekle mu je ugajalo. Spomnil se je povesti o romantičnih doživljajih med potovanjem.

Obstal je na ograji broda. V obraz mu je udaril veter in vonj po morju. Olobo-ka noč je pokrila svet in ga zagrnila v temo. Sunkoma je plaval parnik skozi visoke valove.

Blizu ograje je stala tudi ona — mlado dekle vitke, prekrasne postave. Mladenič je stopil k nji. Promatral je neosnažene, zakrpane čevlje, nemoderno, ceno obliko; nato se je dotaknil njene-nega komolca in se je neskrbno nasmešnil:

— Pojdi z menoj!

Užaljena in vznemirjena se je mlada ženska obrnila kakor da bi mu hotela povedati kakšno ostro besedo; v hipu se je zresnila in je hotela močje oditi. Ko je stopila dva koraka naprej, mu je rekla:

— Kako si drznete...

In on je opazil — in sram ga je bilo — solze v njenih očeh: solze ogorčenja in užaljene časti.

Nekaj dni pozneje je došel parnik v newyorško pristanišče. Prehodni prebivalci neštehtih kajut, palube in ladijskih prostorov so se razšli na vse strani... Človeško morje Amerike jih je požrl... Izginili so... Vsak je šel svoji usodi nasproti.

Minili sta dve leti. Nekega viharnege jesenskega večera je taval mlad človek izžetega obraza in bridko stisnjenih ustnic po Boweryju. Samo trudoma bi bil kdo spoznal v njem tistega mladega in veselega popotnika prvega razreda. Njegova elegantna, po poslednji modi skrojena obleka, je bila zdaj že ponošena in ovratnik zmehčan... Se vedno je nosil dragocen plašč iz boljših časov... Neusmiljeni Newyork je tudi njega dobobra pretresel.

Mračni, nesnažni Bowery se je poga-goma praznil. Preproste trgovine so se bile odprte in so nudile čevlje, perilo in zdravila za pet in dvajset odstotkov ceneje. »Priložnostna« razprodaja, ki je trajala že nekaj let... Po ulicah so se gugali pijanci, zgoraj pa so brzeli vlaki mestne železnice.

Čvrsto zavil v svoj plašč je mladenič hitel domov — v neprijazno stanovanje. Danes je bil slab dan, a jutri ne bo nič boljši. Drgetal je po vsem životu, a ne toliko od mraza, kolikor od

utrujenosti in otožnih misli.

Pred izložbo neke drogerije je stalo dekle v novem, modernem plašču. Njen širok klobuk s peresi je dajal prekras-nemu podolgovatemu obličju nekam skrivnostno senco. Podmazane oči so se bliščale. Tedaj je mladenič spoznal v nji tisto revno, skromno deklico iz tretjega razreda, ki jo je bil na palubi oceanskega parnika tako hudo užajil. Hotel je iti mimo, ker ni želel, da bi ga dekle spoznalo. Povesil je oči in skril obraz v zavijanih plaščev ovratnik. Tedaj pa je občutil počasne korake za seboj. Ona je šla za njim. Ali ga je spoznala? Mar ga je hotela ona nagovoriti?

V tistem hipu ga je nekdo prijel za komolec. Jadno se je obrnil in opazil njen tuj, ravnodušno nasmešljen pogled. Oboje njh je obstalo. Tedaj je reklo dekle z zbitim, hripavim glasom: — Pojdi z menoj!...

Dame in gospodične

nakupijo lahko za mal denar najlepše moderne obleke, bluze in prepasnike pri trdkih **Belihar & Velepib**, LJUBLJANA, Mestni trg.

Najmlajše slovensko mesto Gornji grad

Gornji grad leži v gorenjem delu Zadrebke doline med Menino in Rogatcem; proti severu in severozahodu prehajajo nizki griči polagoma vedno višje v gorovja Rogatca z njegovimi razrastki, proti jugu pa so takoj strma pobočja Menine. Ta zemljepisna lega je precej ugodna, ker zapira pot mrzlim vetrovom. Zato je podnebje tudi ugodno, dasi ima oster in svež zrak, ki ugaja zlasti letoviščarjem. Gornji grad premore sresko poglavarstvo, okrajno sodišče, davčni urad, notarijat, dekanjski urad, poštni in brzojavni urad s telefonom, štiri razredno osnovno šolo.

Prvi početki Gornjega grada so zaviti v temno meglo preteklosti. Na strmih gričih

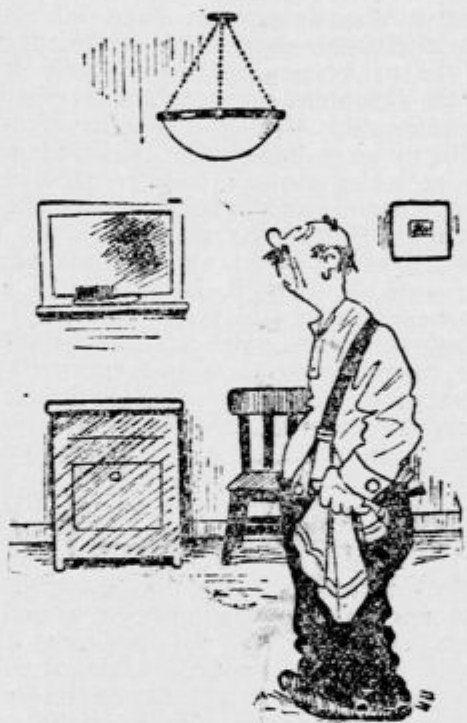
Kakor prej z ostalimi menihi so imeli ljubljanski škofje sitnosti tudi z novimi podložniki, ki so se novemu redu upirali in niso hoteli dajati raznih davkov. Gornjegrajski okoličani so hoteli maja 1635 graščino napasti in oropati, kakor so bili storili s škofiškima gradoma Vrbovcem in Rudenkom pri Rečici. Prvi tak upor je bil že l. 1495 za škofa Ravherja, pozneje zopet od l. 1603 do 1607. za škofa Tomaža Hrena, ki je moral prositi papeža za posredovanje in pomoč zoper upornike.

V Gornjem gradu so pogostoma stokovali ljubljanski škofje in vladali od tukaj svojo vladikovino. Gornji grad je imel od škofiških sinod precej dobička, bolj pa še od

da je veličastna stolnica, ki je največja cerkev lavantinske vladikovine. Zidana je v baročnem slogu. Med najimenitnejše dragocenosti v cerkvi se smeje prištevat štiri umetniške stranske oltarne slike: Zadnja večerja, Kristusovo rojstvo, Vstajenje in Vnebohod. Naslikal jih je slavni umetnik Martin Joahim Schmid iz Kremsa, zato »Kremser-Schmid« imenovan l. 1774 in 1778 ki je tedaj slikal tudi na Kranjskem. Cerkev je začel zidati l. 1752 škof Ernest grof Attems, dozidal pa jo je njegov naslednik grof Leopold Petazzi l. 1760. Zidarji so bili večinoma Kranjci. Sedanja cerkev stoji na to rišču prvotne samostanske cerkve, katero so podpirali od l. 1743. do 1757. Le zvonik, zidan l. 1671., je ostal od stare cerkve, pogreša pa tovariša. Pod cerkvijo so imeli opai in menihi ter ljubljanski škofje svoje grobnice. To izpričujejo mnogi nagrobni spomeniki na južni strani cerkve. Znamenit je posebno Kacijanarjev spomenik.

Impozantna je graščina, ki ima dve nadstropji. Knezoškof Ravbar je ves samostan prezidal ter ga s cerkvijo vred utrdil z močnim obzidjem, s stolpi in globokim jarkom. V sedanem gradu je luksuzno stanovanje škofovo s kapelo in prostori za urade in stanovanja za uradnike. Med vsemi prostori se odlikuje velika dvorana, ki ima na stropu alegorijo s krasnimi podobami; Carniola se klanja ljubljanskemu škofu, držeča načrt gradu v roki. Od nekdanje utrdb je ostal samo en stolp. Prav tako je tudi nekdanji jarek popolnoma zasut; v severnem delu rova, ki leži sredi trga je zdaj urejen lep park, ki ga oskrbuje olepševalni klub.

Po poslednjem štetju je bilo v občini Gornji grad 674, v gornjegrajskem srezu pa 16.504 prebivalci. Za promet skrbi poštni avto, ki prihaja od železniške postaje Smartno ob Paki dvakrat na dan in tudi odhaja dvakrat iz Gornjega grada. Oblastna cesta vodi čez Črničev v Kamnik. V Gornjem gradu je velika parna žaga, električna razsvetljava in vodovod. V bližini so lepi izprehodi, ture pa najprirodnejše na Menino in Veliki Rogatec. Novim meščanom je največ na tem, da Gornji grad zveže železnica preko Kamnika z Ljubljano.

Ni spoznal lestence

»To je zelo nenavadno mesto za umivalkin!«

Iz dolenske Kostanjevice

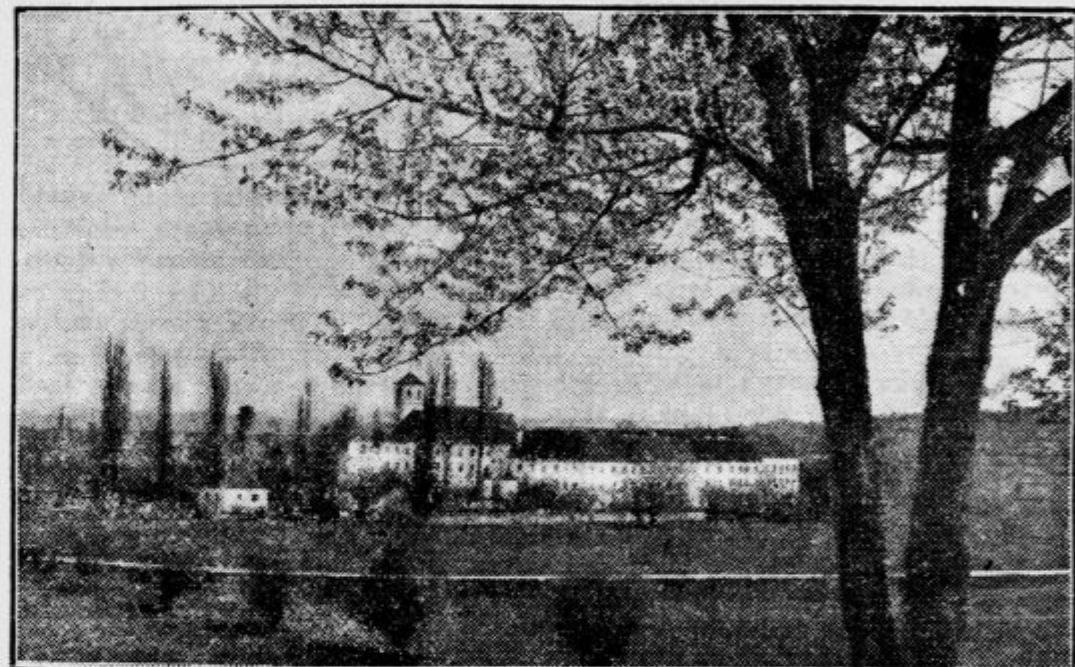
Kostanjevica na Dolenjskem

Naše mesto, ki je eno izmed najstarejših mest na Kranjskem, je nekako obsojeno na zatišje, ker leži daleč od obeh železnic, ki vezeta Slovenijo s Hrvaško. Zato o njem le redko kdaj prodre kak glas v širni svet. Vendar je škoda, da ta lepi kotiček naše ožje domovine, ki ga je znani zemljepisec prof. Rutar radi njegove ljubke skoro otoške lege imenoval »Kranjske Benetke«, ostaja tako nepoznan vsem, ki iščejo oddiha in odpočitka po dolgomesečnem ždenju med mestnimi zidovi.

silo zadostovala ureditev kopališča, kabin in stopnišča v vodo. Na Farovškem bi ne bilo potreba urediti basen, ker je dno reke iz prijetnega proda, ki se stopnišča znižuje. Jednostavne naprave bi se gotovo izplačale že v eni sezoni.

Poleg pomanjkanja železniške zveze je danes tujskemu prometu velika ovira tu pomanjkanje stanovanj za tujce. Mesto bi sicer lahko imelo znatno več tujcev.

Pritegniti je treba vsaj majhen del tujkega prometa v Kostanjevico, kajti

Nekdanji cistercijski samostan pri Kostanjevici

Zdi se pa, da Kostanjevica vendar postaja priljubljeno letovišče vsem tistim, ki ljubijo mir, tišino in užitek v prosti naravi. Tako bomo imeli čez en mesec že pestro družbo ljubljanskih letoviščnikov; tudi iz Maribora in Zagreba je že nekaj ljubiteljev našega zatišja. Prijetne kopeli v topli in mirni Krki, vožnja po nji, solnčne kopeli in lepi izprehodi v bližnje Gorjanice vabijo k nam tujce leto za letom celo iz Avstrije in Nemčije.

Da se izpremeni Kostanjevica v letovišče bi bilo treba seveda še veliko stroškov in truda, vendar bi za prvo

ta promet bi tudi mesto postavil finančno na noge. Okolica je siromašna in ne more prispevati k potrebam mesta. Dosedanje železniško - prometne zveze, dasi so neugodne, ne bodo dolgo ovira razvoju, kajti naraščajoči avtomobilski promet po celem svetu izpodirja osebni promet po železnici. V ostalem moramo upati, da bodo naši in drugi merodajni činitelji na vsezadnje le uvideli, da je železnica v krški dolini državna potreba prve vrste, tako v gospodarskem, kakor v vojaškem oziru.

S cesto na Hrvaško bomo tudi mnogo pridobili, predvsem pa povzdignili naše sejme. Pa je to ceste treba tudi enkrat začeti in ne samo pripravljati ali celo samo obljubljati, kadar so volitve. To se godi že nad 20 let, pa naj bo enkrat dosti tega obetanja. Kredit za ceste je v proračunu, sedaj se govori, da je ta kredit tudi že odprt; na odločilnem mestu imamo rojaka, ki so mu podrejeni tehnični uradi, imamo doma v občini lastnega oblastnega poslanca, obenem župana in predsednika cestnega odbora, država pa ima po svoji Šumski upravi velikanski interes, da se cesta že letos dogradi. Material je od Globočič do meje pod Budinjkom takorekoč ob celi progi na razpolago.

Dani so tedaj pogoji, kakor nikjer drugje, čas je sedaj najugodnejši in ljudstvo komaj čaka na večji zaslužek. Naj se omenjeni naš rojak in pa naš oblastni poslanec, ki je obenem naš župan, malo pobrigata tudi za svoj domači kraj. Ona dva poznata naše potrebe in naj jih na merodajnem mestu izneseta.

Čemu se še odlaga, ne razumemo. Ali se ni bati, da bodo krediti zopet romali nazaj v Beograd ali v Zbure...?

Tehnične priprave, ki datirajo deloma še iz predvojne dobe, so že davno zaključene, treba je samo izvršiti.

V občinskem odboru se cesta pri vsaki seji omenja in vendar ne pride mo naprej, dasi je vse dozorelo za začetek. Tedaj, ne preveč zlorabljeni potrebnosti ljudstva, ki je nekaterim vedno v besedah. Z »Ljubček moj« se ne pride nikamor, dasi so se cestne doklade povisale od 200 na 550%. Tako bi moralo poleg državnega kredita biti tudi še okrajnega denarja, da oblastnega cestnega fonda niti ne omenjamo. Denar je tedaj tu od vseh strani, lokalni faktorji naj se samo malo ganejo, oblastni poslanci pa naj izrabijo svoj vpliv tam, kjer je treba in malo manj za agitacijo.

Če bo oživila cesta, če pridejo do veljave naše prirodne lepote, si bo pomagala okolica poleg mesta in s prometom bo prišlo poleg zaslužka še dokaj svežega razuma, kakor razumevanja za vse dobro, lepo in koristno.

Letoviščarji lahko dobe ceneno hrano v dobrih gostilnah, ki imajo senčne vrtove in udobne prostore. Postrežba in kuhinja sta priznani izvrstni. Napojila pa jih bo naša domača dolenska kapljica.

množestvilnega osovja na škofovem dvoru. Že za drugega škofa Ravbarja je bilo dvornih služabnikov okoli 90. Prve hiše v Gornjem gradu izvirajo od samostanskih ali škofijskih služabnikov, kakor kažejo še sedaj ohranjena nekatera hišna imena.

Škofje so imeli kot knezi rimsko-nemškega cesarstva v Gornjem gradu sodno pravico (Hals-und Blutgericht), zaradi česar se je tu nasešlo mnogo ljudstva. V Homu se še danes vidijo kameniti ostanki »gavga«. Večinoma so prvi škofje v gornjegrajski cerkvi pokopani. Popolnoma so se škofje preselili v Ljubljano l. 1783, ko je južna Stajerska za cesarja Jožefa II. pripadla lavantinski škofiji.

Ni znano, katerega leta je bil Gornji grad povzdignjen v trg. Ima svoj grb; trolistno deteljo na modrem polju, ki jo zgoraj v obeh kotih zagrinjata beli zagrinjali; vsako zagrinjalo pa ima v sredi po eno zlatno zvezdo. Kako je nastal ta grb, tudi ni dognano.

Kakor običajno, so imeli tudi gornjegrajski tržani razne pravice, ki so jih škofje potrjevali drug za drugim. Za dobavo brezplačnega lesa in drv so dobili velik kompleks gozda, ki ga upravlja društvo upraviteljev, imenovano »Petelinek«. V trški vodi Drete smejo še danes loviti ribe.

Najimenitnejša posebnost Gornjega grada

„Jutrova“ kuhinja za bedno deco v Plovdivu

Kakor smo svoječasno poročali, je »Jutro« izročilo od vsote, ki so jo zbrali njegovi naročniki in čitatelji za žrtve potresne katastrofe na Bolgarskem, 30 tisoč levov v roke episkopu Haritonu v Plovdivu, da osnuje s tem denarjem pod naslovom »Ljubljansko Jutro« za bedno stradajočo deco v Plovdivu, kuhinjo, kjer bi 20 do 25 otrok tri mesece dobivalo vsak dan dobro, toplo kosilo in večerjo.

Gosp. episkop je rad ustregel tej želji ter osnoval, kakor sporoča našemu uredništvu v pismu z dne 25. junija, pri osnovni šoli sv. Cirila in Metoda v Plovdivu kuhinjo, kjer dobiva 25 siromašnih učencev in učenek te šole vsak dan kosilo in večerjo in to za dobo treh mesecev. Hrano dobiva v tej kuhinji giasom spiska, ki ga je nam poslal gosp. škof, ta-le deca: 1. Anka Ljubenova, 2. Vera Čičeva, 3. Nadežda Vasileva, 4.

Anka Petkova, 5. Todorka Popova, 6. Nadežda Manjčeva, 7. M. Ivanova, 8. Delka Pavlova, 9. Nadežda Krtova, 10. Nadka Jankova, 11. Mika Mičkova, 12. Stejčo Tončev, 13. Nedeljko Nejšev, 14. Ljuben Boškov, 15. Luko Nejkov, 16. Boško Skenderov, 17. Jelena Petrova, 18. Boris Tolev, 19. Georgij Stefanov, 20. Mihail Nikolov, 21. Mara Bavičeva, 22. Jelena Laparova, 23. Ivan Davidov, 24. Dimitrija Kostova in 25. Vasilj Georgijev.

Gospod episkop je nam obenem poslal sliko dece, ki dobiva hrano iz naše kuhinje. deco se je dal fotografirati tudi Nj. preosveštenstvo mitropolit (nadškof) Maksim, ki je predsednik pomožnega odbora za žrtve potresne katastrofe. Sedi sredi dece. Poleg njega so tajnik mitropolitije, katehet in upravitelj šole »Sv. Cirila in Metoda«. Med deco so tudi učiteljice te šole.

Mitropolit Maksim je rekel našemu odposlancu takrat, ko je izročil 30.000 levov episkopu Haritonu za ustanovitev »Jutrove« kuhinje za bedno deco v Plovdivu:

»Brat Slavjanin! Tisočera ti hvala, povej plemenitim naročnikom in čitateljem »Jutra« v bratski Sloveniji, ki so se spomnili svojih nesrečnih bolgarskih bratov, zadetih od potresne katastrofe, da se jim iz vse duše zahvaljujem kot predsednik pomožnega odbora. Bog jim bogato poplača, ker so pritekli na pomoč bratu v bedi in stiski.«

Episkop Hariton pa zaključuje svoje pismo, v katerem je poslal fotografijo plovdivskih »Jutrovčkov« z besedami: »Še enkrat Vas prosim, da sprejmete mojo najiskrenejšo zahvalo in prisrčno željo, da bi bilo bogato povrnjeno vsem, ki so prispevali za kuhinjo pri šoli »Sv. Cirila in Metoda!«

»Gradišče« je stal nekdanji grad, o katerem ni več sledu. V razlikovanje gradu Vrhovca pri Nazarijah so tega imenovali »Gor. grad«.

Vsaka druga razlaga je napačna. Vsa poznejša zgodovina je tesno združena z zgodovino benediktinskega samostana, ki je bil tu ustanovljen v 12. veku. Takrat je spadal gornjegrajski okraj pod krajino »Saunia«, ki je bila del koroške Vojvodine. L. 1140. je Dyebald (Theobald) Chagere s svojo ženo Fruto po prigovarjanju oglejskega patrijarha Peregrina svoje neodvisno posestvo gornjegrajsko (Obhreburch) z vsemi pravicami podaril cerkvi v ta namen, da se ustanovi samostan. O tem je oglejski patrijarh Peregrin, rojen gorotanski vojvoda, dne 7. aprila l. 1140. izdal obširno latinsko listino ter benediktincem še v posest dal dva dela desetine z vsemi novlinami župnije »Obhreburch«, ki je obsegala takrat vso sedanjo dekanijo Gornji grad s Sv. Andražem in dva dela desetine »z vsemi novlinami župnije Matere Božje v Braslovčah (Frazleu). Patrijarh je dal menihom še 10 pristav stoečih na Furlanskem v Budrijah kot fevd da so od tam lahko dobivali soli in olja in 30 »marken« za zidanje samostanskega poslopja. Tako je bil samostan ustanovljen in oskrbljen. Nemški cesar Friderik Rdečehraček je v Würzburgu l. 1157. odobril ta velikodušni čin ustanoviteljev. Prvi benediktinci so prišli najbrže iz Admonta.

Samostansko imetje je polagoma po mno gobrojnih darovih naraslo tako, da ni imelo podložnikov samo v domačem okraju, marveč tudi v kamniškem, braslovškem, šoštanskem, kozjanskem okraju i. dr. Leta 1461 pa je bil samostan zart. Po smrti opata Kaspara Pinterja — pred njim je bilo vsega 19 opatov — je naznanil cesar Friderik IV. menihom, naj počakajo z volitvijo novega opata, ker namerava cesar ustanoviti škofijo v Ljubljani in jo oskrbeti z dohodki gornjegrajske opatije. Med drugimi nagibi za ravnanje cesarjevo so bili gotovo tudi politični, zakaj menihi so bili privrženec celjskih grofov in torej njegovi nasprotniki. Toda menihi se niso zmenili za cesarjevo prepoved, ampak so si izvolili opata prejšnjega priorja, enoakega Gregorija Hiniga iz Trebnjega, a cesar je že dne 2. decembra 1461 izdal v Gradcu ustanovno listino za škofijo ljubljansko. Podaril je ljubljanskemu škofu grad Goričane, vrhu tega pa izrazil svojo voljo, naj bi se za škofovo mizo (mensae episcopali) v Ljubljani vtelesila gornjegrajska Opatija s pridržkom, da v gornjegrajskem samostanu ostane odslej 10 ali 12 reformiranih menihov. Papež je izvedel o vseh teh dogodkih in naročil, naj v njegovem imenu volitev ovrže. Benediktinci z opatom Gregorijem so se upirali še vse leto ter listine, zapisnike, dragocenosti, zlato in srebro, denar, perlo, posode, orodja, živino in živila spravljali iz samostana. Lahko uganemo, da so tudi okoličani marsikaj prisvojili. Prvi škof Žiga Lamberški je našel bivši samostan ves oropan. Prosil je papeža in cesarja, naj posreduje in pomagata, da se izroči vse samostansko imetje. Ker se to ni dalo drugače doseči, zaradi trdovratnosti menihov in njih privržencev, se je proti njim postopalo s cerkvenimi kaznimi, naposled z izobčenjem. Šele l. 1463 so se menihi vdali in se pogajali, kako bi se stvar uredila. Pogodili so se končno, da se vse odnešene stvari povrnejo, menihi se vsem pravicam do samostana odpovedo ter vse med prepričanje izdane listine pripoznajo za neveljavne. Toda prvi škof Žiga je imel veliko dela in truda, da je dobil vsaj nekaj odnešenih stvari. Nove razmere v samostanu niso več prišle ostalim menihom. Ko so se pozneje že zbal turških napadov in ni bilo več dovolj živeti, so se s časom porazgubili vsi. Ker se škof ni mogel več nadejati, da se benediktinski samostan obdrži, je prosil papeža, naj samostan zatre in odslej namesti 10 ali 12 svetnih duhovnikov za redno opravljanje službe božje. Papež Kst IV. je uslišal škofovo prošnjo s pismom l. 1473. Tako je nehal benediktinski samostan v Gornjem gradu, ki je bil tam 333 let.

Gospodarstvo

Gospodarstvo Jugoslavije v svojih odnošajih napram inozemstvu

V okviru ekskurzije naših mnenj in gospodarskih strokovnjakov je imel zbornični tajnik g. Ivan Mohorič 18. junija v trgovski zbornici v Nürnbergu zanimivo in uspešno predavanje, o katerem so nemški listi »Düsseldorfer Nachrichten«, »Frankfurter Kurier« in drugi obširno poročali. Iz predavanja, kateremu je bil namen seznaniti nemške gospodarske kroge s strukturo našega gospodarstva in z našimi gospodarskimi odnošaji napram inozemstvu, posnemamo naslednje tehtne odstavke.

Kljub težočam, ki so nastale po političnem ujedinenju v jugoslovenskem življenju in kljub neprilikam, ki so se nam pred leti zdele skoro nepremagljive, danes lahko ugotovljamo, da je bil v prvem desetletju obstoja nove države izvršen dober del težkih nalog. Posrečilo se je likvidirati kronične deficite naše zunanje trgovine. Lanskoletna trgovinska bilanca je bila zaradi izredne suše in slabe žetve sicer pasivna, vendar je to smatrati za izreden in prehodni pojav brez globoke važnosti. V drugi vrsti je omeniti rekonstrukcijo pokvarjene železniške mreže in vznožja parka. Od 1. 1919. je bilo obnovljenih nad 1000 km normalnotirnih, med vojno porušeni in uničeni železnice, izvršena je bila rekonstrukcija nad 600 km glavnih prog, dograjenih je bilo 941 km predvojno, odnosno med vojno pričetih normalnotirnih in 79 km ozkotirnih prog ter popolnoma nanovo zgrajenih 178,5 km normalnih in 84 km ozkotirnih železnic.

Vsa ta dela so bila izvršena po večini iz rednih tekočih sredstev državnega proračuna, dasi je bilo potrebovalo za ta namen nad 995 milijonov dinarjev. Tretji aktivum je stabiliziranje dinarske valute, ki spada že od druge polovice 1. 1925. med najbolj stalne evropske valute. V toku preteklega desetletja se je obnovil tudi skoro ves gospodarski inventar, modernizirala in preuredila so se obstoječa industrijska podjetja in mnogo novih podjetij (zlasti tekstilne stroke) se je k nam priselilo iz inozemstva.

Med pasivne točke naše bilance štejemo dejstvo, da velik del naših obveznosti napram inozemstvu še ni reguliran, da likvidacija odnošajev na podlagi mirovnih pogodb z našimi sosedi še ni izvršena in da z velikim številom držav še nimamo trgovinskih in carinskih - tarifnih pogodb. Predvsem pa je težko breme, da se je naš državni proračun iz skromnih začetkov 1.5 milijarde Din ali 1000 milijonov mark 1. 1919. povečal na preko 12 milijard Din ali 900 milijonov mark, torej na vsoto, ki je dvakrat večja kakor ves obtok novic. Težnja davčna in socialna bremena so v zadnjih letih vdrušla vso privatno in javno iniciativno. Poplave in slabe letine so splošno depresijo stopnjevale le za kratko do obilice. Zaradi intenzifikacije kmetijske produkcije naših sosednih držav je nastala tudi kriza našega izvoza, ki je izzvala potrebo preorijentacije naše gospodarske politike.

Jugoslavija je v inozemstvu znana kot izrazito agrarna država. Njena površina (24,5 milijonov ha) je nekoliko večja kakor polovica današnje Nemčije. Le 45,4 % skupne površine (11,1 milijona ha) tvori obdelana zemlja; 80,7 % (7,6 milijona ha) odpade na gozdove, dočim predstavljajo ostalih 24 % neizkoriščeno površino, ki pa je po pretežni večini rodovitna. Način obdelave zemlje je zelo različen. V severnem delu države prevladuje dosti intenzivno gospodarstvo. Proti jugu pa prihajamo do vedno bolj primitivnih oblik obdelovanja in do nizkih stopenj ekstenzivnega in naturalnega gospodarstva.

V luči nemških gospodarskih razmer pridejo ogromne razlike v kmetijski produkciji Jugoslavije šele prav do izraza. Tako je n. pr. v Nemčiji s pšenico posejana površina skoro ista kakor v Jugoslaviji, vendar pridelava Nemčija na 1 ha 16,2 q, Jugoslavija pa le 8,8 q. Nemškega hektarnega donosa ne dosežejo niti najplodnejši žitni rodni kraji (Srem, Banat, Bačka). Donos ovsja je v Nemčiji za 80 % večji kakor v Jugoslaviji in celo pri tobaku prednjači Nemčija za 20 % pred Jugoslavijo. Travnikega sena pridelava Nemčija 42,5 q na ha, dočim znaša pri nas donos komaj 20,96 q. Od obdelane zemlje pripada Jugoslaviji komaj nad polovico na njive, v Nemčiji pa skoro tri četrtine. Pet šestin milijev je v Jugoslaviji posejanih s cerealijskimi, od tega zopet nad polovico s koruzo.

Produkcija pšenice je znašala leta 1925. torej v normalnem letu, 20,8 milijona q; od tega se je porabilo 65 % za prehrano prebivalstva, 15,6 % za setev in le 6,7 % za izvoz. Povprečna letna produkcija koruze znaša okrog 30 milijonov q, l. 1925. je znašala celo 37 milijonov q, od katerih se je porabilo 60 % doma, izvozilo pa se je 13 % ali 8,2 milijona q. V letu 1927. je okroglo 50 % izvozne pšenice konsumirala Češkoslovaška. Od izvozne koruze konsumira Češkoslovaška dve tretjini skupnega izvoza. Nemčija lani kot konsument našega žita sploh ni prišla v poštev. Kljub dejstvu, da so jugozapadni predeli države (Crna gora, Bosna, Hercegovina, Dalmacija in Slovenija) glede produkcije cerealijske za prehrano prebivalstva pasivni, stoji izvoz cerealijske v normalnih letih v naši izvozni trgovini na prvem mestu.

Ta enostranska gospodarska struktura Jugoslavije povzroča, da zaostajajo ena slaba letina, ki povzroči izpad v izvozu cerealijske, da postane trgovinska bilanca pasivna. Vpliv izvoza cerealijske na našo trgovinsko bilanco spoznamo že, če primerjamo izvozne številke zadnjih dveh let. V letu 1927. je n. pr. izvoz pšenice napram 1. 1928. nazadoval od 279.000 na 64.000 ton, odnosno od 846 na 195 milijonov Din. Izvoz koruze se je istočasno zmanjšal od 895.000 na 198.000 ton, odnosno od 1898 na 337 milijonov Din. Lani je izpad pri izvozu cerealijske znašal 1 milijardo 656 milijonov Din in je navzlic povečanemu izvozu ostalih proizvodov naša trgovinska bilanca zaključila s primanjuljem 886 milijonov Din ali 65 milijonov mark. Izvoz cerealijske predstavlja torej nesigurno postavko naše trgovinske bilance, ki je od leta do leta podvržena znatnim izpremembam.

Od ostale obdelane površine pripada 25 % na pašnike, 14,75 % na travnike, 2,26 % na sadovnjake, 1,6 % na vinograde in 1,13 % na vrtove. V primeru z Nemčijo je površina njiv v Nemčiji večja, kakor skupna površina

na Jugoslaviji. Površina vrtov v Nemčiji je štirikrat večja, kakor v Jugoslaviji. Površina vinogradov pa je v Jugoslaviji še enkrat večja, kakor v Nemčiji. Zaradi velike uporabe umetnih gnojil, je tudi pri ostalih kulturah v Nemčiji hektarski donos znatno večji. Tako pridelava Jugoslavija le 53 q krompirja na ha, Nemčija pa 106 q; sladkorne pese pridelava Nemčija 260 q, Jugoslavija pa samo 154 q na ha.

V vinorodnih krajih Jugoslavije se pridelava letno nad 4 milijone hl vina, vendar so jugoslovenska vina po prevratu izgubila nekdanje obširno konsumno tržišče. Znatna aktivna postavka naše zunanje trgovine je izvoz sadja, v glavnem jabolk, češepelj in orehov. Leta 1927. je znašal aktivum v izvozu sadja 270 milijonov Din. Od tega sadja je šla skoro ena četrtina v Nemčijo. Izvoz sadja odtehta celokupen uvoz kolonialnega blaga v Jugoslavijo, ki je dosegel lani le 243 milijonov Din.

Položaj na slovenskem lesnem trgu

Tendenco na slovenskem lesnem trgu je dalje čvrsta. Zanimanje je za izvozno blago in sicer tako v jelovini kakor tudi v bukovini. To blago se trenutno najbolj povprašuje iz Splita pa tudi iz Sušaka ter je namenjeno za Albanijo, kjer se s pomočjo italijanskega kapitala mnogo gradi. Ta gradbena dela izvršujejo po večini italijanski podjetniki. Zahteva se, kakor znano, samo lepo manipulirano blago, to je paralelno, ostrorobno, očeljeno in v zadnjem tudi v zvezku zvezano (da se ukrcanje na ladjo vrši hitreje in da se blago ne pokvari). Pri slovenskih producentih se opaža, da so se kljub znani konzervativnosti odločili zadovoljiti tem zahtevam. S tem je dana možnost za uspešnejši razvoj izvoza iz Slovenije. Sporedno prihaja za izvoz v poštev tudi tesan les (trami, bordonali) za Albanijo in Grčijo. Popraševanje po tramih manjših dimenzij (do 5 šestin). Je zelo veliko ter se dosežejo tudi ugodne cene (za fco vag. nakl. post. ali Sušak). Prvi zaključki za Albanijo in Grčijo so bili sklenjeni preko ljubljanske borze, nadaljnji večji pa še sledi. Pri tej priliki bodi tudi omenjeno, da se je v I. polletju t. l. promet ljubljanske lesne borze napram lanskemu prometu znatno povečal. Tako po številu vagonov, kakor tudi po vrednosti blaga. Ta promet pa bi se lahko še znatneje dvignil, če bi se tudi naši grostisti bolj posluževali borznega poslovanja. Glede na današnje stanje našega izvoza se vedno v večji meri kaže potreba po skupni organizaciji izvoznikov, ki bi imela po vzgledu drugih pokrajin gotov vpliv na enoten razvoj cen.

Jugoslavija pristala na snatno povišanje avstrijskih agrarnih carin. Kakor poročajo z Dunaja, so pogajanja za revizijo trgovinske pogodbe z Avstrijo tik pred zaključkom. V glavnih točkah je že dosežen popoln sporazum. Po informacijah »Neue Freie Presse« je naša delegacija pristala na povišanje avstrijskih carin na živino in meso do višine, ki je v sredini med sedanjimi carinami in med postavkami tretje carinske novele. Če je naša delegacija dejansko in v toliki meri pristala na zahteve Avstrije, potem bo to za živinorejo Slovenije, ki je eden glavnih virov dohodkov našega kmetijstva, nov težak udarec. Upoštevati je treba, da so postavke tretje avstrijske carinske novele 2 do 3 krat višje kakor sedaj veljavne carinske postavke. Če vzamemo za podlago povišanja carin na živino sredino med sedaj veljavnimi carinami in carinami tretje carinske novele, tedaj bi znašalo povišanje pri mesnih prašičih 100 % (od 9 na 18 zlat. kron) pri govedu 100 odstotkov (od 5 na 10 zlat. kron) in pri konjih 50 % (od 100 na 150, odnosno od 50 na 75 zlatih kron). Avstrijske koncesije se nanašajo na pristanek za povišanje naših industrijskih carin. Dodatni dogovor k jugoslovensko - avstrijski trgovinski pogodbi vseboval z malimi manj pomembnimi izjemami, skoro izključno znatne carinske poviške.

Svečana ustanovitve Francoske - jugoslovenske trgovinske zbornice. V petek je bila v aPrizu na svečan način ustanovljena Francosko - jugoslovenska trgovska zbornica. Zborovanje, kateremu so prisostvovali najuglednejše francoske in jugoslovenske osebnosti, je otvoril predsednik zbornice francoski minister Louis Marin, nakar je govoril naš pariški poslanik gosp. Soalakovič. Med drugimi sta otvoritvi prisostvovala tudi poslanika Češkoslovaške in Grčije. Nova Francosko - jugoslovenska trgovska zbornica je nastala iz nekdanje Francosko - srbske trgovinske zbornice, ki pa po vojni ni več delovala.

Stanje hmeljskih nasadov v Sloveniji. Hmeljarsko društvo za Slovenijo poroča 7. t. m.: Zelo lepo poletno vreme povzroča da se lepi nasadi normalno razvijajo. V teh nasadih so skoro vse rastline dosegle visokost drogov, oz. žitnega ogrođa. Rastlina ima obilo panog. Po hmeljski stenici zelo opustošeni nasadi se niso vidno izboljšali in bodo dajali le pičlo letino. Ako bo vročina, ki je nastala zadnje 14 dni, še naprej vplivala na kulturo, se bo letina še zmanjšala, ker razstlina že sedaj trpi vsled vročine. Temeljito premočenje zemlje bi bilo nujno potrebno. Stenice so se polzgnubile. Od peronosporo ni sledu. Glede kupčije ni kaj za beležiti.

Dobave. Gradbeni oddelek direktorije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 13. t. m. ponudbe glede dobave xyloita in klingerjevih plošč ter glede položizne hrastovih parketnih desic. Prometno - komercialni oddelek direktorije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 17. t. m. ponudbe glede dobave 4000 kg bukovnega oglja, do 18. t. m. glede oddaje knjig v vezavo, do 19. t. m. glede dobave dvokolesnih lesenih vozličkov in samokolne, do 20. t. m. glede dobave kaučukastih žigov in lesenih skledic za denar. Strojni oddelek direktorije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 17. t. m. glede dobave kaučukovega materiala, do 18. t. m. glede dobave trtnih vrvic in sirovega sukanca. Dne 21. t. m. se bo vršila pri intendanturi komande divizijske oblasti v Ljubljani oteralna licitacija glede dobave 2200 kg aleva paprike. Pogojl so na vpogled pri omenjeni intendanturi.

Vodnikova družba je ena naših največjih kulturnih inštitucij

Položaj na naših borzah

Devizni promet na ljubljanski borzi 24.61 milijona Din. Voja škoda popustila.

Ljubljana, 7. julija. Na ljubljanski borzi je bil pretekli teden devizni promet precej živahen. Skupni tedenski promet je znašal 24.61 milijona Din napram 20.14, 18.86, 18.6 in 28.1 milijona Din v zadnjih štirih tednih. Največji je bil promet v devizah na Dunaj, Prago, Curih in Berlin. Deviza na London je ponovno popustila na od 277.32 na 277.04. Devizi na New York in Dunaj pa sta se nekoliko okrepili. Med efekti so bili zaključki v ljubljanski kreditni po 128 in v Vevčah po 105.

Na zagrebškem efektom tržišču je Voja škoda zopet popustila od 444 - 445.5 na 434, proti koncu tedna pa se je nekoliko okrepila na 435 - 437. Tudi v investicijskem posojilu je bila tendenca slaba. Tečaj je nazadoval od 91.75 koncem zadnjega tedna na 89 - 90; ob zaključku tedna pa se je trgovalo po 90.

Zasebne vrednote so bile ves teden bolj zanemarljive. Med bančnimi vrednotami je Poljodelska po izvršeni emisiji novih delnic ponovno popustila, in sicer od 18.5 na 17.5. Delnice nove emisije so koncem tedna notirale 16 - 16.5. Ostali bančni papirji so se trgovali po nespremenjenih tečajih. In sicer Praštediona po 950 - 952.5, Hipotekarna po 59.5 - 60, Jugobanka po 88 - 88.5, Srpska po 145, Kreditna po 85 in Narodna banka po 6850 - 6900.

V industrijskih vrednotah je bilo malo prometa. Lesnoindustrijski papirji so popustili. Gutmann se je trgovalo po 215 do 210. Slavonija pa po 12 do 11.5. Slaveks se je večeraj nudil po 108. Vevče so se ves teden trgovale nespremenjeno po 105. Tudi za Dubrovačko je bilo malo zanimanja ter je tečaj nazadoval na 450 - 480. Prav tako je brez zaključka popustila Trboveljska od 489 - 495 koncem zadnjega tedna na 476 do 480.

Devise in valute.

Ljubljana. (Prosti promet.) London 277.1, Dunaj 8.015, Praga 168.5, Curih 1095.6, Milan 298.5, Berlin 18.58.

Effekt.

Curih. Beograd 9.13, Berlin 123.91, New York 518.90, London 25.27 in pet osmink, Pariz 20.35, Milan 27.25, Praga 15.38, Budimpešta 90.48, Bukarešta 3.18, Sofija 3.745, Vadsava 58.175, Dunaj 73.14.

Dunajska borza za kmetijske proizvode (6. t. m.) Na svetovnih tržiščih je tendenca povsem mirna, ker so cenitve letošnje letine vedno ugodnejše in ker se računa s kvalitativno in kvantitativno dobro letino. Konsum je povsem rezerviran. Nova jugoslovenska pšenica, 77 kg, se ponuja po 1.73 Kč. baška pa po 1.71 Kč. Ponudniki so znižali ceno domači pšenici. Rž je nazadovala za 75 grošev. V turščici je tendenca nespremenjena, morda zaradi vladajoče suše celo nekoliko prilajnejša. Uradno notirajo: pšenica: domača 43.25 - 43.75, madžarska Tisa 47.25 - 47.75; rž: marchfeldska 41.75 - 42; turščica: 87 - 87.75; oves: domači in češkoslovaški 87.25 - 87.75.

«Ko postanem velik, al bom služil denar, kakor papa!»
«Da - in jaz ga bom razdajala kakor mama!»

Sokol

Sokol II. se udeležil danes delnega župnega sveta v Šiški. Zbirališče članstva v krajih in naraščaja ob 3 popoldne pred Narodnim domom. Ostalo članstvo v civilu z znakom. Zdravo.

Sokol I. vabi svoje članstvo, da v čim večjem številu poseti prireditvi bratskih sokolskih društev v Šiški in D. M. v Polju. Zdravol Odbor.

Sokol na Viču javlja, da se bo vrnilo v nedeljo 15. julija t. l. na Rožniku veliko kresovanje s najrazličnejšim zabavnim sporedom.

HLADILNE OMARE izolirane s plutovino za gospodinjstvo, delikateze in mesarne izdeluje. VERA Ljubljana, Gosposvetska cesta 8.

Naši onstran granic

Marežije na Koprčnici so bile sopot torišče fašističnega divjanja. Odkrili so spominsko ploščo onim fašističnim »mučenikom«, ki so prišli oboroženi s puškami v varstvo orožnikov za časa državnooborbnih vojev. Marežije, izvali na predzen način prebivalstvo in končno izkupil, kar so iskali. Domače prebivalstvo je moralo prisostvovati fašističnim slavnostim in poslušati slavospev onim, ki so bili prišli nad mirne občane s puškami in gorjaci, da bi streljali na nje in jih pobijali kakor pse. Ko so proti večeru fašistični nasilni razgrajali odšli proti Koprni, se je vas globoko oddahnila.

V Komnu je na sestanku fašističnega učiteljskega provincijalnega tajnika udeležena naglašala, kako je fašistični šolni poverljiva naloga, da vzgaja drugorodno mladino v italijanskem, fašističnem duhu, da jo s pomočjo »balliov« in »malih italijanov« veže na fašistično stranko in tako pripravljajo državi za fašistične ideale navdušeni pomladniki in da tako na vedno ogroženi svet ne dotakljivi med domovine gradi branik, ob katerem se mora zložit tudi najbesnejši naval prekomernega barbarstva.

Prokuratorski izpit so napravili dr. Janko Vovk in dr. Jerič iz Trsta, dr. Požur iz Ajdovščine in dr. Glaser iz Gorice.

Elektrifikacija tržaških železniških prog. Za elektrifikacijo tržaških dobodnih prog Trst-Opče in Trst-Tržič sta zaprosila pristalski gospodarski odbor in deželna fašistična zveza. Ba-

je se število letos ta elektrifikacija, ki jo je smatrali za pričetek splošne elektrifikacije mednarodnih prog: Trst-Postojna, Trst-Podbrdo in Trst-Tržič.

Midva se ne udava. V vasi Koprivčice pri Kani na Kanaškem se je vršila vesnaka buka med orožniki in bratoma Okroglič, ki sta se zaradi barikade v svoji hiši tako, da jima dolgo časa ni mogel nihče priti blizu. Fran Okroglič je iz sovražstva ranih Antona Cvetrežnika. Zato so ga orožniki hoteli aretirati. Okrogliča sta bila dobro oborožena. Slednjič sta bila v boju težko ranjena in nato odvedena v gorško bolnico, kjer je eden umrl.

Italijanska primkov. V sednjem tržaškem seznamu izpremenjenih primkov štimate nastopne značilnejše prebede: Bajc Bai, Boeswirth vdova Neža, rojena Dolinar, se zove sedaj Malosti - Valli, Winter Ivana vdova Božiglav se zove sedaj Verrini-Capodei, Černe Negrelli, Crnigoi Montenero, Debevec Debelli, Glück Felici, drugi Glück Fortuna, Hollstein Ollestini, Kleinschuster Sutorini, Kragelj Carli, Kravos Carvi, Kurent Correnti, Lapajna Lapagna, Ljuba D'Amore, Mrovlje Morelli, Ogrizek Griseili, Pokorny Mokesti, Ravbar Roberti, Tischler Tiscelli.

John Aiglich. Poročali smo, kakor je stopil v pokop predsednik reškega sodišča John Aiglich pod pritiskom regnikolskih sodnikov, ki jih pošilja Rim na predsedniška mesta v Julijski krajini. Aiglich je postal odvetnik. Z boleščjo v srcu je gledal fašistično početje na Reki in nekoč je povedal oblastnikom v brki, da to, kar delajo, ni v korist kvamerskih pokrajin in da si je odrešitev predstavila precej drugače. Aiglich so proglasili za nora in ga odvabili v blaznico. Po prizadevanju prijateljev je bil končno vendar izpuščen, nakar je fašističnim pogovarjem v Rimu razložil, kaj počno na Reki fašistični konzul Host, prefekt Vivorio in občinski komisar Piva. Reški fašizem je v razkolu. Nato je bil Host odstavljen, dobil pa je predsedniško mesto v javnih skladiščih. Baje bosta odžagana tudi Vivorio in Piva. »Blaznemu« Aiglichu je ponudeno mesto »podeštata«, katero bi sprejel, ako rimska vlada izpotni največji del Reki danih obljub.

Čudeži se godijo po azilih »Lege«. Tega prepričanja je tržaški »Piccolo«, ki opisuje prireditve ob zaključku šolskega leta po Leginih azilih. S šolo se vrača stari italijanski značaj krajev, kjer je »Legin« zavod, gledajo nani sosedje z željo, da bi imeli tudi v svoji sredi tako žarišče italijanstva. V št. Vidu pri Vipavi vidno prospeva azil, v Stanjelu je azil tekom enega samega leta dosegel višino drugih, začetkom je bilo otrok 10, sedaj jih je 50. V Krakovcih je zastopnik »Lege« dr. Petrovski pohvalil duhovnika Cesarja »per la sua opera d'italianità«.

Ali ste se že naročili na „Ponedeljek“?

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani 7. julija 1928.

Višina barometra 308.8 m

Kraj	Čas	Barom.	Temper.	Rel. vlažn. v %	Smer vetra v brzina v metrih	Oblak. 0—10	Padavine	
							V: 'a	v mm de 1. ure
opazovanja								
Ljubljana ..	8.	762.0	23.8	48	E 4	1		
Maribor ...		761.3	19		mirno	0		
Zagreb		762.7	24	56	SE 2	8		
Beograd ...		77.9	24	38	W 4	0		
Sarajevo ...		77.2	23	65	mirno	0		
Skopje	7.	77.4	25	53	mirno	0		
Dubrovnik ..		761.5	21	64	SW 2	0		
Split		761.2	28	63	E 2	0		

Solnce vzhaja ob 4.20, zahaja ob 19.49. Luna vzhaja ob 22.55, zahaja ob 8.23.

Najvišja temperatura danes v Ljubljani 25.2 C, najnižja 18.6 C.

Dunajska vremenska napoved za nedeljo: Vjužnih Alpah semintja oblačno, morda nevihte.

Tržaška vremenska napoved za nedeljo: Normalen vetrič. Nebo jasno, dopoldne nekoliko oblačno. Temperatura od 24 do 31 stopinj. Morje mirno.

Globoko potrni naznanjava v imenu vseh ostalih sorodnikov, vsem in vsakomur, ki je poznal njegovo plemenito dušo, da nas je danes ob 20. uri zapustil za vedno naš brezmejno ljubljani papa in sopro, gospod

dr. Ljudevit Stiker

odvetnik v Brežicah

ki je po kratki mučni bolezni umrl. Ostavil naju je sami v najini boli. Zemeljski ostanki dragega pokojnika bodo prepeljani v ponedeljek ob 16. uri (4. popoldne) iz hiše žalosti na mestno pokopališče v Brežicah.

Brežice, dne 7. julija 1928.

V imenu vseh žalujočih ostalih

Mici roj. Schaur, soproga in Vida, hčerka.

Trstje

za strope
naročate le v
tvornici, katera
edina izdeluje to
blago iz najbolj-
šega materiala
in prodaja naj-
ceneje.

Jos. R. Puh, Ljubljana
Gradaška ulica 22. Telefon 2513

VELIKO IZBIRO

izbrani vrsti
VINA

po najugodnejši ceni.
ter žganih pijač

PIVNIČARSTVO »OPSKRBA« D. D.
Zagreb, Frankopanska ul. 12.

Ako potrebujete dovolite ogledati naše kleti
in poskusiti vrste brez obveze za kupčijo

Zastopniki

se iščejo za vsa mesta in na deželi v Slo-
veniji, kakor tudi Hrvaški za nenadomest-
ljiv aparat, ki se ga potrebuje v delav-
nicah, mesarskih, restavracijskih in gostilni-
ških obratih. Aparati se oddajajo direktno
iz prve roke. — Interesenti naj javijo na-
slove na upravo »Jutra« pod značka: Apa-
rat 8571

Izpadanje las!

izpadanje las in pleša in
največja nevarnost za mlado
in staro. V 24 urah vam
se vedno to prepreči.
Izginejo prihlji, garje,
srbeč, srakine, maščoba
in nesnaga. Neobhodno
potrebno za vsakogar je
na nogo las izločil

ESPARCETTE

od dr. Durrain & Co.,
Pariz, ker takoj osuši
epidermis las in lasje ponovno počenajo, mehki, gosti
in lepi. Jamčimo vsakomur za uspeh. Mnogo zahvalne
Garnitura 60 Din. Certificirani komer. savod, Zagreb —
Ilica br. 37. — Zahtevajte brezplačne ilustrirane pro-
spekte!

„SPECTRUM“ d. d.

inž. Kopista, Dubsky in Krstić, tvornica
ogledal in brušenega stekla,
Ljubljana VII, Medvedova ul. 38, tel. 343
Zagreb, Beograd, Osijek, Središnja:
Zagreb

Zrcalno steklo, portarno steklo, mašinsko
steklo 5-6 mm, ogledala, brušena
vseh velikosti in oblikah, kakor tudi
brušene prozorne šipe, izbočene plošče,
vstekljanje v med. Pina, navadna
ogledala. 82

Novo!

Novo!

Veličastna nova iznajdba aparata za segrevanje lokalov.

Čast nam je zahvaliti se za čestitke klij-
entov, ki so že aparat dobili, kakor tudi
za pomoč ob početku našega dela.
Izdelava aparatov je bila začeta naglo
in v kratkem bodo tudi druge naročbe iz-
vršene.

Vsakdo, kdor si želi ta aparat, ga mora
naročiti tako, da ga dobi še pred zimo. —
Cena aparatu za l. 1928 je 120 Din.

Gorivo aparata stane dnevno 3 Din, se
dobi povsod, pa ne potrebuje ne drv ne
premoga in ni treba skrbeti za zimo.

Vsakemu aparatu je priloženo navodilo
v cirilici in latinici, kako se kuri in ravna
s njim (popolnoma preprosta stvar). Apa-
rat se kuri s špiritom, ki vsled svojih snovi
in regulatorja povzroči strašno toploto. Ve-
likost aparata je: 20 cm višine, 18 cm širine
in je 4 kg težak. Komodno se ga lahko po-
stavi na mizo, na klop, v biro, na stol, da
se prenese iz sobe v sobo itd. Učinek se-
grevanja se začuti že po 3-4 minutah, tak-
o da se soba 60-80 m² naglo segreje, 10
do 15 minut zadostuje, kar bi stalo 0.50 di-
narjev. Pol deci špirta enkratna kurjava
(3 Din dnevno).

Naročila se izvršujejo po redu vknjižbe
in nikogar ni treba skrbeti, vsakdo dobi
svoj aparat čez mesec, dva dni ali prej,
kakor se pač pomnože delovne sile. Aparat
se pošlje po povzetju po železnici ali po
pošti.

Vsa naročila sklenjena to leto, veljajo
za te cene in za tekoče leto (četudi se po-
dražje) napram pogodbi s tovarnarjem. Na
tem aparatu se zamore kuhati kava, čaj in
pogreti ohlajena jedila, samo treba je lonce
pokriti, da prej zavro. Aparat za kuhanje
navadnih jedi se še preizkuša radi obro-
kov in gorečega plina, za kar je treba več
časa, pa se mora tudi dovršiti, naj stanejo
preizkušnje pri poškodbah in izdelovanju
aparatur kar hočejo do končne izdelave.

S spoštovanjem

Petar STOJKOVIČ, knjigarnar in izumitelj,
RUMA, SREM.

Oglas.

Delavnica državnih železnic v
Zagrebu prav nujno potrebuje

strugarje

za kovino.

Ponudbe na Upravo Radionice
drž. železnica v Zagrebu. 8562

Obnavljamo

našo akcijo cene prodaje, s ka-
tero smo imeli v zimski sezoni
najpopolnejši uspeh.

Nudimo Vam: 3 m modernega
blaga za damske plašče s la pod-
logo po

**bajno nizki ceni 8
Din 396.—**

in to na šestmesečne obroke!

Oblačilnica „ILIRIJA“

Ljubljana, Mestni trg šte. 17-I.
telef. 2825

Rast brade pri damah

In vse nedelne dišice na tih-
ku, pod oazduho in na obrusu
odstranite sami na salipropo-
stejši način s svojim preizkuše-
nim odstranjevalcem diak —
Kompletni same Din 60 franko.
ako pošlete denar naprej.
Kosm laboratorij
W. ECKHARDT, Augsburg, Deutschland.
Ravensburgerstr. 12/98.

Zobozdravnika (Zobotehnika)

Želi dobiti večji, a bogati kraj v Sloveniji.
Potreba velika, sijajna eksistenca zasigura-
na. Sredi trga stanovanje, električna luč, za
samce tudi vsa oskrba takoj na razpolago.
Gg. interesi naj blagovole se sami oseb-
no preprčati ter zvedo naslov v upravi lista.

Čitajte jutri „Ponedeljek“!

Mlekarska industrija „Zdenka“ Veliki Zdenci, Hrvatska

nudi najpovoljnejše v vsaki količini svoje
prvorazredne proizvode: Čajni maslec
„Zdenka“, Trapist-Edamer-Gouda-Ro-
madur-Brie- in Camemberts sire z
zaščitnim znakom „Zdenka“. Za večje
krajse se iščejo zastopniki. Zahtevajte
cenovnike. 7828

Sanatorij dr. Hansa

GRAZ, Kõrblergasse Nr. 42

telefon št. 23-52.

Edini privatni zavod za vse opera-
tivne, interne porodniške slučaje in
za ženske bolezni.

Moderno ureleno. — Višinsko sohnice,
roentgen diatermija — Zdravniki po
lastni volji. — Zmerne cene. — Pro-
spekti na zahtevo. 401

Vodne turbine

avtom. regulatorje, zatvornice, opreme za
žage in mline izdeluje in dobavlja

G. F. SCHNEITER, Škofja Loka

podjetje za zgradbo vodnih turbin
Konkurenčne cenel! Zahtevajte ponudbe! Proverite reference!

KDOR HOČE
IMETI
USPEH
NAJ INSEKIRA
V „JUTRU“

Švejk v slovenskem prevodu

Slovenci smo občudovali Švejka najprej v filmu, potem na odru, a se-
daj ga imamo tudi v knjigi. V vsem vojaškem Švejkju je na preprost, a tem
bolj učinkovit način omešeno vse, kar nas je morilo in mučilo pred
vratom in v svetovni vojni: militarizem, špiceljstvo, vojaško zdravništvo,
štreberstvo, renegatstvo in nadutost mogočnih tepcev in denuncijantov.
Dokler bereš se zabavaš, smejiš in prihraniš: »Da, prav tako je bilo
l. 1914 in vse čas med vojno.«

POSTOLOVŠČINE DOBREGA VOJAKA ŠVEJKA v svetovni vojni je
izdala v jako lični opremi (broširana knjiga velja Din 48, vezana Din 56)

Knjigarna Tiskovne zadruga

v Ljubljani, Prešernova ul. 54.

Sprejme se večja partija

8500a

dobrih tesarjev

ki so izurjeni v napravi betonskih opažev. Gradbeno
podjetje Ing. Fran Tavčar d. z o. z., Ljubljana, Breg 8

KLAVIRJI.

Tovarna in zaloga klavirjev - prvovrstnih instrumentov
raslih tih, kakor tudi lasnih izdelkov. Poseben od-
delek za popravila. Ugaševanje in popravila za konse-
rvatorji. Glasbeno Matic in druge inštitute izgovarja moja
trudka. Točna postrežba in zmerne cene tudi na obroke.

Izdelaovalnica klavirjev R. WARBINEK
Ljubljana, Gregorčičeva ul. 5/I. 8582

Dobre blago, prijazna postrežba!
Nizke cene!

MARIJA ROGELJ

dobro znana, že 26 let obstoječa manu-
fakturna trgovina 602

v LJUBLJANI, SV. PETRA CESTA št. 26

vijedno naznanja, da je prejela za posojeno veliko
izbrano raznovrstnega blaga, kakor svilo, etamin batist
celof. ošort. Nadeje priporočam veliko zalogo silona
nala modre in rujave kontinase, platna za ruhe, zgo-
ovijanih oblek, predpasnikov, krasnih blaz, rokavčih
ogavice, pavle in drugih v manufakturno stroko spado-
očih stvari. — Imam tudi lepo blago za narodne noše
— Ker je moja zaloga povečana in ker je moje nace-
nilo že od nekdaj, cenjene odjemalce z dobrim blagom
in pa z majhnim dobikom postreči, sem prepričana, da
odde vsakdo pri meni kupi, kdor bo posetil mojo trgov-
ino — Kdor še ni moj odjemlec, naj se o vsem prepriča!

Ni človeka, ki ga ne bi ni piči le najmanjšo ko-
lepo cvetle zadivilo. Na-
učili se boste in dobili
veselje do gojenca cvetk.
ako se poslužite Kampos.
cvetlične hrane, s upora-
bo dodanega navodi-
la. Ovklet 12.50 in 42 Din
Brez vsake škode za re-
jo perutnine se uporablja
do 40 let Koko-prašek za
živino. Če pridene red-
rožnja se v lekarnah, drogerijah, trgovinah s cveticam
in semen. Proti predplačilu (razpisiljamo franko. Po po-
vzetju ne pošljemo. Z. Šumbar, kem. farmaceutski labora-
torij Crvenka (SHS). 106

Lepa stanovanja

pisarne in lokali se oddajo v
novi hiši, Miklošičeva cesta visav
hotela Union.

Mesečni zaslužek 4.000 — 6.000 Din.

Za prodajo stlačno preizkušene
elektro - medicinskega aparata
(nemški državni patent)

ki se lahko razpečava iščem za obisk klinik, sa-
natorijev, zdravnikov, zobozdravnikov

zastopnika za Slovenijo

ki je v stanu delovati na lasten račun. Potrebe-
kapital 15.000 — 20.000 Din. Ponudbe pod
„Hala/229“ na Jugoslav. Rudolf Mosse,
Beograd. 8547

ni zdravja brez dobre prebave

Ali čutite prisk in naplajanje v že-
lodcu po jedi, kiseli okus v ustih? Ali
trpite na zapeki, vrtoglavosti in ne-
spanju? Ali vas mučijo glavoboli, boleči-
ne v želodcu in lakotnosti?
Ali imate kožne izpuščaje in mozolje,
ki so se pojavili vsled slabe prebave!
Uverite se tudi VI, da preizkušena zdr-
avilna specialiteta Figol-eksisir urejuje
prebavo in Vam povrne zdravje. Figol
izdeluje in pošilja po pošti proti po-
vzetju s navodilom o uporabi lekarna
SEMELIC, Dabrovnih 2. 111
Originalni zavojček s 3 steklenkami s
omotom in poštino vred 105 Din. 8 ste-
klenke 245 Din, a 1 steklenka 40 Din.
Mnogobrojne zahvale prihajajo dnevno
v vsakiem tiskovni PICCOLI

Važni novi kemični izumi!

„John Bull“ bencinske tablete

za avtomobile, motorna kolesa, bencinske
motorje. — Prednosti: Na bencinu se pri-
štedi 25-30 % (na 5 l bencina 1 tableta)
svetlece ostanejo brez saj, stene cilindrov
čiste, ventili lažje funkcionirajo, polna
kompresija, motor se lažje požene. — Cena
dozi s 100 tabletami Din 160.—

„John Bull“ zaščita za steklo

za avtomobile, zrcala, zdravniška zrcala,
očala, izlozbe. — Prednosti: ščiti steklo, da
ne zamegli pri dežju, od sopare, snega, me-
gle. Steklo, zrcalo ostane popolnoma pro-
zorno čisto. — Cena škatljici Din 32.—

„John Bull“ masa za brtvenje

(Dichtungsmasse). — Prednosti: Vijaki ne
popuščajo, ker se spoji masa trdo s kovi-
no in odtrdi po montaži ter ne ostane elastična. — Cena dozi Din 84.—

Glavno zastopstvo trdke JOHN BULL
Ljubljana, poštni predal 286.

Zastopniki s kaveljani za ljubljansko in
mariborsko oblast se iščejo. 143a

SELITVE

v mesta in na deželo
strokovno in najcenejše
potom
**Slovenia
Transport**
Ljubljana,
Miklošičeva cesta 86
telefon št. 2718 80

Pred nakupom

si ogledajte zalogo
krasnih brzovalnih
strojev, najnovejše
iznajdbe moderne
tehnike. Na ta stroj živite
popolnoma enostavno vsi-
kovrstno blago, našitke in
šipe s cilicak šivom, re-
šete vezanine, gumbe in
gumbice. Poni v vezanju
brezplačen. — Prodaja tudi
na obroke. Ceniki franko.
Tribuna F. B. L., Ljub-
ljana, Karlovaška cesta 42

Vreče

nove in rabljene vseh
vrst ter

juto za embalažo
tima vedno v zalogi

Mirko Mlakar
Ljubljana, Stomikova 11

Pazite na obleke

ker si veliko, veliko
lahko prihranite. Še jo
laže čistiti in barvati
v kemične pralnice

ANTON BOC
Ljubljana,

Selenburgova ulica 6/I

— tovarna: VI-Gilne-

cje je cena najnižja

in najbolj solidna po

tržnjo

Ležalne stole

à Din 150. —

po povzetju 160 Din

Žimnice

(matrace), posteljne mreže,

železne postelje (slodilive),

otomane, divane in tapet-
niške izdelke tudi najceneje

Rudolf Radovan

tapetnik

Krekov trg šte. 7

(polg Mešnega doma). 80

Engelbert Frauchetti

Ljubljana, Dunajska 4. 20

prilpota elegantno urejeno

in posebni oddelki za

brivnico

damsko friziranje

barvanje in izvrševanje la-
nih izdelkov. 106

Stavbeni in industrijski inženjer

Jugoslovanski državljani, Slovenec, večš
slovenskega in nemškega jezika, kemični
tehnik, strokovnjak za stavbna gradiva
in za knjigovodstvo tehničnih podjetij, va-
jen v tehničnih bilancah, z 23letno obsežno
industrijsko in stavbno izkušnjo v tu-
in inozemstvu, samostojen, išče vodilno mesto
pri večjem stavbnem ali industrijskem pod-
jetju v Sloveniji, Bosni, Dalmaciji ali Sr-
biji. — Samo resne ponudbe je nasloviti
na oglasni oddelček »Jutra« pod šifro »M.
D.« 8593

Pri hudi vročini Vam nudi izborno,
hladečo pijačo znani

PICCOLI-jev MALINOVEC

vkuhan s najfinjšim sladkorjem; je na-
raven, brez umetne barve in ne vsebuje
nikakih kemičnih dodatkov za konse-
viranje.

Oddaja na drobno in veliko.
CENA NIZKA.
Lekarna DR. G. PICCOLI, Ljubljana,
Dunajska cesta. 8478

Zahvala.

Vsem, ki so v znak spošto-
vanja in priljubljenosti spre-
mili mojo nepozabno, predobro
sestro

Pepco

na njeni zadnji poti, se za vse
najprisrčnejše zahvaljujem.

Kamnik 5. julija 1928.

**Zaljučoč brat
Josip Vanosi**

Zahvala.

Ob smrti naše drage mame, stare
matere, tete in tašče, vosse

Terezije Mervič roj. Faganel

smo prešli od vseh strani toliko do-
kazov iskrenega sočustvovanja, da se
ne moremo vsakemu posebej zahvaliti.

Najprisrčnejša zahvala vsem ki ste
se jo spomnili s cvetjem, vsem, ki
ste jo spomnili na njeni poslednji po-
semeljski poti. Posebna zahvala učitel-
stvu in mladini meščan-ke šole,
ostalemu učitelstvu, tržanom, urad-
nikom in drugim isavnim nameščen-
cem i. dr. ki ste poštastili z udeležbo
pri pogrebu snomin blage pokojnice
Bog plačaj posebno pevcem za pre-
lepe v srce segajoče žalostinke, doma
v cerkvi in ob odprtem grobu.

Zaljučoči ostali.

Stanley Weyman:

Rdeča kokarda

Roman.

Od tega prizora nisem veliko videl, ker sem se bil ustavil na hodniku. Videl sem le to, da beguncev ni bilo v teh prostorih; zato sem planil po stopnicah, ki so vodile v drugo nadstropje. Vzlic neznanosti moje zamude so me bili drugi že prehiteli. Ko sem prišel na hodnik, sem zagledal pred seboj tri neznance, ki so priskočevali pri nekih vratih. Eden izmed njih me je zagledal in se ozrl.

»Tukaj so!« je zakričal. »Slišal sem ženski glas! Nazaj!«

Tako govoreč je zavijtil velike železne klešče, da bi razbil vrata.

»Stoj!« sem kriknil tako zapovedujoče, da je nehote pobesil prodje. »Stojte! V ime komiteta vam ukazujem, da pustite ta vrata v miru. Ostala hiša je vaša. Plenite po njej, kakor komu drago.«

Možje so me nezaupno merili z očmi.

»Strela božja!« je vzrojil eden izmed njih. »Kdo pa si?«

»Odeček za javno blaginjo!« sem odgovoril.

Besnež je dvignil pest in jel psovati.

»Poberite se!« sem zavpil srdito. »Če ne, vas dam vse obesiti!«

»Hu, aristokrat!« me je narahlil.

In že je povzdignil glas:

»Semkaj, tovariši, semkaj! Aristokrat! Aristokrat!« je zatužil.

Na te besede je prihrumela po stopnicah dvajsetorica njemu podobnih. Še trenutek in bi me bili zgrabili; a tedaj sem z obupnim gnevom planil na tistega s kleščami, iztrgal mu jih iz rok in ga bliskoma pobil na tla.

Obenem pa sem tudi sam izgubil ravnotežje in pal. Preden sem se utegnil pobrati, me je nekdo tako silovito brcnil s coklo v glavo, da sem skoro omedlel; a vendar sem se pobral in jel udrihati okoli sebe kakor besen, tako da sem potisnil nasprotnike nazaj in si napravil nekaj prostora. Toda v glavi se mi je vrtelo; rdeča megla

mi je legala na oči in predmeti so plesali okoli mene. Nekdo me je potegnil za suknjo. Obrnil sem se kakor slep. Tisti mah me je zadel strahovit udarec — od koga in s čim, še danes ne vem — in zrušil sem se kakor klada. Vsi čuti so me minili.

ŠTIRINAJSTO POGLAVJE

Slabo se obrača

Opustošenje Saintalajškega dvorca je bilo avgusta meseca in orehi so bili še zeleni, ko sem izgubil zavest. Ko pa sem se jel po malem spet osveščati svoje okolice in se mi je vrnila volja do življenja, so bili jeseni že goli in hrasti okrog Sauxa so nalikovali ogromnim rusim glavam. Toda še mnogo dni potlej sem živel zgolj živalsko življenje: jedel sem, pil in spal ter smatral abbéja Benoita, ki je kelčal ob moji postelji, za navaden prirodni pojav. Nazadnje, v poslednjih dneh novembra, je vendarle prišla ura, ko se mi je zjasnilo v glavi, čeprav so vsi, ki so čuli pri meni, skoro že obupavali nad menoj; in ko so se moje oči srečale s pogledom vrlega župnika, sem videl, kako se je obrnil v stran in od radosti zajokal.

Čez teden dni sem vedel vse — vso javno in zasebno povest tiste čudne jeseni, ki sem jo brez zavesti preležal v postelji. Ogibaje se stvari, ki bi mi bile šle preveč do živega, mi je abbé Benoit najprej pripovedoval, kaj se je zgodilo v Parizu, v tistih desetih tednih nezaupnega čakanja, ki so nastopili po razdejanju Bastilje: kako so predmestja, ki jih je La Fayette komaj brzdal s svojo narodno stražo, ljubosumno prežala na Versailles, kjer je narodna skupščina neprestano nadzorovala kralja; kakšno pomanjkanje je vladalo v tem težkem času in kako so se vsak dan širile vesi, da pripravlja dvor nasilen udarec; kako je kraljica priredila nesrečni banket, s katerega se je utrnila iskra, ki je užgala smodnik; in naposled, kako so dne 5. oktobra ženske iz tržnic krenile na Versailles ter s silo privedle kralja in skupščino v Pariz, kjer je postal vladar jetnik v svoji lastni palači.

»In od tistih dob?« sem dejal, ves blede od presenečenja. »Saj pravite, da smo danes dne 20. novembra?«

»Nič se ni zgodilo,« je odgovoril. »Samo znamenja, ki kažejo na bodočnost.«

»A vendarle?«

ček in kontrolne zvitke za blagajne vseh sistemov, ima vedno v zalogi

Lud. Baraga, Ljubljana

Selenburgova ulica 6, I. nadst. Telefon št. 2980

Zvitke

(role)

za računske stroje

= Kdor oglašuje, ta napreduje! =

HAMILTON MILO

je sestavljeno iz najboljših snovi. V svrhu, da se občinstvo spozna s tem milom, dobi vsak kupec pri odjemu tucata Hamilton-mila lepo, dobro namizno uro. Kupci po komadih dobe kupon in pri nakupu 12 oz. komadov dobe namizno uro. 1 tucat 120 Din, 1 komad 10 Din.

Generalno zastopstvo in skladišče za SHS

MAKSO WFISS ZAGREB PALMOTIČEVA UL. 39

Za vsako večje mesto sprejemamo kraljevega zastopnika

Veletrgovina z vinom v Ljubljani išče za takojšen nastop prvovrstnega

kletarja

Prosilec mora dokazati, da je dovršil kletarsko šolo in tudi že dalje časa praktično izvrševal kletarstvo, razumeti se mora tudi na razna vina. Večje družinsko stanovanje pri trdki na razpolago.

Ponudbe na upravo „Jutra“ pod šifro: „Prvovrsten kletar“

Trgovci, kapitalisti pozor!

V ponedeljek, dne 16. julija 1928 se bode pri Okrajnem sodišču v Mariboru ob 9. uri dopoldne v sobi št. 27 na dražbi prodala

lepa enonadstropna stanovanjska hiša

Meljska cesta št. 29

s trgovino, obsežnimi skladišči in pisarniškimi prostori ter velikim dvoriščem. Hiša je prikladna posebno za špedicijsko podjetje ali pa veletrgovino. Stanovanja in prostori takoj na razpolago. Sodna cenitev Din 670.000.—

Ne zamudite ugodne prilike!

V globoki žalosti naznanjamo, da nam je nenadoma preminul ljubljani oče gospod

Ivan Vidmar

trgovec in gostilničar

Pogreb nepozabnega bo v nedeljo 8. t. m. ob 15 uri iz hiše žalosti na domače pokopališče.

Kapele pri Brežicah, dne 6. julija 1928.

Marija Vidmar, soproga — Ivan Vidmar, Dr. Jože Vidmar, Karl Vidmar, Irma Jerše, Olga Vebler, otroci. 8595

Knjigovodja

vsestransko verziran, prvovrstne reference išče službo za takoj. Cenj. ponudbe pod „Točnost 95“ na ovl. odd. „Jutra“ 8549

Kostanjev taninski les

In smrekove škorje oziroma creslo plačujem po najugodnejših dnevnih cenah in takojšnjem na željo akreditivnem plačilu.

Ernest Marinc, Celje, Zrinjskega ul. 4

Telefon interurban št. 136. 85-6

Radi preselitve

prodajam ure, zlatnino, srebrnino, briljante, stenske ure budilke itd. s 25% popustom

Ivan Pakiž, Ljubljana, Stari trg 20

Trgovina se preseli 1. avgusta pred Škofijo 15.

Najpopolnejši Stoeber šivalni stroji

za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom. Preden si nabavite stroj, ogledite si to izrednost pri trdki

Lud. Baraga, Ljubljana Selenburgova ulica 6/I.

3-letni garancija 15-letna garancija

Telefon št. 980. 26

Prodajam enonadstropno hišo

na novo preurejeno, z novim gospodarskim poslopjem. Hiša je oddaljena 20 minut od postaje lokalne železnice ter pripravljena za trgovino in gostilno. Zraven spada več oraloj njiv, travnika, gozda in vinograda. Pri vinogradu lepa zidana hiša. Cena Din 300.000. Pojasnila daje

Franc Drogenik, Poljčane.

8561

Br. 4081/28.

Jadranska Straža u Splitu.

Natječaj.

Jadranska Straža u Splitu raspisuje natječaj za izradu kike za Pomorski Muzej u Splitu.

Pravo sudjelovanja imaju svi arhitekti i inženjeri dr. tavljanj Kraljevine SHS kao i arhitekti i inženjeri slavenskih država koji stalno borave u granicama Kraljevine. Članov ocjenjivačkog suda:

1. Dr. Ivo Tartaglia, načelnik,
2. Budislav Stipanović, direktor pomorske direkcije saobraćaja,
3. Ing. Arh. Edo Ghön, prof. tehn. škole u Zagrebu
4. Ing. Arh. Ivan Ivčić, inspektor tehn. srednje škole u Zagrebu,
5. Ing. Voriš Matković, direktor tehn. srednje škole u Splitu.

Njihovi zamjenici:

1. Dr. Ivo Stalio,
2. Dr. Ivo Rubić
3. Ing. Arh. Fabjan Kaliterna,
4. Ing. Vjekoslav Ivanišević,
5. Ing. Dane Matošić.

Nagrade su: I. Din 16.000.— II. Din 12.000.— III. Din 8.000.— Rok prodaje je 1. septembra zaključivo u 12 sati Sekretarijatu Jadranske Straže u Splitu, Ban Jelačićeva ulica 1. II. kat ili najbližjoj pošti.

Svi potrebni podaci za ovaj natječaj mogu se dobiti na usmenu ili pismenu zamolbu svakog radnog dana u 9 do 12 sat u kancelariji Sekretarijata Jadranske Straže uz cijenu od Din 100.—

U Splitu, dne 20. juna 1928.

7892

Iz Uprave Jadranske Straže u Splitu

Kupim parno lokomobilo

s 100 HP v brezhibnem skoro novem stanju, modernega sistema.

Ponudbe na Jugomosse, Zagreb, Zrinjevac 20 pod značko „Parni stroj“. 8545

Zvrčka Srečko Potnik in drug

parna destilacija 8540

LJUBLJANA, Metelkova ulica 13

nudi naravni MALINOVEC in druge sadne soke, sadne marmelade i. t. d.

Dvokolesa, otroški vozički, šivalni stroji najnovije iznajdbe, motorji, pneumatika „Michelin“ (poseben oddelek za popolno popravilo). Prodaja na obroke. Ilustrovani cenik franco. Cene zelo znižane.

„TRIBUNA“ F. B. L.

tovarna dvokoles in otroških vozičkov

Ljubljana, Karlovska c. št. 4

Tvrđka Zalta & Žilič, trgovina z železnino

Ljubljana, Dunajska cesta 11

Cenjenemu občinstvu si usojam uljudno naznaniti, da sem z dnem 26. junija 1928 prevzel zgoraj imenovano trgovino kot edini lastnik, katero bodem vodil do 31. decembra 1928 pod zgoraj označenim dosedanjim imenom in dalje nato pod imenom BOGDAN ŽILIČ, trgovec z žel. znino, Ljubljana, Dunajska cesta 11.

Moj dosedanj družabnik gosp. JOSIP ZALTA je z dnem 26. junija 1928 izstopil kot solastnik. Zahvaljujem se cenj. občinstvu in odjemalcem za dosedanje izkazano mi naklonjenost in zaupanje, ter prosim, da mi isto ohranite še v nadalje. 8573

Bogdan Žilič, trgovec z železnino, Ljubljana, Dunajska c. 11

Velika banka v Beogradu sprejme

mlajšega uradnika

z dovršeno trgovsko akademijo, ki poleg materinščine popolnoma obvlada nemški ali francoski ter češki jezik in steno grafira. — Ponudbe na ogl. odd. „Jutra“ pod značko „Korespondent 5982“.

Izvanredna prilika za nakup moških oblačil

Radl prezidave lokala želim izprazniti mojo veliko zalogo. Zato sem se odločil v času od 25. junija do 4. avgusta t. l. prodajati pod lastno ceno

s 30% popustom

od prvotnih, že itak nizkih cen.

Omogočeno je s tem vsakomur nabaviti si res dobra in lepa oblačila za maj denar in priporočam ogled mojih izložb v Gosposki ulici št. 7.

A. KUNC

7819

Naročila in ure dopisa, ki so v malih oglaševalnih listih, se pošiljajo na Oglasi oddelke JUTRA, Ljubljana, Prištevna ul. 4. Čekovni račun pošilja kraljeva Ljubljana, št. 1842

Telefon številka 2492

Maliglas

Maliglas, ki služi v porredovalni in socialni nameni občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 5 par. Prištejuna za šifro 3-2-1-2-3-4-5-6-7-8-9-10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100-101-102-103-104-105-106-107-108-109-110-111-112-113-114-115-116-117-118-119-120-121-122-123-124-125-126-127-128-129-130-131-132-133-134-135-136-137-138-139-140-141-142-143-144-145-146-147-148-149-150-151-152-153-154-155-156-157-158-159-160-161-162-163-164-165-166-167-168-169-170-171-172-173-174-175-176-177-178-179-180-181-182-183-184-185-186-187-188-189-190-191-192-193-194-195-196-197-198-199-200-201-202-203-204-205-206-207-208-209-210-211-212-213-214-215-216-217-218-219-220-221-222-223-224-225-226-227-228-229-230-231-232-233-234-235-236-237-238-239-240-241-242-243-244-245-246-247-248-249-250-251-252-253-254-255-256-257-258-259-260-261-262-263-264-265-266-267-268-269-270-271-272-273-274-275-276-277-278-279-280-281-282-283-284-285-286-287-288-289-290-291-292-293-294-295-296-297-298-299-300-301-302-303-304-305-306-307-308-309-310-311-312-313-314-315-316-317-318-319-320-321-322-323-324-325-326-327-328-329-330-331-332-333-334-335-336-337-338-339-340-341-342-343-344-345-346-347-348-349-350-351-352-353-354-355-356-357-358-359-360-361-362-363-364-365-366-367-368-369-370-371-372-373-374-375-376-377-378-379-380-381-382-383-384-385-386-387-388-389-390-391-392-393-394-395-396-397-398-399-400-401-402-403-404-405-406-407-408-409-410-411-412-413-414-415-416-417-418-419-420-421-422-423-424-425-426-427-428-429-430-431-432-433-434-435-436-437-438-439-440-441-442-443-444-445-446-447-448-449-450-451-452-453-454-455-456-457-458-459-460-461-462-463-464-465-466-467-468-469-470-471-472-473-474-475-476-477-478-479-480-481-482-483-484-485-486-487-488-489-490-491-492-493-494-495-496-497-498-499-500-501-502-503-504-505-506-507-508-509-510-511-512-513-514-515-516-517-518-519-520-521-522-523-524-525-526-527-528-529-530-531-532-533-534-535-536-537-538-539-540-541-542-543-544-545-546-547-548-549-550-551-552-553-554-555-556-557-558-559-560-561-562-563-564-565-566-567-568-569-570-571-572-573-574-575-576-577-578-579-580-581-582-583-584-585-586-587-588-589-590-591-592-593-594-595-596-597-598-599-600-601-602-603-604-605-606-607-608-609-610-611-612-613-614-615-616-617-618-619-620-621-622-623-624-625-626-627-628-629-630-631-632-633-634-635-636-637-638-639-640-641-642-643-644-645-646-647-648-649-650-651-652-653-654-655-656-657-658-659-660-661-662-663-664-665-666-667-668-669-670-671-672-673-674-675-676-677-678-679-680-681-682-683-684-685-686-687-688-689-690-691-692-693-694-695-696-697-698-699-700-701-702-703-704-705-706-707-708-709-710-711-712-713-714-715-716-717-718-719-720-721-722-723-724-725-726-727-728-729-730-731-732-733-734-735-736-737-738-739-740-741-742-743-744-745-746-747-748-749-750-751-752-753-754-755-756-757-758-759-760-761-762-763-764-765-766-767-768-769-770-771-772-773-774-775-776-777-778-779-780-781-782-783-784-785-786-787-788-789-790-791-792-793-794-795-796-797-798-799-800-801-802-803-804-805-806-807-808-809-810-811-812-813-814-815-816-817-818-819-820-821-822-823-824-825-826-827-828-829-830-831-832-833-834-835-836-837-838-839-840-841-842-843-844-845-846-847-848-849-850-851-852-853-854-855-856-857-858-859-860-861-862-863-864-865-866-867-868-869-870-871-872-873-874-875-876-877-878-879-880-881-882-883-884-885-886-887-888-889-890-891-892-893-894-895-896-897-898-899-900-901-902-903-904-905-906-907-908-909-910-911-912-913-914-915-916-917-918-919-920-921-922-923-924-925-926-927-928-929-930-931-932-933-934-935-936-937-938-939-940-941-942-943-944-945-946-947-948-949-950-951-952-953-954-955-956-957-958-959-960-961-962-963-964-965-966-967-968-969-970-971-972-973-974-975-976-977-978-979-980-981-982-983-984-985-986-987-988-989-990-991-992-993-994-995-996-997-998-999-1000-1001-1002-1003-1004-1005-1006-1007-1008-1009-1010-1011-1012-1013-1014-1015-1016-1017-1018-1019-1020-1021-1022-1023-1024-1025-1026-1027-1028-1029-1030-1031-1032-1033-1034-1035-1036-1037-1038-1039-1040-1041-1042-1043-1044-1045-1046-1047-1048-1049-1050-1051-1052-1053-1054-1055-1056-1057-1058-1059-1060-1061-1062-1063-1064-1065-1066-1067-1068-1069-1070-1071-1072-1073-1074-1075-1076-1077-1078-1079-1080-1081-1082-1083-1084-1085-1086-1087-1088-1089-1090-1091-1092-1093-1094-1095-1096-1097-1098-1099-1100-1101-1102-1103-1104-1105-1106-1107-1108-1109-1110-1111-1112-1113-1114-1115-1116-1117-1118-1119-1120-1121-1122-1123-1124-1125-1126-1127-1128-1129-1130-1131-1132-1133-1134-1135-1136-1137-1138-1139-1140-1141-1142-1143-1144-1145-1146-1147-1148-1149-1150-1151-1152-1153-1154-1155-1156-1157-1158-1159-1160-1161-1162-1163-1164-1165-1166-1167-1168-1169-1170-1171-1172-1173-1174-1175-1176-1177-1178-1179-1180-1181-1182-1183-1184-1185-1186-1187-1188-1189-1190-1191-1192-1193-1194-1195-1196-1197-1198-1199-1200-1201-1202-1203-1204-1205-1206-1207-1208-1209-1210-1211-1212-1213-1214-1215-1216-1217-1218-1219-1220-1221-1222-1223-1224-1225-1226-1227-1228-1229-1230-1231-1232-1233-1234-1235-1236-1237-1238-1239-1240-1241-1242-1243-1244-1245-1246-1247-1248-1249-1250-1251-1252-1253-1254-1255-1256-1257-1258-1259-1260-1261-1262-1263-1264-1265-1266-1267-1268-1269-1270-1271-1272-1273-1274-1275-1276-1277-1278-1279-1280-1281-1282-1283-1284-1285-1286-1287-1288-1289-1290-1291-1292-1293-1294-1295-1296-1297-1298-1299-1300-1301-1302-1303-1304-1305-1306-1307-1308-1309-1310-1311-1312-1313-1314-1315-1316-1317-1318-1319-1320-1321-1322-1323-1324-1325-1326-1327-1328-1329-1330-1331-1332-1333-1334-1335-1336-1337-1338-1339-1340-1341-1342-1343-1344-1345-1346-1347-1348-1349-1350-1351-1352-1353-1354-1355-1356-1357-1358-1359-1360-1361-1362-1363-1364-1365-1366-1367-1368-1369-1370-1371-1372-1373-1374-1375-1376-1377-1378-1379-1380-1381-1382-1383-1384-1385-1386-1387-1388-1389-1390-1391-1392-1393-1394-1395-1396-1397-1398-1399-1400-1401-1402-1403-1404-1405-1406-1407-1408-1409-1410-1411-1412-1413-1414-1415-1416-1417-1418-1419-1420-1421-1422-1423-1424-1425-1426-1427-1428-1429-1430-1431-1432-1433-1434-1435-1436-1437-1438-1439-1440-1441-1442-1443-1444-1445-1446-1447-1448-1449-1450-1451-1452-1453-1454-1455-1456-1457-1458-1459-1460-1461-1462-1463-1464-1465-1466-1467-1468-1469-1470-1471-1472-1473-1474-1475-1476-1477-1478-1479-1480-1481-1482-1483-1484-1485-1486-1487-1488-1489-1490-1491-1492-1493-1494-1495-1496-1497-1498-1499-1500-1501-1502-1503-1504-1505-1506-1507-1508-1509-1510-1511-1512-1513-1514-1515-1516-1517-1518-1519-1520-1521-1522-1523-1524-1525-1526-1527-1528-1529-1530-1531-1532-1533-1534-1535-1536-1537-1538-1539-1540-1541-1542-1543-1544-1545-1546-1547-1548-1549-1550-1551-1552-1553-1554-1555-1556-1557-1558-1559-1560-1561-1562-1563-1564-1565-1566-1567-1568-1569-1570-1571-1572-1573-1574-1575-1576-1577-1578-1579-1580-1581-1582-1583-1584-1585-1586-1587-1588-1589-1590-1591-1592-1593-1594-1595-1596-1597-1598-1599-1600-1601-1602-1603-1604-1605-1606-1607-1608-1609-1610-1611-1612-1613-1614-1615-1616-1617-1618-1619-1620-1621-1622-1623-1624-1625-1626-1627-1628-1629-1630-1631-1632-1633-1634-1635-1636-1637-1638-1639-1640-1641-1642-1643-1644-1645-1646-1647-1648-1649-1650-1651-1652-1653-1654-1655-1656-1657-1658-1659-1660-1661-1662-1663-1664-1665-1666-1667-1668-1669-1670-1671-1672-1673-1674-1675-1676-1677-1678-1679-1680-1681-1682-1683-1684-1685-1686-1687-1688-1689-1690-1691-1692-1693-1694-1695-1696-1697-1698-1699-1700-1701-1702-1703-1704-1705-1706-1707-1708-1709-1710-1711-1712-1713-1714-1715-1716-1717-1718-1719-1720-1721-1722-1723-1724-1725-1726-1727-1728-1729-1730-1731-1732-1733-1734-1735-1736-1737-1738-1739-1740-1741-1742-1743-1744-1745-1746-1747-1748-1749-1750-1751-1752-1753-1754-1755-1756-1757-1758-1759-1760-1761-1762-1763-1764-1765-1766-1767-1768-1769-1770-1771-1772-1773-1774-1775-1776-1777-1778-1779-1780-1781-1782-1783-1784-1785-1786-1787-1788-1789-1790-1791-1792-1793-1794-1795-1796-1797-1798-1799-1800-1801-1802-1803-1804-1805-1806-1807-1808-1809-1810-1811-1812-1813-1814-1815-1816-1817-1818-1819-1820-1821-1822-1823-1824-1825-1826-1827-1828-1829-1830-1831-1832-1833-1834-1835-1836-1837-1838-1839-1840-1841-1842-1843-1844-1845-1846-1847-1848-1849-1850-1851-1852-1853-1854-1855-1856-1857-1858-1859-1860-1861-1862-1863-1864-1865-1866-1867-1868-1869-1870-1871-1872-1873-1874-1875-1876-1877-1878-1879-1880-1881-1882-1883-1884-1885-1886-1887-1888-1889-1890-1891-1892-1893-1894-1895-1896-1897-1898-1899-1900-1901-1902-1903-1904-1905-1906-1907-1908-1909-1910-1911-1912-1913-1914-1915-1916-1917-1918-1919-1920-1921-1922-1923-1924-1925-1926-1927-1928-1929-1930-1931-1932-1933-1934-1935-1936-1937-1938-1939-1940-1941-1942-1943-1944-1945-1946-1947-1948-1949-1950-1951-1952-1953-1954-1955-1956-1957-1958-1959-1960-1961-1962-1963-1964-1965-1966-1967-1968-1969-1970-1971-1972-1973-1974-1975-1976-1977-1978-1979-1980-1981-1982-1983-1984-1985-1986-1987-1988-1989-1990-1991-1992-1993-1994-1995-1996-1997-1998-1999-2000-2001-2002-2003-2004-2005-2006-2007-2008-2009-2010-2011-2012-2013-2014-2015-2016-2017-2018-2019-2020-2021-2022-2023-2024-2025-2026-2027-2028-2029-2030-2031-2032-2033-2034-2035-2036-2037-2038-2039-2040-2041-2042-2043-2044-2045-2046-2047-2048-2049-2050-2051-2052-2053-2054-2055-2056-2057-2058-2059-2060-2061-2062-2063-2064-2065-2066-2067-2068-2069-2070-2071-2072-2073-2074-2075-2076-2077-2078-2079-2080-2081-2082-2083-2084-2085-2086-2087-2088-2089-2090-2091-2092-2093-2094-2095-2096-2097-2098-2099-2100-2101-2102-2103-2104-2105-2106-2107-2108-2109-2110-2111-2112-2113-2114-2115-2116-2117-2118-2119-2120-2121-2122-2123-2124-2125-2126-2127-2128-2129-2130-2131-2132-2133-2134-2135-2136-2137-2138-2139-2140-2141-2142-2143-2144-2145-2146-2147-2148-2149-2150-2151-2152-2153-2154-2155-2156-2157-2158-2159-2160-2161-2162-2163-2164-2165-2166-2167-2168-2169-2170-2171-2172-2173-2174-2175-2176-2177-2178-2179-2180-2181-2182-2183-2184-2185-2186-2187-2188-2189-2190-2191-2192-2193-2194-2195-2196-2197-2198-2199-2200-2201-2202-2203-2204-2205-2206-2207-2208-2209-2210-2211-2212-2213-2214-2215-2216-2217-2218-2219-2220-2221-2222-2223-2224-2225-2226-2227-2228-2229-2230-2231-2232-2233-2234-2235-2236-2237-2238-2239-2240-2241-2242-2243-2244-2245-2246-2247-2248-2249-2250-2251-2252-2253-2254-2255-2256-2257-2258-2259-2260-2261-2262-2263-2264-2265-2266-2267-2268-2269-2270-2271-2272-2273-2274-2275-2276-2277-2278-2279-2280-2281-2282-2283-2284-2285-2286-2287-2288-2289-2290-2291-2292-2293-2294-2295-2296-2297-2298-2299-2300-2301-2302-2303-2304-2305-2306-2307-2308-2309-2310-2311-2312-2313-2314-2315-2316-2317-2318-2319-2320-2321-2322-2323-2324-2325-2326-2327-2328-2329-2330-2331-2332-2333-2334-2335-2336-2337-2338-2339-2340-2341-2342-2343-2344-2345-2346-2347-2348-2349-2350-2351-2352-2353-2354-2355-2356-2357-2358-2359-2360-2361-2362-2363-2364-2365-2366-2367-2368-2369-2370-2371-2372-2373-2374-2375-2376-2377-2378-2379-2380-2381-2382-2383-2384-2385-2386-2387-2388-2389-2390-2391-2392-2393-2394-2395-2396-2397-2398-2399-2400-2401-2402-2403-2404-2405-2406-2407-2408-2409-2410-2411-2412-2413-2414-2415-2416-2417-2418-2419-2420-2421-2422-2423-2424-2425-2426-2427-2428-2429-2430-2431-2432-2433-2434-2435-2436-2437-2438-2439-2440-2441-2442-2443-2444-2445-2446-2447-2448-2449-2450-2451-2452-2453-2454-2455-2456-2457-2458-2459-2460-2461-2462-2463-2464-2465-2466-2467-2468-2469-2470-2471-2472-2473-2474-2475-2476-2477-2478-2479-2480-2481-2482-2483-2484-2485-2486-2487-2488-2489-2490-2491-2492-2493-2494-2495-2496-2497-2498-2499-2500-2501-2502-2503-2504-2505-2506-2507-2508-2509-2510-2511-2512-2513-2514-2515-2516-2517-2518-2519-2520-2521-2522-2523-2524-2525-2526-2527-2528-2529-2530-2531-2532-2533-2534-2535-2536-2537-2538-2539-2540-2541-2542-2543-2544-2545-2546-2547-2548-2549-2550-2551-2552-2553-2554-2555-2556-2557-2558-2559-2560-2561-2562-2563-2564-2565-2566-2567-2568-2569-2570-2571-2572-2573-2574-2575-2576-2577-2578-2579-2580-2581-2582-2583-2584-2585-2586-2587-2588-2589-2590-2591-2592-2593-2594-2595-2596-2597-2598-2599-2600-2601-2602-2603-2604-2605-2606-2607-2608-2609-2610-2611-2612-2613-2614-

Peč „Monolit“

! najcenejša, najkakovostnejša.
Zaloga Ljubljani pošt
INŽ. GUZELJ, LJUBLJANA VII.
Jorčeva c. 8.
Ravnatelj Votkove male turbine in Com-ovi
Tel. 3252 elektromotorji. 143

Valovite lase!

krasne in naravne lase
dosledno takom eno a s
s neškodljivim biološkim
sredstvom „ORISOLDE“ od
dr. Durraine & Co., Paris
Lotion nadomestila najpopol
nejše ondulliranje — kodri
ostajajo dolgotrajni in od
porni proti vlagi. Neudo
mostljivo sa pleše in pote
lice br. 87. — Zahtevajte brezplačne ilustrirane pre
spekte.

Strokovnjaki so si edini v tem, da s
„WECK“
žale in aparati za vkuha
vanje najzanesljivejši.
Tovarniška zaloga „Weck“ pri tvrdki
„FRUCTUS“, Ljubljana, Krekov trg 10/1.
Celje: J. JAGODIČ. Maribor: K. LOTZ

Do sedaj najcenejša
trdka v državi!
MEINEL & HEROLD
Izvarna glasbi gramofonov in harmonik
R. Langer MARIBOR št. 101-A
Violine od Din 36- d. Kone harmonike od Din 38-
famburice od Din 99- d. Gramofoni od Din 345-
Zahtevajte naš veliki katalog, kate
rega vam pošilemo brezplačno.

Nožna sol
sv. Roka

PRVI DAN
dela nove nogo. Zado
sta, ako le soli za nogo —
ki je v inozemstvu že dolgo
časa izborno preizkušena —
samo majhno množi
no denemo v lavor, napol
njen s toplo vodo in bolečo
nogo 10 do 15 minut v
njem namakamo.
2
Medtem na en mah prejenja
steklost nogo, zmečkane in
mučni pekoči občutki. Bole
tine, ki jih povzroča tiskanje
čevljev, takoj prejenjajo.
3
Dalje namakanje v tej vodi
omehča kurja ocesa ter otr
delo kože tako, da se prav
lahko da odstraniti brez noža
ali brite. Bodite prepričani,
da sv. Roka sol za nogo nogo
popolnoma obnovi.
4 ČETVRTI DAN
Oprostite Vas različnih mottov
noge. Hodite lahko kolikor
le hočete, po cele ure lahko
stojite na enem mestu pa ne
boste občutili niti najmanj
šega občutka utrujenosti.

Utjecaj nožne kupelji

Velik zavoj soli sv. Roka stane 16.— Din. Dobiva se po
vseh lekarnah in drogerijah. Ako bi je kje ne imeli, obrnite
se na drogerijo Gregorič, Ljubljana

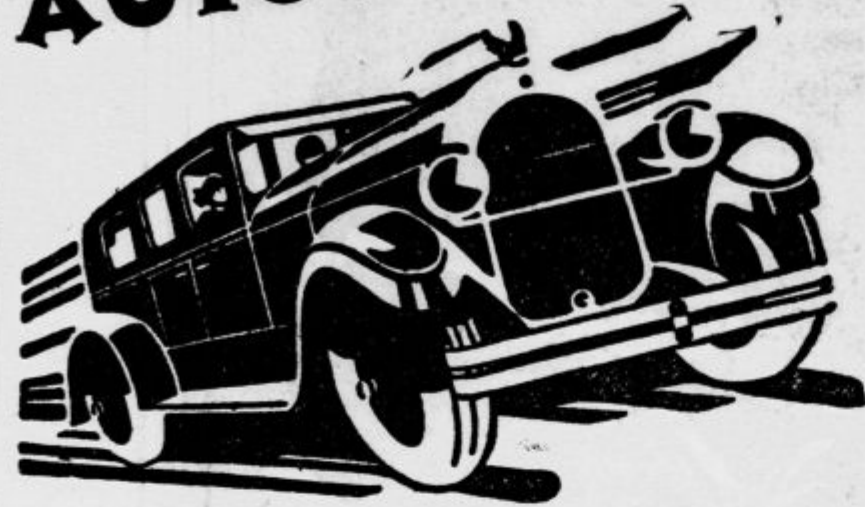
Zahtevajte
brezplačni
CENOVNIK
s 1000
slikami!
A. KIFFMANN
Maribor št. 36-b
Pri švicarski tvornici ur
Lastno izdelovanje okrovi
in sestavljanje ur (remon
taža).
Din 49-
ura na sidro (anketice).
nekoliko boljše izvršitve
68.—
3-letno jamstvo
Ure: Omega, Duxa in
dr. znamke ceneje nego
druge
Din 64-
s enim svoncem, s 2 svoncema Din
— 88.—. Bletno jamstvo. Pošiljam po po
št. vzetju. Za neodgovarjajoče vrnem
denar nazaj.

Zahvala!

Podpisana se tem potom
iskreno zahvaljujeva zavarov
valni družbi „DUNAV“ za
kulantno izplačilo požarne od
škodnine ter imenovano
družbo vsem najtopleje pri
poročava!

Kasaze, 6. julija 1928

Franc in Fani Šuler.

BAJNO IME ZA VSAKEGA
AUTOMOBILISTA!

Na celom svetu ne vzbuja nobeno ime toliko
interesa kot ime automobila—Chrysler! V vseh
štirih velikih kategorijah Chryslerjevih voz—
si pa nobeden ni osvojil simpatij vozača v
toliki meri, kot bajni model Chrysler 72.
Dolge in nizke linije—prostorna udobnost v
karoseriji. Brizantna brzina—115 kilometrov
na uro. Tih, neutrudljiv izvor moči. Šest
cilindrov s sedmimi širokimi ležaji motorne
gredi. Chryslerjeve hidravlične zavore—Vas
ne prevarijo nikdar. Izenačijo se same ter
primejo močno. Stabilen in elastičen je na
najslabših cestah—kar je posledica njegovih
krasnih peres v gumijevih blokih. Ni čudno,
da Vam vzbuja Chrysler 72 novo veselje v
vožnji z avtomobilom!

OGLEJTE SI IN PREIZKUSITE
CHRYSLER 72

—BREZPLAČNO IN BREZOBVEZNO!

GLAVNI ZASTOPNIK ZA JUGOSLAVIJO: W. H. SMYTH, BEOGRAD.
ZASTOPNISTVA: LJUBLJANA, — AMERICAN MOTORS, LTD., — ZA LJUBLJANSKO OBLAST, MARIBOR, — AMERICAN
IMPORT CO., — ZA MARIBORSKO OBLAST.
Chrysler Sales Corporation, Detroit, U.S.A.

NESTLE-JEVA
OTROŠKA MOKA

DELA DECO KREPKO IN MOČNO

FRANCOSKA LINIJA

Cie. Gle. Transatlantique

Za severno Ameriko in Kana
do največji in najlepši brzo
parniki Havre—New-York sa
mo 5% dni čez morje

V Južno Ameriko Argentini
jo Chile Uruguay vsak te
ten iz Havre. Bordeaux in
Marsillie

CIE. CHARGURS-REFUNIS
SUD ATLANTIQUE TRANS
PORTS MARITIMES.

Izvrstna hrana. Izborna po
strežba. vino brezplačno.

Vsa polasnita dale brezplačno
zastopnik

Ivan Kraker, Ljubljana

Kolodvorska ulica 35.

Kupim hišo
z dobro trgovino

v prometnem kraju ne predaleč
od železnice.
Ponudbe na ogl. odd. „Jutra“
pod „Najrajši takoj“. 8514

Razstava energije v gos
podarstvu — umetnostna
razstava — muzikalična
slavja — športne sveča
nosti — jubilejni vele
sejem — kmetijska raz
stava — razstava slike
mesta

Pojasnila vseh vrst daje
GRAŠKI VELESEJEM
Graz Landhausgasse

od 23. junija do 31. oktobr.
1928

Volneno, belo
in pisano platno

hlače, delene, kambrike, druk,
srajce, kravate, žepne rute, svilene
rute, nogavice, dežnike itd. kupite
najceneje pri tvrdki

ALOJZIJ DROFENIK, CELJE
samo Glavni trg št. 9.

Vsakovrstni OSTANKI za polovično
ceno.

Trgovski lokal

v Ljubljani z veliko izložbo v sredini mesta
iščem v najem. 8598a

Ponudbe na poštni predal 201, Ljubljana.

Svetovnoznana zdravilišča
in odpočivališča.

Penzionati, Internati, Domovi za dečke in deklice.

Cena za celo penzijo za otroke 140 šfr., za odrasle 150 šfr., ki
velja za 4 zdravilišča pri tedenski premenjavi. Reference nad
1000 družin. Prospekti (Poština za odgovor.)

BIRO PENZIONATOV PESTALOZZI

(Fédération Internationale des Pensionnats Européens).

Budapest V., Alkotmány str. 4., I. Telefon: Teréz 242—86.

Zdravilišča in odpočivališča:

Na Madžarskem: Budapest, Siófok. V Švici: Zeneva*, Lausanne*,
Neuchatel*, Luzern, Montreux*, Zürich*, Lugano, St. Moritz. V
Franciji: Paris*, Deauville, Trouville, Biarritz, Aix-les-Bains,
Grenoble*, Evian (Zenevsko jezero), Chamonix. Na francoski ri
vieri: St. Raphael, Cannes, Nizza*, Juan-les-Pins, Monte-Carlo,
Menton. V Angliji: London*, Cambridge*, Brighton, Folkestone
V Italiji: San Remo*, Nervi, Benetke, Bordighera, Opatija,
Riccione, Rim*, Neapel*, Palermo, Meran. V Avstriji: Wien*,
Zell-am-See, Linz*, Innsbruck*, Salzburg*. V Nemčiji: Berlin*,
V Belgiji: Ostende. V Atriki: Algir, Tunis.

Z * označevani kraji so stalni internati domovi za dečke
in deklice (tudi za odrasle) odprti vse leto. Drugi penzionati
v zdraviliščih so odprti le v juliju, avgustu in septembru. Poto
vanje v družbi popust (25—50%) direktni ekstra Pullmannovi
vagoni. Cene internatov v šolskem letu (od 15. septembra dalje)
110 šfr. na mesec.

EAU
de BOTOT

Edina voda za usta, ki je na Pariški zdravniški
akademiji priznana

Higijensko antiseptična
VODA ZA USTA
Botot

najbolje sredstvo za osve
ževanje ust, osobito pri
jetno poleti.

Znižane cene!

Zahtevajte Botot milo
za zobe in
pasto za zobe.

Vlahov
ELIXIR

ki krepi in
zdravi želodec,
je edino

R. Vlahov

odlikovan na vseh sve
tovnih izložbah

Ime VLAHOV z našo
etiketo je zaščiteno po
vseh državah sveta.

— Cuvajte se ponarejanj! —
Tvornica ustanovljena leta 1861.